

The European Agricultural Fund for Rural Development:
Europe investing in rural areas

Roczne sprawozdanie z wdrażania

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Roczne sprawozdanie z wdrażania	
Okres	01/01/2023 - 31/12/2023
Wersja	2023.0
Status – Bieżący węzeł	Wysłane - European Commission
Krajowy numer referencyjny	
Data zatwierdzenia przez komitet monitorujący	26/06/2024

Obowiązująca wersja programu	
CCI	2014PL06RDNP001
Rodzaj programu	Program rozwoju obszarów wiejskich
Kraj	Polska
Region	PL - National
Okres programowania	2014 - 2022
Wersja	16.2
Nr decyzji	C(2023)6270
Data decyzji	12/09/2023
Instytucja zarządzająca	Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Spis treści

1. NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE NA TEMAT REALIZACJI PROGRAMU I JEGO PRIORYTETÓW.....	4
1.a) Dane finansowe.....	4
1.b) Ogólne i specyficzne dla programu wskaźniki oraz ujęte ilościowo wartości docelowe.....	4
1.b1) Tabela przeglądowa.....	4
1.c) Kluczowe informacje nt. realizacji PROW na podstawie danych zawartych w a) i b) w podziale na cele szczegółowe.....	17
1.d) kluczowe informacje nt. postępów w realizacji celów pośrednich określonych w ramach wykonania w oparciu o tabelę F.....	68
1.e) pozostałe elementy specyficzne dla PROW [fakultatywnie].....	69
1.f) W stosownych przypadkach — wkład w strategię makroregionalne i strategię morskie.....	69
1.g) Kurs waluty stosowany przy przeliczaniu kwot w RSR (państwa niestosujące EUR).....	72
2. POSTĘPY W REALIZACJI PLANU EWALUACJI.....	73
2.a) opis wszelkich zmian wprowadzonych do planu ewaluacji w PROW w ciągu roku wraz z ich uzasadnieniem.....	73
2.b) opis ewaluacji działań podjętych w ciągu roku (w związku z sekcją 3 planu ewaluacji).....	73
2.c) opis działań podjętych w zakresie dostarczania danych i zarządzania nimi (w odniesieniu do sekcji 4 planu ewaluacji).....	74
2.d) wykaz zakończonych ewaluacji, w tym odniesienia do tego, gdzie zostały opublikowane na stronie internetowej.....	75
2.e) streszczenie przeprowadzonych ewaluacji skupiające się na ustaleniach z ewaluacji.....	77
2.f) opis działań komunikacyjnych podjętych w celu opublikowania ustaleń z ewaluacji (w odniesieniu do sekcji 6 planu ewaluacji).....	80
2.g) opis działań następczych podjętych w następstwie ewaluacji (w odniesieniu do sekcji 6 planu ewaluacji).....	83
3. KWESTIE MAJĄCE WPŁYW NA WYKONANIE PROGRAMU I PODJĘTE DZIAŁANIA.....	85
3.a) Opis kroków poczynionych w celu zapewnienia jakości i skuteczności realizacji programu.....	85
3.b) Skuteczne mechanizmy wykonawcze wysokiej jakości.....	86
4. KROKI PODEJMOWANE W CELU WDROŻENIA POMOCY TECHNICZNEJ I WYMOGÓW DOTYCZĄCYCH REKLAMOWANIA PROGRAMU.....	88
4.a) Podjęte działania i stan ich realizacji odnośnie do utworzenia krajowej sieci obszarów wiejskich i realizacji jej planu działania.....	88
4.a1) Podjęte działania i stan ich realizacji odnośnie do utworzenia krajowej sieci obszarów wiejskich (struktura zarządzania i jednostka wsparcia sieci).....	88
4.a2) Podjęte działania i stan ich realizacji odnośnie do realizacji planu działania.....	89
4.b) Kroki powzięte w celu rozpowszechnienia informacji o programie (art. 13 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 808/2014).....	97
5. DZIAŁANIA PODJĘTE W CELU SPEŁNIENIA WARUNKÓW WSTĘPNYCH.....	99
6. OPIS WYKONANIA PODPROGRAMÓW.....	100

7. OCENA INFORMACJI I POSTĘPY POCZYNIONE NA DRODZE OSIĄGNIĘCIA CELÓW PROGRAMU	101
8. REALIZACJA DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU UWZGLĘDNIENIE ZASAD OKREŚLONYCH W ART. 5, 7 I 8 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013	102
9. POSTĘP OSIĄGNIĘTY W CELU ZAPEWNIENIA ZINTEGROWANEGO PODEJŚCIA DO KORZYSTANIA Z EFRROW I INNYCH UNIJNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ..	104
10. SPRAWOZDANIE Z WDRAŻANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH (ART. 46 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013).....	105
11. TABELE SŁUŻĄCE KODOWANIU OGÓLNYCH I SPECYFICZNYCH DLA PROGRAMU WSKAŹNIKÓW ORAZ UJĘTYCH ILOŚCIOWO WARTOŚCI DOCELOWYCH	114
Załącznik II	115
Dokumenty	131

1. NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE NA TEMAT REALIZACJI PROGRAMU I JEGO PRIORYTETÓW

1.a) Dane finansowe

Zob. załączone dokumenty

1.b) Ogólne i specyficzne dla programu wskaźniki oraz ujęte ilościowo wartości docelowe

1.b1) Tabela przeglądowa

Cel szczegółowy 1A						
Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
T1: procent wydatków w ramach artykułów 14, 15 i 35 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 w odniesieniu do ogółu wydatków poniesionych w ramach PROW (cel szczegółowy 1A)	2014-2023			0,77	43,65	1,76
	2014-2022			0,43	24,37	
	2014-2021			0,23	13,04	
	2014-2020			0,18	10,20	
	2014-2019			0,09	5,10	
	2014-2018					
	2014-2017					
	2014-2016					
	2014-2015					

Cel szczegółowy 1B						
Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
T2: łączna liczba operacji współpracy otrzymujących wsparcie w ramach działania dotyczącego współpracy (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013) (grupy, sieci/klastry, projekty pilotażowe...) (cel szczegółowy 1B)	2014-2023			395,00	181,19	218,00
	2014-2022			222,00	101,83	
	2014-2021			55,00	25,23	
	2014-2020			17,00	7,80	
	2014-2019			2,00	0,92	
	2014-2018					
	2014-2017					
	2014-2016					
	2014-2015					

Cel szczegółowy 1C						
Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
T3: łączna liczba uczestników szkolenia na podstawie art. 14 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 (cel szczegółowy 1C)	2014-2023			35 553,00	16,79	211 810,00
	2014-2022			27 522,00	12,99	
	2014-2021			27 492,00	12,98	
	2014-2020			27 492,00	12,98	
	2014-2019			5 644,00	2,66	
	2014-2018					
	2014-2017					
	2014-2016					
	2014-2015					

Cel szczegółowy 2A

Cel szczegółowy 2A							
Nazwa wskaźnika celu		Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
T4: procent gospodarstw rolnych otrzymujących wsparcie z programu rozwoju obszarów wiejskich na inwestycje związane z restrukturyzacją lub modernizacją (cel szczegółowy 2A)		2014-2023	3,51	107,06	3,36	102,48	3,28
		2014-2022	3,37	102,79	2,85	86,93	
		2014-2021	2,82	86,01	2,26	68,93	
		2014-2020	2,07	63,14	1,59	48,50	
		2014-2019	1,90	57,95	0,94	28,67	
		2014-2018	0,99	30,20	0,62	18,91	
		2014-2017	0,93	28,37	0,13	3,97	
		2014-2016	0,19	5,80			
		2014-2015					
Działanie	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
M01	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	17 023 179,79	65,98	2 081 366,00	8,07	25 799 855,00
M02	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	106 062 395,95	98,21	70 366 030,71	65,15	108 000 519,00
M04	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	2 600 987 250,80	95,03	2 090 809 958,69	76,39	2 736 900 986,00
M06	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	1 527 391 037,85	91,13	1 196 620 556,95	71,40	1 676 027 253,00
M16	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	102 014 266,77	87,02	30 311 373,25	25,86	117 234 648,00
M21	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	267 105 117,96	100,06	267 027 232,39	100,03	266 943 558,00
M22	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	133 455 152,81	108,82			122 635 565,00
Ogółem	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	4 754 038 401,93	94,07	3 657 216 517,99	72,37	5 053 542 384,00

Cel szczegółowy 2B							
Nazwa wskaźnika celu		Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
T5: procent gospodarstw rolnych korzystających z planów rozwoju działalności gospodarczej/inwestycji dla młodych rolników otrzymujących wsparcie z programu rozwoju obszarów wiejskich (cel szczegółowy 2B)		2014-2023	1,76	98,60	1,79	100,28	1,78
		2014-2022	1,79	100,28	1,67	93,56	
		2014-2021	1,73	96,92	1,43	80,12	
		2014-2020	1,24	69,47	1,14	63,87	
		2014-2019	0,91	50,98	0,78	43,70	
		2014-2018	0,64	35,86	0,58	32,49	
		2014-2017	0,59	33,05			
		2014-2016	0,38	21,29			
		2014-2015					
Działanie	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
M06	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	837 681 439,41	110,34	705 625 915,56	92,95	759 171 231,00
Ogółem	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	837 681 439,41	110,34	705 625 915,56	92,95	759 171 231,00

Cel szczegółowy 3A

Cel szczegółowy 3A							
Nazwa wskaźnika celu		Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
T6: procent gospodarstw rolnych otrzymujących wsparcie w ramach systemów jakości, rynków lokalnych i krótkich cykli dostaw oraz grup/organizacji producentów (cel szczegółowy 3A)		2014-2023	1,75	154,99	1,13	100,08	1,13
		2014-2022	1,66	147,02	1,13	100,08	
		2014-2021	1,62	143,48	1,13	100,08	
		2014-2020	1,57	139,05	1,13	100,08	
		2014-2019	1,48	131,08	1,13	100,08	
		2014-2018	1,41	124,88	0,53	46,94	
		2014-2017	1,34	118,68	0,71	62,88	
		2014-2016	1,10	97,42	1,10	97,42	
		2014-2015					
Działanie	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
M01	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	2 026 158,51	23,29	313 810,00	3,61	8 700 069,00
M03	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	43 821 951,09	104,33	23 935 608,83	56,98	42 004 400,00
M04	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	941 891 057,34	127,57	528 224 399,08	71,54	738 330 975,00
M07	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	82 734 137,29	130,81	53 350 670,45	84,35	63 248 582,00
M09	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	204 331 312,74	77,87	202 811 375,97	77,29	262 416 420,00
M14	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	218 607 542,72	103,44	210 636 977,03	99,67	211 340 000,00
M16	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	64 682 859,87	139,37	24 167 735,36	52,08	46 409 460,00
Ogółem	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	1 558 095 019,56	113,53	1 043 440 576,72	76,03	1 372 449 906,00

Cel szczegółowy 3B							
Nazwa wskaźnika celu		Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
T7: procent gospodarstw rolnych uczestniczących w systemach zarządzania ryzykiem (cel szczegółowy 3B)		2014-2023			0,31	72,03	0,43
		2014-2022			0,25	58,09	
		2014-2021			0,17	39,50	
		2014-2020			0,08	18,59	
		2014-2019			0,01	2,32	
		2014-2018					
		2014-2017					
		2014-2016					
		2014-2015					
Liczba beneficjentów w ramach inwestycji zapobiegających zniszczeniu potencjału produkcji rolnej (-)		2014-2023			4 395,00	70,73	6 214,00
		2014-2022			3 860,00	62,12	
		2014-2021			2 676,00	43,06	
		2014-2020			1 282,00	20,63	
		2014-2019			257,00	4,14	
		2014-2018			61,00	0,98	
		2014-2017					
		2014-2016					
		2014-2015					
Działanie	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
M01	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	0,00	0,00	0,00	0,00	2 899 882,00
M05	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	106 840 194,75	103,28	75 339 354,97	72,83	103 446 174,00
M17	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	1 297 362,53	7,66	1 291 365,03	7,62	16 940 000,00
Ogółem	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	108 137 557,28	87,71	76 630 720,00	62,16	123 286 056,00

Priorytet P4						
Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
T13: procent gruntów leśnych w ramach umów o zarządzanie dotyczących poprawy gospodarowania glebą lub zapobiegania erozji gleby (cel szczegółowy 4C)	2014-2023			0,11	66,41	0,17
	2014-2022			0,09	54,34	
	2014-2021			0,07	42,26	
	2014-2020			0,06	36,23	
	2014-2019					
	2014-2018					
	2014-2017					
	2014-2016					
	2014-2015					
T8: procent lasów/innych zalesionych obszarów w ramach umów o zarządzanie wspierających różnorodność biologiczną (cel szczegółowy 4A)	2014-2023			0,11	66,41	0,17
	2014-2022			0,09	54,34	
	2014-2021			0,07	42,26	
	2014-2020			0,06	36,23	
	2014-2019					
	2014-2018					
	2014-2017					
	2014-2016					
	2014-2015					
T12: procent gruntów rolnych w ramach umów o zarządzanie dotyczących poprawy gospodarowania glebą i/lub zapobiegania erozji gleby (cel szczegółowy 4C)	2014-2023			7,40	52,67	14,05
	2014-2022			7,86	55,95	
	2014-2021			9,43	67,12	
	2014-2020			10,69	76,09	
	2014-2019			9,70	69,04	
	2014-2018			11,71	83,35	

		2014-2017			13,76	97,94	
		2014-2016			11,65	82,92	
		2014-2015					
T10: procent gruntów rolnych w ramach umów o zarządzanie dotyczących poprawy gospodarki wodnej (cel szczegółowy 4B)		2014-2023			5,86	54,19	10,81
		2014-2022			5,82	53,82	
		2014-2021			7,53	69,63	
		2014-2020			7,93	73,33	
		2014-2019			7,23	66,86	
		2014-2018			9,25	85,54	
		2014-2017			10,36	95,80	
		2014-2016			8,72	80,63	
		2014-2015					
T9: procent gruntów rolnych w ramach umów o zarządzanie wspierających różnorodność biologiczną lub krajobrazu (cel szczegółowy 4A)		2014-2023			5,91	54,14	10,92
		2014-2022			5,90	54,05	
		2014-2021			7,62	69,81	
		2014-2020			8,04	73,66	
		2014-2019			7,32	67,06	
		2014-2018			9,42	86,30	
		2014-2017			10,67	97,75	
		2014-2016			9,01	82,54	
		2014-2015					
Działanie	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
M01	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	27 694 842,46	238,75	12 067 873,00	104,03	11 599 951,00
M04	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	203 908 453,44	60,12	147 065 098,83	43,36	339 164 474,00
M08	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	2 015 381,15	67,18	2 010 413,12	67,01	3 000 000,00
M10	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	1 561 479 026,63	81,53	1 599 243 249,17	83,50	1 915 164 058,00
M11	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	664 431 290,47	78,25	663 184 836,06	78,11	849 068 117,00

M13	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	2 536 466 234,57	89,92	2 755 942 432,59	97,70	2 820 928 425,00
Ogółem	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	4 995 995 228,72	84,12	5 179 513 902,77	87,21	5 938 925 025,00

Cel szczegółowy 5C							
Nazwa wskaźnika celu		Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
T16: Całkowita suma inwestycji na rzecz wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (w EUR) (cel szczegółowy 5C)		2014-2023	25 264 774,67	15,79	28 506,41	0,02	160 000 000,00
		2014-2022					
		2014-2021					
		2014-2020					
		2014-2019					
		2014-2018					
		2014-2017					
		2014-2016					
		2014-2015					
Działanie	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
M04	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	12 983 948,70	16,23	14 697,27	0,02	80 000 000,00
Ogółem	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	12 983 948,70	16,23	14 697,27	0,02	80 000 000,00

Cel szczegółowy 5E							
Nazwa wskaźnika celu		Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
T19: procent gruntów rolnych i leśnych objętych umowami o zarządzanie przyczyniającymi się do pochłaniania dwutlenku węgla i ochrony węgla (cel szczegółowy 5E)		2014-2023			0,02	93,20	0,02
		2014-2022			0,02	93,20	
		2014-2021			0,02	93,20	
		2014-2020			0,02	93,20	
		2014-2019			0,02	93,20	
		2014-2018			0,01	46,60	
		2014-2017			0,32	1 491,22	
		2014-2016			0,30	1 398,02	
		2014-2015			0,01	46,60	
Działanie	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
M08	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	188 783 211,49	74,12	197 602 267,10	77,59	254 689 060,00
Ogółem	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	188 783 211,49	74,12	197 602 267,10	77,59	254 689 060,00

Cel szczegółowy 6A							
Nazwa wskaźnika celu		Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
T20: miejsca pracy stworzone w ramach projektów objętych wsparciem (cel szczegółowy 6A)		2014-2023			8 279,74	32,27	25 654,00
		2014-2022			3 587,28	13,98	
		2014-2021			1 606,43	6,26	
		2014-2020			656,00	2,56	
		2014-2019			320,00	1,25	
		2014-2018			130,00	0,51	
		2014-2017					
		2014-2016					
		2014-2015					
Działanie	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
M06	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	759 999 165,44	117,52	556 295 098,68	86,02	646 677 347,00
Ogółem	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	759 999 165,44	117,52	556 295 098,68	86,02	646 677 347,00

Cel szczegółowy 6B						
Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
T23: miejsca pracy stworzone w ramach projektów objętych wsparciem (LEADER) (cel szczegółowy 6B)	2014-2023			17 520,00	121,50	14 420,00
	2014-2022			14 654,95	101,63	
	2014-2021			12 240,00	84,88	
	2014-2020			9 622,00	66,73	
	2014-2019			6 499,00	45,07	
	2014-2018			3 089,00	21,42	
	2014-2017			278,00	1,93	
	2014-2016					
	2014-2015					
T22: procent ludności wiejskiej korzystającej z ulepszonych usług/infrastruktury (cel szczegółowy 6B)	2014-2023			17,82	73,94	24,10
	2014-2022			15,89	65,93	
	2014-2021			14,05	58,30	
	2014-2020			12,10	50,20	
	2014-2019			9,34	38,75	
	2014-2018			6,69	27,76	
	2014-2017			3,37	13,98	
	2014-2016			0,10	0,41	
	2014-2015					
T21: procent ludności wiejskiej objętej strategiami lokalnego rozwoju (cel szczegółowy 6B)	2014-2023			72,65	99,99	72,65
	2014-2022			72,65	99,99	
	2014-2021			72,65	99,99	
	2014-2020			72,65	99,99	
	2014-2019			72,65	99,99	
	2014-2018			72,77	100,16	

		2014-2017			72,77	100,16	
		2014-2016			72,38	99,62	
		2014-2015					
Działanie	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
M07	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	2 232 750 300,41	99,22	1 257 029 619,05	55,86	2 250 207 382,00
M19	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	996 405 330,37	103,29	799 784 275,80	82,91	964 653 465,00
Ogółem	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	3 229 155 630,78	100,44	2 056 813 894,85	63,98	3 214 860 847,00

1.c) Kluczowe informacje nt. realizacji PROW na podstawie danych zawartych w a) i b) w podziale na cele szczegółowe

WSTĘP

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020) został opracowany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr:

- 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 oraz
- 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz EFMiR,

a także aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej.

Podstawą prawną funkcjonowania PROW 2014-2020 w Polsce są:

- ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 349, z późn. zm.) oraz
- ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. 2015 poz. 378, z późn. zm.).

PROW 2014-2020 został przyjęty decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2014 r.

Program jest finansowany z budżetu UE (EFRROW - Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich) i z krajowych środków publicznych.

Po uwzględnieniu dodatkowych środków w wysokości 3,6 mld euro, związanych z wprowadzeniem okresu przejściowego i wydłużeniem realizacji Programu o 2 lata, a także kwoty 945 mln euro z Europejskiego Funduszu Odbudowy (EIO), wspierającego działania w dziedzinach środowiska i cyfrowej transformacji, budżet Programu wynosi obecnie 18,2 mld euro, w tym 11,9 mld ze środków EFRROW.

Z budżetu PROW 2014-2020 finansowane są również zobowiązania podjęte w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006 i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Ostatecznym terminem rozliczenia wydatków w ramach Programu jest 31 grudnia 2025 roku.

INFORMACJA NA TEMAT DANYCH ZAWARTYCH W PODROZDZIAŁACH I.A i I.B

Podrozdział I.A (załącznik finansowy) składa się z automatycznie generowanych tabel dotyczących finansowej realizacji Programu w podziale na działania.

Podrozdział I.B zawiera tabelę generowaną automatycznie, na podstawie danych z załącznika do sprawozdania - sekcji 11. Dane dotyczą stanu realizacji Programu, w tym poziomu osiągnięcia celów oraz postępu kontraktacji i wydatkowania środków. Wartości przedstawione są w układzie priorytetów Programu.

Załącznik do sprawozdania - sekcja 11 obejmuje:

- tabelę A - środki zakontraktowane w roku sprawozdawczym w ramach poszczególnych działań;
- tabele B1 - B4 - realizacja wskaźników produktu zawartych w Programie (tabela B4 dotyczy operacji, które poza głównym realizowanym celem szczegółowym, wpływają pośrednio na inne cele);
- tabele C1.1 - C2.6 - realizacja wskaźników produktu w podziale według płci, wieku, obszaru itp;
- tabelę D - realizacja celów zawartych w Programie;
- tabelę E - realizacja działań przejściowych, tj. zobowiązań z poprzednich okresów programowania;
- tabele F1, F2 - realizacja celów zawartych w *Ramach wykonania* Programu (wskaźniki zmierzono dla operacji, dla których zrealizowano przynajmniej jedną płatność etapową, zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 215/2014; dla działań o charakterze zobowiązań wieloletnich wskaźniki są mierzone na etapie rocznych płatności);
- tabele G1, G2 - realizacja wskaźników specyficznych dla polskiego Programu.

Opis i wyjaśnienia wybranych danych wykazanych w tabelach oraz szczegółowe informacje o realizacji Programu zawarto poniżej.

REALIZACJA PROGRAMU

Ogółem w ramach Programu do dnia 31 grudnia 2023 r.:

- **zакontraktowano 95% budżetu** Programu
- **wypłacono** dla 1,31 mln beneficjentów **63,08 mld** zł (14,12 mld euro), w tym **40,74 mld** zł ze środków **EFROW**, co stanowi **78%** zwiększonego **budżetu** Programu.

Program realizuje wszystkie sześć priorytetów unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014-2020.

PRIORYTET 1. UŁATWIANIE TRANSFERU WIEDZY I INNOWACJI W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NA OBSZARACH WIEJSKICH

(w tym cele szczegółowe 1A 1B 1C)

Priorytet 1 jest priorytetem horyzontalnym. Nie posiada on odrębnego budżetu.

Cele do osiągnięcia w ramach Priorytetu 1 zostały określone w oparciu o planowane wydatki oraz efekty realizacji działań zaprogramowanych w ramach innych priorytetów.

Cel szczegółowy 1A. Wspieranie innowacyjności, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich

Wskaźnik celu: *Procent wydatków w ramach artykułów 14, 15 i 35 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 w odniesieniu do ogółu wydatków poniesionych w ramach PROW 2014-2020*

- zaplanowana wartość docelowa: 1,76%
- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 0,77%
- cel został zrealizowany w 44%.

Działania realizujące cel 1A

- M01 *Transfer wiedzy i działalność informacyjna*

Limit środków dla działania M01: ogółem **49 mln** euro, w tym EFRROW **31,2 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **95%**

Środki wypłacone EFRROW: **30%**

- Poddziałanie 1.1 *Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności*

W ramach poddziałania zostało przeprowadzonych sześć naborów wniosków o przyznanie pomocy, w tym jeden w 2023 r. Łącznie złożono 195 wniosków. Spośród wszystkich wniosków, 115 wniosków zostało odrzuconych przez ARiMR lub wycofanych przez wnioskodawców.

Głównymi przyczynami odrzucenia wniosków było:

- brak kompletnych uzupełnień po dwóch wezwaniach;
- brak wykazania wymaganego doświadczenia w organizacji działań transferu wiedzy oraz brak wykazania doświadczenia kadry dydaktycznej.

Podpisano 67 umów na kwotę 109,5 mln zł.

Zrealizowano płatności z tytułu realizacji 55 operacji na łączną kwotę 52,3 mln zł (w tym w 2023 r. na kwotę 39,5 mln zł). Zakończono realizację 33 operacji.

W ramach zakończonych operacji przeprowadzono szkolenia w zakresie tematów:

- normy i wymogi wzajemnej zgodności (20,3 tys. uczestników),
- nowoczesne technologie uprawy zbóż (11,2 tys.),
- nowoczesny chów świń i bydła mięsnego z uwzględnieniem zasad higieny, polepszania dobrostanu, profilaktyki i bioasekuracji jako alternatywy dla stosowania antybiotyków u zwierząt (2,2 tys.),
- ochrona różnorodności biologicznej w warunkach produkcji rolnej (1,9 tys.).

Łącznie w szkoleniach wzięło udział 35,5 tys. uczestników.

- Poddziałanie 1.2 *Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych*

W ramach poddziałania zostały przeprowadzone trzy nabory wniosków, w tym jeden w 2023 roku. Złożono 5 wniosków na kwotę 138,6 mln zł (2 z nich zostały odrzucone lub wycofane). Podpisano 3 umowy na kwotę 94,6 mln zł.

Do końca 2023 r. zrealizowano płatność dla 1 beneficjenta na kwotę 13,5 mln zł.

- M02 *Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw*

Limit środków: ogółem **108 mln** euro, w tym EFRROW **68,7 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **99%**

Środki wypłacone EFRROW: **65%**

- Poddziałanie 2.1 *Wsparcie korzystania z usług doradczych*

Wybór beneficjentów odbywa się na podstawie ustawy *Prawo zamówień publicznych*, w związku z tym na jedną część zamówienia podpisywana jest jedna umowa o przyznaniu pomocy. Od początku realizacji Programu zostały ogłoszone cztery postępowania na wyłonienie beneficjenta. W 2023 r. nie przeprowadzano postępowań.

Łącznie złożono 103 wnioski.

Do końca 2023 r. podpisano 88 umów na kwotę 456,4 mln zł. Wyłonione podmioty doradcze szacują, że udzielią ponad 196 tys. usług doradczych.

Zrealizowano płatności w ramach 85 operacji na kwotę 301,2 mln zł (w tym w 2023 r. w kwocie 114,1 mln

zł).

- *Poddziałanie 2.3 Wsparcie dla szkolenia doradców*

W ramach poddziałania ARiMR opublikowała 11 ogłoszeń o zamówieniu na wyłonienie beneficjenta, w tym jedno w 2023 r. Dwa spośród postępowań zostały anulowane.

Łącznie do końca 2023 r. złożono 86 ofert.

Podpisano 33 umowy na kwotę 21,0 mln zł. Zrealizowano płatności w ramach 31 operacji na kwotę 18,3 mln zł (wszystkie te operacje zostały już zakończone). W samym 2023 r. wypłacono 5,9 mln zł.

W ramach zakończonych operacji przeprowadzono 443 szkolenia dedykowane doradcom w zakresie następujących tematów:

- przetwórstwo na poziomie gospodarstwa rolnego warunkiem dywersyfikacji dochodu rodzin,
- bioasekuracja i dobrostan w gospodarstwach utrzymujących świnie,
- ekonomika gospodarstwa rolnego,
- higiena, bioasekuracja i dobrostan w gospodarstwach rolnych jako alternatywy dla stosowania antybiotyków u zwierząt,
- rolnictwo precyzyjne w produkcji roślinnej,
- integrowana ochrona roślin,
- wpływ produkcji rolnej na zmiany klimatu i jej adaptacja do tych zmian,
- przetwórstwo na poziomie gospodarstwa rolnego i rolniczy handel detaliczny,
- zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym, w tym zarządzanie ryzykiem produkcyjnym i rynkowym w gospodarstwie.

W szkoleniach uczestniczyło 4,6 tys. doradców z 394 firm prowadzących działalność w tym zakresie.

- *M16 Współpraca*

Limit środków: ogółem **163,4 mln** euro, w tym EFRROW **104,1 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **100%**

Środki wypłacone EFRROW: **33%**

W ramach działania przeprowadzono 6 naborów wniosków o przyznanie pomocy. W 2023 r. nie przeprowadzono naborów.

Do końca 2023 r. złożono 1 112 wniosków (w tym 429 wnioski na operacje dotyczące tworzenia krótkich łańcuchów dostaw). Spośród wszystkich wniosków, 664 odrzucono lub zostało wycofanych przez

wnioskodawców.

Podpisano umowy z 437 grupami operacyjnymi na rzecz innowacji (EPI) na kwotę 725,7 mln zł, w tym 204 umowy na 66 mln zł dotyczące tworzenia krótkich łańcuchów dostaw.

Wybrane EPI składają się łącznie z ponad 2,5 tys. podmiotów, w tym głównie: rolników (1,7 tys.), jednostek naukowych (254), przedsiębiorców MŚP (224), podmiotów doradczych (205).

Do końca 2023 r. zrealizowano płatności w ramach 395 operacji na łączną kwotę 351,1 mln zł (z czego w 2023 r. na kwotę 204,4 mln zł), w tym:

- dla 202 operacji na kwotę 65,9 mln zł w ramach tworzenia krótkich łańcuchów dostaw,
- dla 193 operacji dotyczących projektów innego rodzaju na kwotę 290,1 mln zł.

Zakończono realizację 184 operacji na łączną kwotę wsparcia 156,8 mln zł.

Cel szczegółowy 1B. Wzmacnianie powiązań między rolnictwem, produkcją żywności i leśnictwem a badaniami i innowacją, w tym do celów ulepszonego zarządzania środowiskiem i lepszych wyników

Wskaźnik celu: *Łączna liczba operacji współpracy otrzymujących wsparcie w ramach działania dotyczącego współpracy (grupy, sieci/klastry, projekty pilotażowe...)*

- zaplanowana wartość docelowa: 218 operacji
- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 395 operacji
- cel został zrealizowany w 181%.

Działanie realizujące cel 1B

- M16 *Współpraca*

Realizacja działania została opisana przy celu szczegółowym 1A.

Cel szczegółowy 1C. Wspieranie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorach rolnictwa i leśnictwa

Wskaźnik celu: *Łączna liczba uczestników szkolenia na podstawie art. 14 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013*

- zaplanowana wartość docelowa: 211 810

- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 35 553 (liczba uczestników szkoleń w ramach poddziałania *Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności*)
- cel został zrealizowany w 17% (wartości osiągnięte są mierzone na etapie zakończonych operacji).

Działanie realizujące cel 1C

- M01 *Transfer wiedzy i działalność informacyjna*

Realizacja działania została opisana przy celu 1A.

PRIORYTET 2. ZWIĘKSZENIE RENTOWNOŚCI GOSPODARSTW I KONKURENCYJNOŚCI WSZYSTKICH RODZAJÓW ROLNICTWA WE WSZYSTKICH REGIONACH ORAZ PROMOWANIE INNOWACYJNYCH TECHNOLOGII W GOSPODARSTWACH I ZRÓWNOWAŻONEGO ZARZĄDZANIA LASAMI

(w tym cele szczegółowe 2A 2B)

Limit środków: 5 759,9 mln euro, w tym EFRROW 3 701,4 mln euro*

Środki zakontraktowane EFRROW: 91%* (bez uwzględnienia instrumentów finansowych)

Środki wypłacone EFRROW: 74%* (bez uwzględnienia instrumentów finansowych)

Cel szczegółowy 2A. Poprawa wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwienie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także zróżnicowania produkcji rolnej

Limit środków: 5 000,7 mln euro, w tym EFRROW 3 218,3 mln euro*

Środki zakontraktowane EFRROW: 90%* (bez uwzględnienia instrumentów finansowych)

Środki wypłacone EFRROW: 71%* (bez uwzględnienia instrumentów finansowych)

Wskaźnik celu: Procent gospodarstw rolnych otrzymujących wsparcie z programu rozwoju obszarów wiejskich na inwestycje związane z restrukturyzacją lub modernizacją

- zaplanowana wartość docelowa: 3,28%
- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 3,35% (wartość obliczona na podstawie liczby gospodarstw, które otrzymały płatności w ramach *Modernizacji gospodarstw rolnych* (poddziałanie 4.1) - 50 597

gospodarstw)

- cel został zrealizowany w 102%.

Działania / poddziałania realizujące cel 2A

- M01 *Transfer wiedzy i działalność informacyjna* – wybrane operacje

Realizacja działania została opisana przy celu 1A.

- M02 *Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw*

Realizacja działania została opisana przy celu 1A.

- M04 *Inwestycje w środki trwałe* - poddziałanie 4.1 - typ operacji *Modernizacja gospodarstw rolnych* (obszar f opisano przy celu 5C)

Limit środków: ogółem **2 393,8 mln** euro, w tym EFRROW **1 523,1 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **86%** (bez uwzględnienia instrumentów finansowych)

Środki wypłacone EFRROW: **75%** (bez uwzględnienia instrumentów finansowych)

W ramach *Modernizacji gospodarstw rolnych* zostało przeprowadzonych 14 naborów wniosków o przyznanie pomocy, w tym w tym dwa w 2023 r. Łącznie złożono ponad 105 tys. wniosków (w tym w ramach naborów z 2023 r. - 17,3 tys. wniosków).

W ramach *Modernizacji* rolnicy mogą ubiegać się o pomoc na operacje dotyczące rozwoju produkcji prosiąt (obszar a), mleka krowiego (obszar b), bydła mięsnego (obszar c), na operacje związane z racjonalizacją technologii produkcji (obszar d) oraz na operacje dotyczące nawadniania w gospodarstwie (obszar e). Realizowany jest także obszar f - *Zielona energia w gospodarstwie rolnym* - który wpisuje się w cel 5C i tam też został opisany.

Największym zainteresowaniem cieszył się obszar d, w ramach którego złożono prawie 92 tys. wniosków (87% wszystkich).

Łącznie ponad 40 tys. wniosków zostało odrzuconych lub wycofanych.

Głównymi powodami negatywnego rozpatrzenia wniosków w ramach obszarów a, b, c były:

- brak dokumentacji projektowej i kosztorysów,
- niezłożenie wraz z wnioskiem wszystkich wymaganych załączników i ich nieuzupełnienie,

- brak prawomocnego pozwolenia na budowę.

Ponadto wnioskodawcy rezygnowali z ubiegania się o pomoc w ramach obszarów a, b i c ze względu na brak możliwości dofinansowania inwestycji związanych z zakupem maszyn bez jednoczesnego przeprowadzenia inwestycji budowlanej oraz brak dokumentów wymaganych prawem budowlanym.

Natomiast w ramach obszaru d głównymi powodami odrzuceń wniosków były:

- brak uzupełnienia wniosku, pomimo otrzymanego wezwania,
- ubieganie się o dofinansowanie maszyn niedostosowanych do wielkości inwestycji.

Dla obszaru e powodami negatywnego rozpatrzenia wniosków o przyznanie pomocy były:

- brak wymaganych załączników,
- brak pozwoleń wodnoprawnych,
- brak projektu robót geologicznych.

Podpisano 47 601 umów na łączną kwotę 9 117,6 mln zł (w tym dla obszarów a-e: 46 934 na kwotę 9 061,3 mln zł), z czego 43 866 umów dotyczących racjonalizacji technologii produkcji.

W zakresie rozwoju produkcji mleka krowiego zawarto 1,9 tys. umów, w zakresie rozwoju produkcji bydła mięsnego - 483, w ramach rozwoju produkcji psiać - 232, a w zakresie nawadniania w gospodarstwie - 436.

Do końca okresu sprawozdawczego zrealizowano płatności w ramach 43 604 operacji na łączną kwotę 8 019,2 mln zł (dla obszarów a-e: 43 603 na kwotę 8 019,1 mln zł), w tym w 2023 r. na kwotę 1 171,6 mln zł.

Zakończono realizację 41 371 operacji (dla obszarów a-e: 41 370). Największą część z nich stanowiły inwestycje związane z racjonalizacją technologii produkcji (93% operacji).

Głównym kierunkiem produkcji we wspartych gospodarstwach były:

- uprawy polowe - 41% operacji,
- chów i hodowla krów mlecznych - 21%,
- produkcja mieszana - 16%.

Spośród wszystkich zakończonych operacji, 1 724 zostało zrealizowanych w ramach wspólnego wnioskowania.

Największą część wspieranych gospodarstw stanowią gospodarstwa o powierzchni 20-50 ha (46% operacji), 10-20 ha (21%) oraz 50-100 ha (19%).

Ponad 9% operacji zrealizowali producenci deklarujący prowadzenie gospodarstw ekologicznych.

Beneficjenci w ramach zakończonych operacji zakupili 146,6 tys. sztuk sprzętu ruchomego, w tym m. in.:

- 30,4 tys. narzędzi i maszyn do uprawy gleby,
- 20,6 tys. maszyn do nawożenia,
- 14,1 tys. ciągników rolniczych,
- 12 tys. maszyn i urządzeń do siewu i sadzenia,
- 10,5 tys. przyczep transportowych.

Ponadto wybudowano lub zmodernizowano m. in.:

- ponad 10 tys. budynków produkcyjnych (głównie obór i magazynów paszowych),
- ponad 1 mln m² placów manewrowych,
- 519 tys. m² powierzchni wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów służących do przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie,
- 143 tys. m³ zbiorników na gnojówkę i gnojowicę,
- 52,8 tys. m² płyt obornikowych.

Beneficjenci założyli 6,1 tys. ha sadów lub plantacji krzewów owocowych gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat.

- M04 - poddziałanie 4.3 *Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa* - typ operacji *Scalanie gruntów*

Limit środków: ogółem **423,1 mln** euro, w tym EFRROW **269,2 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **100%**

Środki wypłacone EFRROW: **26%**

Nabory wniosków o przyznanie pomocy przeprowadzane były oddzielnie w poszczególnych województwach (z wyjątkiem 3 województw, w których operacje z zakresu scaleń nie są realizowane). Pierwsze nabory zostały uruchomione w 2016 r. W 2023 r. nie były przeprowadzane.

Najwięcej, po 7 naborów, przeprowadzono w 3 województwach - dolnośląskim, lubelskim i podkarpackim.

Łącznie złożono 234 wnioski o przyznanie pomocy.

Podpisano 185 umów na kwotę 1 884,1 mln zł. Operacje zatwierdzone do realizacji obejmują 38 274 gospodarstw rolnych.

Projektami scaleniowymi objęte zostało 308 tys. działek ewidencyjnych położonych na gruntach o powierzchni 182 tys. ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa podlegająca scaleniu wynosiła 4,75 ha.

Do końca 2023 roku zrealizowano płatności z tytułu realizacji 130 operacji, na łączną kwotę 506,0 mln zł (w tym w 2023 r. płatności na kwotę 153,5 mln zł).

Zakończono realizację 38 operacji na kwotę pomocy 266,6 mln zł.

Zakończone operacje umożliwiły scalenie gruntów o powierzchni 36,2 tys. ha. Łączna liczba działek wchodzących w skład gospodarstw uczestniczących w postępowaniu scaleniowym stanowiła 63% pierwotnej liczby działek.

- *M06 Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej - poddziałanie 6.3 Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Restrukturyzacja małych gospodarstw)*

Limit środków: ogółem **969,3 mln** euro, w tym EFRROW **616,7 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **100%**

Środki wypłacone EFRROW: **89%**

W ramach poddziałania zostało przeprowadzone 10 naborów wniosków o przyznanie pomocy. W 2023 r. nie przeprowadzano naborów.

Łącznie złożono 89 943 wnioski. Spośród wszystkich złożonych wniosków, 13 355 zostało odrzuconych lub wycofanych.

Wydano 72 832 decyzje przyznające pomoc na kwotę 4 369,9 mln zł.

Dominującym kierunkiem produkcji w restrukturyzowanych małych gospodarstwach były:

- uprawy polowe – 49%,
- produkcja mieszana (uprawy i hodowla) – 26%,
- uprawy trwałe – 12%.

Pod względem powierzchni wspartych gospodarstw, dominującą grupę stanowiły gospodarstwa o wielkości 5-10 ha (39%).

Do końca 2023 r. zrealizowano płatności z tytułu realizacji 73 658 operacji na łączną kwotę 3 900,3 mln zł (w tym w 2023 r. płatności na kwotę 708,5 mln zł).

Płatności końcowe zrealizowano dotychczas na rzecz 30 391 beneficjentów. Zakończone operacje zostały wsparte łączną kwotą 1 823,5 mln zł.

W ich ramach zakupiono blisko 80 tys. sztuk sprzętu ruchomego, wybudowano lub zmodernizowano 3,6 tys. budynków produkcyjnych, zakupiono 13 tys. ha użytków rolnych oraz założono 3,1 tys. ha sadów lub plantacji krzewów owocowych.

- M06 - poddziałanie 6.4 *Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej (Rozwój przedsiębiorczości - rozwój usług związanych z rolnictwem i leśnictwem)*

Limit środków: ogółem **651,6 mln** euro, w tym EFRROW **451,0 mln** euro, w tym środki EIO **99,9 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **70%**

Środki wypłacone EFRROW: **46%**

W ramach poddziałania zostały przeprowadzone cztery nabory wniosków. W 2023 r. nie przeprowadzono naborów. Łącznie złożono 12 801 wniosków. Spośród wszystkich złożonych wniosków, 2 876 (22% wszystkich) zostało odrzuconych lub wycofanych.

Wnioski najczęściej odrzucano z powodu:

- niezłożenia wraz z wnioskiem wszystkich wymaganych załączników oraz ich nieuzupełnienia,
- braku złożenia faktur potwierdzających wykonywanie usług rolniczych w odpowiednim okresie,
- błędne określenie limitów pomocy de minimis.

Na koniec okresu sprawozdawczego w ramach poddziałania łącznie podpisano 5 202 umowy na kwotę 2 207,6 mln zł.

Zrealizowano płatności z tytułu realizacji 3 556 operacji, na łączną kwotę 1 488,9 mln zł (w tym w 2023 r. na kwotę 322,0 mln zł).

Zakończono realizację 3 402 operacji wspartych kwotą 1 456,6 mln zł. Najczęściej wspieranym rodzajem działalności gospodarczej były usługi wspomagające produkcję roślinną (3 301 operacji). Główną grupę beneficjentów stanowiły mikroprzedsiębiorstwa (beneficjenci 2 961 operacji).

Udzielona pomoc została przeznaczona m.in. na zakup 11,5 tys. sztuk sprzętu ruchomego, w tym:

- 2,8 tys. maszyn, narzędzi i urządzeń do zbioru (z wyłączeniem kombajnów zbożowych),
- 1,9 tys. maszyn, narzędzi i urządzeń do uprawy gleby,
- 1,2 tys. maszyn, narzędzi i urządzeń do siewu i sadzenia,

- 1,1 tys. maszyn, narzędzi i urządzeń do nawożenia,

- 1 tys. ciągników rolniczych.

- M06 - poddziałanie 6.5 *Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi (Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa)*

Limit środków: ogółem **2,4 mln** euro, w tym EFRROW **1,5 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **99%**

Środki wypłacone EFRROW: **97%**

Realizacja poddziałania została zakończona w 2021 r. W ramach poddziałania zostało przeprowadzonych 5 naborów wniosków o przyznanie pomocy. Zgodnie z przepisami UE kolejne nabory nie są już przeprowadzane.

Łącznie złożono 887 wniosków o przyznanie pomocy.

Spośród wszystkich złożonych wniosków, 210 zostało wycofanych lub odrzuconych.

W ramach poddziałania wydano 571 decyzji przyznających pomoc na kwotę 10,1 mln zł.

Zrealizowano płatności końcowe w ramach 570 operacji na kwotę 9,98 mln zł.

W ramach poddziałania przekazano gospodarstwa o powierzchni 2 509 ha.

Dominującą grupę wśród nich stanowiły gospodarstwa mieszczące się w przedziale 3-6 ha (54%).

Powiększone w wyniku przejęcia gruntów gospodarstwa osiągały najczęściej powierzchnię pomiędzy 10 a 20 ha (43% gospodarstw) lub pomiędzy 20 a 50 ha (40%).

Wśród rolników przekazujących gospodarstwa przeważały osoby powyżej 40 roku życia (85%). Wśród osób przejmujących gospodarstwa największą grupę (62%) stanowiły osoby w wieku 25-40 lat.

- M21 *Wyjątkowe tymczasowe wsparcie dla rolników, mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw szczególnie dotkniętych kryzysem związanym z COVID-19*

Limit środków: ogółem **266,9 mln** euro, w tym EFRROW **169,9 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **100%**

Środki wypłacone EFRROW: **100%**

Działanie M21 miało formę jednorazowej płatności ryczałtowej, a jej wysokość była uzależniona od rodzaju i skali prowadzonej produkcji rolnej. Realizacja działania została zakończona.

Nabór wniosków odbył się w 2020 r.

Łącznie złożono 195 625 wniosków o przyznanie pomocy. Wniosków odrzuconych było 15 320.

Wydano łącznie 180 304 decyzje o przyznaniu pomocy na kwotę 1 198,9 mln zł.

Zrealizowano płatności na kwotę 1 199,2 mln zł.

Liczba beneficjentów działania według rodzaju produkcji (najliczniejsze grupy):

- bydło domowe - 151,6 tys.,
- świnie - 29,7 tys.,
- drób rzeźny - 3,7 tys.,
- owce/kozy - 3,7 tys.

- *M22 Nadzwyczajne tymczasowe wsparcie dla rolników i MŚP szczególnie dotkniętych wpływem rosyjskiej inwazji na Ukrainę*

Limit środków: ogółem **122,7 mln** euro, w tym EFRROW **78,1 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **100%**

Środki wypłacone EFRROW: **100%**

Działanie zostało wprowadzone do Programu w ramach zmiany zatwierdzonej przez Komisję Europejską w dniu 19 grudnia 2022 r.

W naborze, przeprowadzonym na początku 2023 r., złożono 34 662 wnioski o przyznanie pomocy. Spośród wszystkich złożonych wniosków, 4 520 (13% wszystkich) zostało odrzuconych lub wycofanych.

Wydano decyzje dla 30 137 beneficjentów i dla takiej samej liczby rolników zostały zrealizowane płatności w wysokości 578,7 mln zł.

Cel szczegółowy 2B. Ułatwianie wejścia rolników posiadających odpowiednie umiejętności do sektora

rolnictwa, a w szczególności wymiany pokoleń

Limit środków: ogółem **759,2 mln** euro, w tym EFRROW **483,1 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **100%**

Środki wypłacone EFRROW: **93%**

Wskaźnik celu: *Procent gospodarstw rolnych korzystających z planów rozwoju działalności gospodarczej / inwestycji dla młodych rolników otrzymujących wsparcie z programu rozwoju obszarów wiejskich*

- zaplanowana wartość docelowa: 1,78% (została zmniejszona w 2023 r. w efekcie zmiany Programu)
- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 1,79% (wartość obliczona na podstawie liczby gospodarstw, które otrzymały płatności w ramach *Premii dla młodych rolników* (poddziałanie 6.1) - 26 971 gospodarstw)
- cel został zrealizowany w 101%.

Działania / poddziałania realizujące cel 2B

- M06 - poddziałanie 6.1 *Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników (Premie dla młodych rolników)*

Limit środków: ogółem **759,2 mln** euro, w tym EFRROW **483,1 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **100%**

Środki wypłacone EFRROW: **93%**

W ramach poddziałania przeprowadzono 8 naborów wniosków o przyznanie pomocy. W 2023 r. nie przeprowadzono naborów.

Łącznie złożono 35 642 wnioski. Jednocześnie 5 116 z nich zostało odrzuconych lub wycofanych.

Wydano 26 587 decyzji przyznających pomoc na kwotę 3 395,2 mln zł.

Dominującym kierunkiem produkcji we wspieranych gospodarstwach były:

- uprawy polowe – 42%,
- produkcja mieszana (uprawy i hodowla) – 22%,
- chów i hodowla krów mlecznych – 14%.

Dominującą grupę obszarową stanowiły gospodarstwa mieszczące się w przedziale od 10 ha do 20 ha (54%).

W przypadku 30% młodych rolników gospodarstwa zostały przejęte w całości lub utworzone z gospodarstw przejętych w całości.

W 70% przypadków różnica wieku pomiędzy przekazującym gospodarstwo a młodym rolnikiem przekraczała 25 lat.

Do końca 2023 r. zrealizowano płatności na rzecz 26 971 młodych rolników na łączną kwotę 3 157,8 mln zł (w tym w 2023 r. w kwocie 335,1 mln zł).

Płatności końcowe zrealizowano dotychczas dla 17 754 beneficjentów. Łączna kwota przyznanego im dofinansowania wyniosła 2 096,7 mln zł.

W ramach zakończonych operacji zakupiono 32,8 tys. sztuk sprzętu ruchomego, w tym m. in.:

- 7,4 tys. narzędzi i maszyn do uprawy gleby,
- 4,7 tys. maszyn do nawożenia,
- 3,0 tys. maszyn i urządzeń do siewu i sadzenia.

Ponadto beneficjenci wybudowali lub zmodernizowali 920 budynków produkcyjnych, zakupili 20,3 tys. ha użytków rolnych i 3,3 tys. sztuk zwierząt gospodarskich oraz założyli ponad 1,1 tys. ha sadów lub plantacji wieloletnich.

Zrealizowane operacje ukierunkowane były głównie na zwiększenie skali produkcji oraz poprawę sytuacji w zakresie warunków higieny i bezpieczeństwa pracy.

Łączna wielkość ekonomiczna wspartych gospodarstw, po zrealizowaniu zaplanowanych inwestycji, wzrosła w porównaniu do poziomu wyjściowego o 51%.

PRIORYTET 3. WSPIERANIE ORGANIZACJI ŁAŃCUCHA ŻYWNOŚCIOWEGO, W TYM PRZETWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU PRODUKTÓW ROLNYCH, DOBROSTANU ZWIERZĄT ORAZ ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W ROLNICTWIE

(w tym cele szczegółowe 3A 3B)

Limit środków: ogółem **1 487,3 mln** euro, w tym EFRROW **957,7 mln** euro*

Środki zakontraktowane EFRROW, łącznie z zobowiązaniami z PROW 2007-2013: **99%*** (bez uwzględnienia instrumentów finansowych)

Środki wypłacone EFRROW: **73%*** (bez uwzględnienia instrumentów finansowych)

Cel szczegółowy 3A. Poprawa konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy producentów oraz organizacje międzybranżowe

Limit środków: ogółem **1 372,4 mln** euro, w tym EFRROW **884,7 mln** euro*

Środki zakontraktowane EFRROW, łącznie z zobowiązaniami z PROW 2007-2013: **100%*** (bez uwzględnienia instrumentów finansowych)

Środki wypłacone EFRROW: **74%*** (bez uwzględnienia instrumentów finansowych)

Wskaźnik celu: *Procent gospodarstw rolnych otrzymujących wsparcie w ramach systemów jakości, rynków lokalnych i krótkich cykli dostaw oraz grup/organizacji producentów*

- zaplanowana wartość docelowa: 1,13%
- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 1,13% (wartość obliczona na podstawie liczby podmiotów wspartych w ramach działań M03 *Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych* i M09 *Tworzenie grup producentów i organizacji producentów* - 17 011)
- cel został zrealizowany w 100%.

Działania / poddziałania realizujące cel 3A

- M01 *Transfer wiedzy i działalność informacyjna* – wybrane operacje w ramach poddziałań
1.1 *Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności* i
1.2 *Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych*

Realizacja działania została opisana przy celu 1A.

- M03 *Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych*

Limit środków: ogółem **42,0 mln** euro, w tym EFRROW **26,7 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW - łącznie z zobowiązaniami z PROW 2007-2013: **96%**

Środki wypłacone EFRROW: **57%**

- Poddziałanie 3.1 *Wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości*

W ramach poddziałania zostało przeprowadzonych 8 naborów wniosków o przyznanie pomocy, w ramach

których łącznie złożono 4 417 wniosków. W 2023 r. nie przeprowadzono kolejnych naborów.

Do końca 2023 r. wydano 3 318 decyzji o przyznaniu pomocy na kwotę 10,3 mln zł (szacowana kwota przewidziana do wypłat z PROW 2014-2020).

Do zakończenia okresu sprawozdawczego wydano 7 571 decyzji o przyznaniu płatności na kwotę 8,71 mln zł i zrealizowano płatności dla 2 438 beneficjentów na kwotę 8,65 mln zł, w tym w 2023 r. płatności w kwocie 388,3 tys. zł.

Największy odsetek wydanych decyzji o przyznaniu płatności dotyczył: wytwarzania produktów z owoców (72%), produkcji zbóż (11%) oraz wytwarzania warzyw (5%).

Wsparcie w ramach poddziałania uzyskali także producenci, którzy otrzymali decyzje przyznające pomoc w ramach działania 132 PROW 2007-2013 - w kolejnych 5 latach mieli możliwość otrzymania refundacji kosztów poniesionych z tytułu uczestnictwa w systemie jakości. Obsługa wszystkich spraw zakończyła się w 2020 r. Wydano 17 347 decyzji o przyznaniu płatności i zrealizowano płatności na rzecz 8 305 różnych beneficjentów na kwotę 22,6 mln zł.

Do końca okresu sprawozdawczego, łącznie z zobowiązaniami z PROW 2007-2013, zakończono realizację 24 879 operacji.

- Poddziałanie 3.2 *Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym*

W ramach poddziałania przeprowadzono 3 nabory wniosków. W 2023 r. nie przeprowadzono naborów.

Łącznie złożono 199 wniosków. Podpisano 104 umowy na kwotę 143,6 mln zł.

Największa część realizowanych operacji dotyczy wsparcia beneficjentów wytwarzających produkty w ramach systemu *Rolnictwo ekologiczne*.

Do końca roku sprawozdawczego zrealizowano płatności z tytułu dofinansowania 61 operacji na łączną kwotę 75,2 mln zł, w tym w 2023 r. w kwocie 16,8 mln zł.

Zakończono realizację 56 operacji, dofinansowanych łączną kwotą 73,6 mln zł.

Działania informacyjno-promocyjne dotyczące wytwarzanych produktów realizowane były przy wykorzystaniu różnych kanałów przekazu, w tym głównie poprzez media - internet (ok. 3 tys. zdarzeń) i telewizję (800), a także przez marketing bezpośredni (ponad 600 zdarzeń) oraz degustację produktów (2,1 tys.).

- M04 *Inwestycje w środki trwałe - poddziałanie 4.2 Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój (Przetwórstwo i marketing produktów rolnych)*

Limit środków: ogółem **738,3 mln** euro, w tym EFRROW **469,8 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: 99% (bez uwzględnienia instrumentów finansowych)

Środki wypłacone EFRROW: 67% (bez uwzględnienia instrumentów finansowych)

W ramach poddziałania zostało przeprowadzonych 11 naborów wniosków o przyznanie pomocy. W 2023 r. nie przeprowadzano naborów.

Pięć naborów skierowanych było do przedsiębiorców prowadzących działalność dotyczącą przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych. Pozostałe nabory dotyczyły rolników, ich małżonków lub domowników, podejmujących działalność w zakresie przetwarzania produktów rolnych lub w zakresie ich przetwarzania i zbywania w ramach rolniczego handlu detalicznego.

Łącznie złożono 5 846 wniosków, w tym 3 359 zostało złożonych przez przedsiębiorców, a 2 487 - przez rolników.

Spośród wszystkich wniosków 4 013 zostało odrzuconych lub wycofanych. Duży odsetek wniosków odrzuconych spowodowany był głównie złą jakością dokumentacji (w tym jej niekompletnością) oraz brakiem uzupełnień wniosków.

Według stanu na dzień 31.12.2023 r. podpisano z 1 251 beneficjentami 1 533 umów na kwotę 3 240,7 mln zł, w tym 404 umowy z rolnikami na kwotę 86,5 mln zł.

Zrealizowano płatności z tytułu dofinansowania 1 165 operacji na łączną kwotę 2 218,6 mln zł, w tym 161 operacji na kwotę 24,7 mln zł dla rolników. W samym 2023 r. wypłacono 394,8 mln zł.

Zakończono realizację 1 087 operacji na łączną kwotę dofinansowania 2 127,6 mln zł (w tym 152 operacje na kwotę 23,7 mln zł zrealizowane przez rolników).

Beneficjenci w ramach tych operacji zrealizowali inwestycje o łącznej wartości 5 476,1 mln zł.

Najczęściej wspieranymi sektorami działalności były (wśród operacji realizowanych przez przedsiębiorców):

- przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw - 190 operacji,
- sprzedaż hurtowa zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz - 175,
- produkcja wyrobów z mięsa (włączając wyroby z mięsa drobiowego) - 150,
- przetwórstwo mleka i wyrobu serów - 95.

W ramach zakończonych operacji zrealizowano m. in. inwestycje dotyczące:

- zakupu lub leasingu zakończonego przeniesieniem prawa własności maszyn lub urządzeń (w tym

najwięcej do przetwarzania produktów rolnych) - ponad 1 tys.,

- budowy budynków i budowli stanowiących infrastrukturę zakładów przedsiębiorstwa (w tym najwięcej na potrzeby magazynowania) - 438,

- rozbudowy, przebudowy lub remontu budynków i budowli stanowiących infrastrukturę zakładu przedsiębiorstwa - 277,

- zakupu lub leasingu zakończonego przeniesieniem prawa własności aparatury pomiarowej, kontrolnej oraz sprzętu do sterowania procesem produkcji lub magazynowania - 183.

- M07 *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich*

Limit środków (łącznie w ramach celów 3A i 6B): ogółem **2 313,5 mln** euro, w tym EFRROW **1 645,3 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **99%**

Środki wypłacone EFRROW: **51%**

- poddziałanie 7.4 - typ operacji *Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów*

Nabory są przeprowadzane w każdym województwie oddzielnie. Pierwsze nabory wniosków zostały uruchomione w 2017 r. Najwięcej naborów przeprowadzono w województwach: kujawsko-pomorskim (6) i śląskim (5).

W 2023 r. przeprowadzono jeden nabór - w województwie lubuskim.

Łącznie złożono 350 wniosków o przyznanie pomocy. Odrzucono lub wycofano 68 wniosków. Głównymi przyczynami odrzuceń były: nieusunięcie braków we wnioskach, a także brak wystarczającej liczby punktów.

Podpisano 216 umów na kwotę 169,5 mln zł ze środków EFRROW, a kwota łączna środków kwalifikowalnych (wraz z środkami własnymi stanowiącymi wkład krajowy) wyniosła 266,3 mln zł.

Zrealizowano płatności z tytułu dofinansowania 201 operacji na kwotę 150,4 mln zł ze środków EFRROW, w tym w 2023 r. - 15,1 mln zł. Łączna kwota poniesionych wydatków publicznych, wraz z środkami własnymi beneficjentów, wyniosła 236,3 mln zł.

Do końca 2023 r. zakończono realizację 198 operacji na łączną kwotę pomocy 149,7 mln zł ze środków unijnych.

Efektom realizacji ww. operacji było m.in. wybudowanie lub przebudowanie 199 targowisk oraz 169 obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów.

- M09 *Tworzenie grup producentów i organizacji producentów*

Limit środków: ogółem **262,4 mln** euro, w tym EFRROW **167,0 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW, łącznie z zobowiązaniami z PROW 2007-2013: **100%**

Środki wypłacone EFRROW: **77%**

W ramach działania zostało przeprowadzonych 12 naborów wniosków o przyznanie pomocy. W 2023 r. nie przeprowadzano naborów.

Łącznie złożono 804 wnioski o przyznanie pomocy.

Do końca okresu sprawozdawczego wydano 772 decyzje przyznające pomoc na kwotę 992,3 mln zł (szacowana kwota wypłat z budżetu PROW 2014-2020 do 2025 r.). Wydane decyzje dotyczyły grup producentów rolnych obejmujących łącznie 5 584 członków.

Wydano 1 876 decyzji o przyznaniu płatności na kwotę 638,8 mln zł i zrealizowano płatności (łącznie z płatnościami zaliczkowymi) dla 673 grup na kwotę 632,9 mln zł (w tym w 2023 r. w kwocie 153,1 mln zł).

Płatności w ramach działania przekazano także grupom producentów, którym przyznano pomoc w ramach PROW 2007-2013.

W ramach zobowiązań z PROW 2007-2013 zrealizowano płatności dla 756 grup producentów na kwotę 271,3 mln zł. Grupy te obejmują łącznie blisko 9 tysięcy członków.

- M14 *Dobrostan zwierząt*

Limit środków: ogółem **211,34 mln** euro, w tym EFRROW **145,87 mln** euro, w tym środki EIO **31,3 mln** euro

Środki zakontraktowane (EFRROW): **100%**

Środki wypłacone (EFRROW): **100%**

W ramach działania zostały przeprowadzone trzy nabory wniosków o przyznanie pomocy. Do dnia 31 grudnia 2023 r. w ramach naborów przeprowadzanych w latach 2020, 2021, 2022 łącznie złożono 144 696 wnioski o przyznanie pomocy.

Do dnia 31.12.2023 r. wydano 136 613 decyzji przyznających płatność na kwotę 969,5 mln zł (w tym w ramach środków EIO, w przypadku których beneficjenci otrzymują 100% płatności ze środków UE, wydano 9 675 decyzji na kwotę 140,69 mln zł). Do końca okresu sprawozdawczego zrealizowano płatności końcowe na łączną kwotę 970,47 mln zł dla 57 957 gospodarstw (w tym w ramach środków EIO płatności

na kwotę 140,69 mln zł), co pozwoliło zakwalifikować do objęcia wsparciem 2 mln 385 tys. szt. zwierząt.

Wyższa kwota zrealizowanych płatności od kwot wydanych decyzji spowodowane jest tym, że środki wypłacone uwzględniają wszystkie zrealizowane płatności, w tym kwoty podlegające windykacji, kwoty dobrowolnych zwrotów.

Liczba wspieranych zwierząt, beneficjentów oraz poniesionych wydatków w ramach poszczególnych pakietów i wariantów przedstawia się następująco:

- Pakiet 1. *Dobrostan świń* - wsparciem objęto 515,6 tys. szt. fizycznych świń, środki wypłacono dla 2 868 beneficjentów, a łączna kwota pomocy wyniosła 33,83 mln zł, w tym w ramach:
 - a. wariantu 1.1. *Dobrostan loch, zwiększona powierzchnia w budynkach* - wsparciem objęto 42 167 szt. fizycznych loch, środki wypłacono dla 2 801 beneficjentów, a łączna kwota pomocy wyniosła 20,78 mln zł;
 - b. wariantu 1.2. *Dobrostan tuczników, zwiększona powierzchnia w budynkach* - wsparciem objęto 473 401 szt. fizycznych tuczników, środki wypłacono dla 2 284 beneficjentów, a łączna kwota pomocy wyniosła 13,05 mln zł.
- Pakiet 2. *Dobrostan krów* – wsparciem objęto 1,74 mln szt. fizycznych krów, środki wypłacono dla 54 162 beneficjentów, a łączna kwota pomocy wyniosła 910,70 mln zł, w tym w ramach:
 - a. wariantu 2.1. *Dobrostan krów mlecznych, wypas* – wsparciem objęto 1 075 886 szt. fizycznych krów mlecznych, środki wypłacono dla 45 256 beneficjentów, a łączna kwota pomocy wyniosła 340,05 mln zł;
 - b. wariantu 2.2. *Dobrostan krów mlecznych utrzymywanych grupowo, zwiększona powierzchnia w budynkach, wypas* – wsparciem objęto 623 790 szt. fizycznych krów mlecznych, środki wypłacono dla 4 888 beneficjentów, a łączna kwota pomocy wyniosła 464,64 mln zł;
 - c. wariantu 2.3. *Dobrostan krów mamek* – wsparciem objęto 158 649 szt. fizycznych krów, środki wypłacono dla 6 260 beneficjentów, a łączna kwota pomocy wyniosła 106,01 mln zł.
- Pakiet 3. *Dobrostan owiec* - wsparciem objęto 128,1 tys. szt. fizycznych owiec, środki wypłacono dla 1 490 beneficjentów, a łączna kwota pomocy wyniosła 25,95 mln zł.

- M16 *Współpraca* – wybrane operacje

Realizacja działania została opisana przy celu szczegółowym 1A.

Cel szczegółowy 3B. Wspieranie zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem w gospodarstwach:

Limit środków: ogółem **114,8 mln** euro, w tym EFRROW **73,1 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **85%**

Środki wypłacone EFRROW: 67%

Wskaźnik celu: *Procent gospodarstw rolnych uczestniczących w systemach zarządzania ryzykiem*

- zaplanowana wartość docelowa: 0,43% (wartość została zmniejszona w 2023 r. w efekcie zmiany Programu)
- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 0,31% (wartość obliczona na podstawie liczby gospodarstw, które otrzymały płatności w ramach poddziałania 5.1 *Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze* (...) oraz działania M17 *Zarządzanie ryzykiem* - łącznie 4 730)
- cel został zrealizowany w 73%.

Działania / poddziałania realizujące cel 3B

- M01 *Transfer wiedzy i działalność informacyjna* – wybrane operacje w ramach poddziałania 1.1 *Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności*

Realizacja działania została opisana przy celu 1A.

- M05 *Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych*

Limit środków: ogółem **103,4 mln** euro, w tym EFRROW **65,8 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: 93%

Środki wypłacone EFRROW: 73%

- Poddziałanie 5.1 *Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof*

Limit środków: ogółem **93,5 mln** euro, w tym EFRROW **59,5 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: 94%

Środki wypłacone EFRROW: 74%

W ramach poddziałania zostało przeprowadzonych 9 naborów wniosków o przyznanie pomocy, w tym jeden nabór na przełomie 2022 i 2023 roku.

Łącznie złożono dotychczas 9 862 wnioski (ostatni nabór - 561), w tym 9 281 wniosków na operacje

zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF.

Negatywnie oceniono lub wycofano łącznie 3 424 wnioski.

Głównymi powodami negatywnego rozpatrzenia wniosków o przyznanie pomocy były:

- niezłożenie wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy wszystkich wymaganych załączników,
- nieosiągnięcie minimum punktowego.

Według stanu na dzień 31.12.2023 r. podpisano 5 704 umowy na kwotę 396,4 mln zł, w tym:

- 5 372 umowy dotyczące zapobiegania rozprzestrzeniania się ASF,
- 332 umowy dotyczące zaopatrzenia w sprzęt do utrzymywania urządzeń wodnych lub wykonania robót na urządzeniach melioracji wodnych zabezpieczających gospodarstwa przed szkodami spowodowanymi przez powódź lub deszcz nawalny.

Zrealizowano płatności z tytułu dofinansowania 4 926 operacji na łączną kwotę 316,3 mln zł (w tym w 2023 r. na kwotę 61,8 mln zł).

Jednocześnie do końca 2023 r. zakończono realizację 4 907 operacji na kwotę pomocy 311,8 mln zł.

Efektom realizacji ww. operacji były m.in.:

- zabezpieczenie chlewni ogrodzeniem o łącznej długości 960 tys. metrów bieżących,
- utworzenie lub zmodernizowanie 102 zadaszonych niecek do dezynfekcji,
- zakup 2,9 tys. urządzeń do dezynfekcji,
- zakup 1 tys. szt. sprzętu służącego utrzymaniu urządzeń melioracji wodnych (głównie koparek, kos spalinowych, kosiarek).

- Poddziałanie 5.2 *Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof*

Limit środków: ogółem **9,98 mln** euro, w tym EFRROW **6,35 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **78%**

Środki wypłacone EFRROW: **66%**

W ramach poddziałania zostało przeprowadzonych 12 naborów wniosków o przyznanie pomocy, w tym jeden w 2023 r. (nabór całoroczny).

Łącznie złożono 1 721 wniosków, w tym w 2023 r. - 28 wniosków.

Spośród wszystkich wniosków, 971 (56% wszystkich) odrzucono lub wycofano.

Głównymi przyczynami odrzucenia wniosków w przeprowadzonych naborach były:

- niezłożenie wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy wszystkich wymaganych załączników,
- błędnie wyliczone / uzupełnione przez wnioskodawcę koszty kwalifikowalne,
- uwzględnianie w zakresie rzeczowo-finansowym inwestycji, które nie mogą stanowić kosztu kwalifikowalnego, np. inwestycji budowlanych czy też dotyczących maszyn lub urządzeń, które nie uległy zniszczeniu w wyniku klęski żywiołowej.

Łącznie podpisano 640 umów na kwotę 34,2 mln zł.

Do końca 2023 r. zrealizowano płatności z tytułu dofinansowania 584 operacji na łączną kwotę 29,4 mln zł, w tym w 2023 r. w kwocie 4,7 mln zł.

Zakończono realizację 578 operacji wspartych łączną kwotą 29,2 mln zł.

Największa część operacji dotyczyła przywracania potencjału zniszczonego w wyniku suszy (33% operacji) i ujemnych skutków przezimowania (22%).

Beneficjenci w ramach zakończonych operacji m.in.:

- odtworzyli ponad 1 tys. obiektów służących produkcji i sprzedaży bezpośredniej w gospodarstwach (głównie tunele foliowe) oraz 25 budynków produkcyjnych,

- odtworzyli 575 ha sadów i plantacji krzewów owocowych.

- M17 *Zarządzanie ryzykiem* (dopłaty do składek ubezpieczenia od strat spowodowanych chorobami zwierząt)

Limit środków: ogółem **8,5 mln** euro, w tym EFRROW **5,4 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **16%**

Środki wypłacone EFRROW: **15%**

Działanie zostało wprowadzone do Programu w ramach zmiany strategicznej, zatwierdzonej decyzją Komisji Europejskiej z 2021 r.

W ramach działania przeprowadzono 3 nabory wniosków, w tym jeden w 2023 r. Złożono łącznie 737 wniosków, w tym 311 w trzecim naborze.

Spośród wszystkich wniosków, 186 zostało odrzuconych lub wycofanych.

Głównym powodem odmowy przyznania pomocy było przedstawianie polisy ubezpieczeniowej obejmującej kilka ryzyk, bez wyszczególnienia kwoty składki dotyczącej ryzyka szkód spowodowanych

salmonellą.

Do końca 2023 r. wydano 548 decyzji przyznających płatność na kwotę 5,9 mln zł.

Zrealizowano płatności dla 536 beneficjentów na łączną kwotę 5,9 mln zł.

PRIORYTET 4. Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem (P4)

(w tym cele szczegółowe 4A 4B 4C)

Limit środków: ogółem **5 938,9 mln** euro, w tym EFRROW **3 937,6 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW, łącznie z zobowiązaniami z poprzednich okresów programowania: **94%**

Środki wypłacone EFRROW, łącznie z zobowiązaniami z poprzednich okresów programowania, wraz z płatnościami zaliczkowymi: **87%**

Wskaźnik celu: *Grunty rolne objęte umowami o zarządzanie przyczyniającymi się do poprawy różnorodności biologicznej (ha) (cel szczegółowy 4A) + poprawy gospodarki wodnej (ha) (cel szczegółowy 4B) + poprawy gospodarowania glebą i zapobieganiu erozji gleby (ha) (cel szczegółowy 4C) - realizowany jest przez wsparcie w ramach poddziałania 10.1 i całego działania M11.*

- zaplanowana wartość docelowa: 2,03 mln ha;
- wartość osiągnięta w 2023 r.: 1,070 mln ha;
- cel został zrealizowany w 53%.

Cel szczegółowy 4A. Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 i obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, a także stanu europejskich krajobrazów

Wskaźniki celu:

- *Procent gruntów rolnych w ramach umów o zarządzanie wspierających różnorodność biologiczną lub krajobrazy* – realizowany jest przez wsparcie w ramach całego działania M10

- zaplanowana wartość docelowa: 10,92% (co odpowiada powierzchni 1,577 mln ha);
- wartość osiągnięta w 2023 r.: 5,91% (co odpowiada powierzchni 0,854 mln ha);
- cel został zrealizowany w 54%.

- *Procent lasów/innych zalesionych obszarów w ramach umów o zarządzanie wspierających różnorodność biologiczną* - realizowany jest przez wsparcie w ramach poddziałania 8.5

- zaplanowana wartość docelowa: 0,17% (co odpowiada powierzchni 15,44 tys. ha);
- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 0,11% (co odpowiada powierzchni 9,96 tys. ha);
- cel został zrealizowany w 65%.

Działania realizujące cel 4A

- M01 *Transfer wiedzy i działalność informacyjna* – wybrane operacje w ramach poddziałań 1.1 i 1.2

Realizacja działania została opisana przy celu 1A.

- M04 *Inwestycje w środki trwałe* - poddziałanie 4.1 - typ operacji *Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000*

Limit środków: ogółem **94,8 mln** euro, w tym EFRROW **81,8 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **100%**

Środki wypłacone EFRROW: **95%**

W ramach tego instrumentu wsparcia przeprowadzono 3 nabory wniosków o przyznanie pomocy. W 2023 r. nie przeprowadzano kolejnych naborów.

Łącznie złożono 4 681 wniosków. W procesie weryfikacji odrzucono lub wycofano 1 700 wniosków.

Głównymi powodami negatywnego rozpatrzenia wniosków o przyznanie pomocy były:

- braki lub błędy w dokumentacji dostarczonej z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
- niezłożenie wraz z wnioskiem, a następnie nieuzupełnienie wszystkich wymaganych załączników,
- wnioskowanie o sfinansowanie kosztów, które nie są uzasadnione skalą produkcji lub prowadzonym profilem gospodarstwa.

Łącznie podpisano 2 793 umowy na kwotę 419,3 mln zł.

Do końca okresu sprawozdawczego zrealizowano płatności z tytułu dofinansowania 2 738 operacji na łączną kwotę 392,2 mln zł, w tym w 2023 r. płatności w kwocie 21,0 mln zł.

Zakończono realizację 2 656 operacji, z tytułu których przekazano dofinansowanie w kwocie 383,5 mln zł.

Główne kierunki produkcji we wspartych gospodarstwach to:

- chów i hodowla krów mlecznych – 55%,
- chów i hodowla zwierząt trawożernych – 22%,
- uprawy polowe - 11%.

Największą część wspieranych gospodarstw stanowią jednostki o powierzchni 20-50 ha (50% operacji) oraz 50-100 ha (26% operacji).

Beneficjenci w ramach zakończonych operacji zakupili ponad 9 tys. sztuk sprzętu ruchomego, w tym m. in.:

- 3,7 tys. maszyn i urządzeń do koszenia trawy lub przetrząsania lub zgrabiania skoszonej biomasy,
- 1,9 tys. urządzeń do zbioru skoszonej biomasy,
- ponad 1 tys. maszyn do nawożenia,
- 784 przyczepy do transportu sianokiszzonek,
- 639 maszyn i urządzeń do siewu i pielęgnacji łąk.

Wybudowanych lub przebudowanych zostało także 218 budynków i budowli produkcyjnych (głównie obór).

- M08 *Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów – poddziałanie 8.5 Inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska*

Limit środków: ogółem **3,0 mln** euro, w tym EFRROW **1,9 mln** euro

Środki zakontraktowane (EFRROW): **68%**

Środki wypłacone (EFRROW): **67%**

Poddziałanie zostało uruchomione w 2019 r. W ramach poddziałania przeprowadzono 6 naborów wniosków, w ramach których na dzień 31 grudnia 2023 r. złożono 2 639 wniosków o przyznanie pomocy, w tym:

- I nabór (2019 r.) – 812 wniosków,
- II nabór (2019 r.) – 289 wniosków,
- III nabór (2020 r.) – 531 wniosków,
- IV nabór (2021 r.) – 386 wniosków,
- V nabór (2021 r.) – 266 wniosków,
- VI nabór (2022 r.) – 355 wniosków.

Łącznie wydano 1 811 decyzji w sprawie przyznania wsparcia na kwotę 9,1 mln zł.

Do końca okresu sprawozdawczego zrealizowano płatności końcowe związane z dofinansowaniem 1 814 operacji na łączną kwotę 9,1 mln zł.

Najwyższy odsetek kwoty zrealizowanych końcowych płatności (81%) dotyczył inwestycji polegających na późnym czyszczeniu w ekosystemach leśnych.

Beneficjenci w ramach realizowanych operacji wykonali następujące inwestycje:

- czyszczenia późne w drzewostanach na powierzchni – 9 765 ha,
 - przebudowę składów gatunkowych drzewostanów przez wprowadzenie drugiego piętra w drzewostanach na powierzchni - 92 ha,
 - zróżnicowanie struktury drzewostanów przez wprowadzenie podszytu w drzewostanach na powierzchni - 61 ha,
 - założenie remiz leśnych na powierzchni – 2 ha (20 remiz),
 - przebudowę składów gatunkowych drzewostanów przez dolesianie luk na powierzchni - 43 ha,
 - zabiegi ochronne przed zwierzyną w drzewostanach na powierzchni (zabezpieczenia repelentami, osłonkami) - 71 ha,
 - ogrodzenie remiz siatką metalową o wysokości minimum 2 m – 2 958 mb.
-
- M10 *Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne* (całe działanie)

Limit środków: ogółem **1 915,2 mln** euro, w tym EFRROW **1 218,6 mln** euro

Środki zakontraktowane do końca 2023 r. łącznie z zobowiązaniami z poprzednich okresów programowania (EFRROW): **100%**

Środki wypłacone, łącznie z zobowiązaniami z poprzednich okresów programowania (EFRROW): **84%**

W ramach działania zakończono 9 kampanii naboru wniosków, w ramach których na dzień 31 grudnia 2023 r. złożono łącznie 637 964 wnioski, w tym w ramach kampanii:

- 2015 – 14 016 wniosków nowych oraz 58 667 wniosków kontynuacyjnych PROW 2007-2013,
- 2016 – 12 240 nowych, 13 069 kontynuacyjnych PROW 2014-2020, 52 500 kontynuacyjnych z 2007-2013,
- 2017 – 16 550 nowych, 24 203 kontynuacyjne z 2014-2020, 30 075 kontynuacyjnych z 2007-2013,
- 2018 – 19 340 nowych, 39 414 kontynuacyjnych z 2014-2020, 8 472 kontynuacyjne z 2007-2013,
- 2019 – 12 436 nowych, 56 234 kontynuacyjnych z 2014-2020,
- 2020 – 14 300 nowych, 56 807 kontynuacyjnych z 2014-2020,
- 2021 – 15 867 nowych, 58 387 kontynuacyjnych z 2014-2020,
- 2022 – 22 645 nowych, 58 530 kontynuacyjnych z 2014-2020,
- 2023 – 54 212 kontynuacyjnych z 2014-2020.

Do 31 grudnia 2023 r. łącznie wydano 560 734 decyzje przyznające płatność na kwotę 6 995,8 mln zł, w

tym:

- 417 007 decyzje na kwotę 5 476,7 mln zł w ramach zobowiązań podjętych w PROW 2014-2020;
- 143 727 decyzji na kwotę 1 519,1 mln zł w ramach zobowiązań kontynuacyjnych podjętych w ramach PROW 2007-2013.

Do końca okresu sprawozdawczego łączna kwota zrealizowanych płatności wyniosła 7 123,9 mln zł (w tym w 2023 r. wypłacono kwotę 430,2 mln zł) i została przekazana 122 404 beneficjentom.

Wyższa kwota zrealizowanych płatności od kwot wydanych decyzji spowodowana jest tym, że środki wypłacone uwzględniają wszystkie zrealizowane płatności, w tym kwoty podlegające windykacji, kwoty dobrowolnych zwrotów oraz kwoty wypłacone w wyniku rozstrzygnięć odwołań z lat poprzednich, które są realizowane z budżetu PROW 2014-2020, dla których nie zostały wydane decyzje w ramach PROW 2014-2020.

Do dnia 31 grudnia 2023 r. kwota zrealizowanych płatności końcowych wyniosła 7 081,5 mln zł i została przekazana dla 122 227 beneficjentów.

Łącznie na podstawie wydanych decyzji przyznających płatność wsparciem objęta została:

- powierzchnia 2,43 mln ha użytków rolnych (jest to suma powierzchni objętej wsparciem wynikająca z poszczególnych pakietów, co powoduje dublowanie powierzchni, ponieważ beneficjent w całym okresie programowania na tej samej powierzchni mógł realizować kilku pakietów), podczas gdy wielkość fizycznego obszaru objętego wsparciem (bez podwójnego naliczania) wyniosła 1,84 mln ha,
- średnia liczba zwierząt w gospodarstwach – 123,2 tys. sztuk fizycznych (41 453 DJP).

Spośród powierzchni fizycznej wspieranej w ramach działania 27% powierzchni położona jest na obszarach Natura 2000, a 16% w gospodarstwach ekologicznych.

Do dnia 31 grudnia 2023 r. w ramach pakietów:

- 1 *Rolnictwo zrównoważone* PROW 2014-2020 i PROW 2007-2013 - zrealizowano płatności na kwotę 1 285,2 mln zł dla 25 721 gospodarstw, wsparciem objęto powierzchnię 954,5 tys. ha,
- 2 *Ochrona gleb i wód* PROW 2014-2020 i pakiet 8 *Ochrona gleb i wód* PROW 2007-2013 - wypłacono 871,2 mln zł dla 36 498 gospodarstw, wsparto powierzchnię 435,6 tys. ha,
- 3 *Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych* PROW 2014-2020 - wypłacono 6,9 mln zł dla 941 gospodarstw, wsparto powierzchnię 697 ha,
- 4 *Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000* PROW 2014-2020 i 5 *Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000* PROW 2007-2013 - wypłacono 2 298,1 mln zł dla 37 271 gospodarstw, wsparto powierzchnię 480,9 tys. ha,
- 5 *Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000* PROW 2014-2020 i 4 *Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000* PROW 2007-2013 - wypłacono 1 949,5 mln zł dla 37 731 gospodarstw, wsparto powierzchnię 447,9 tys. ha,
- 6 *Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie* PROW 2014-2020 i PROW 2007-2013 - wypłacono 123,9 mln zł dla 8 765 gospodarstw, wsparto powierzchnię 61,2 tys. ha,
- 7 *Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie* PROW 2014-2020 i PROW 2007-2013 - wypłacono 433,1 mln zł dla 4 766 gospodarstw, wsparciem objęto średnio 123,2 tys. zwierząt w gospodarstwach (sztuk fizycznych),

- 8 *Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk* PROW 2014-2020 - wypłacono 47,1 mln zł dla 7 595 gospodarstw, wsparto powierzchnię 58,6 tys. ha,
- 9 *Retencjonowanie wody* PROW 2014-2020 – wypłacono 16,6 mln zł dla 8 098 gospodarstw, wsparto powierzchnię 62,5 tys. ha,
- 3 *Ekstensywne trwałe użytki zielone* PROW 2007-2013 - wypłacono 49,7 mln zł dla 8 555 gospodarstw, wsparto powierzchnię 45,5 tys. ha,
- 9 *Strefy buforowe* PROW 2007-2013 - wypłacono 152,2 tys. zł dla 21 gospodarstw, wsparto powierzchnię 13 ha.

W ramach działania 76% beneficjentów realizuje jeden pakiet, 20% beneficjentów - dwa pakiety, a pozostałe 4% beneficjentów - od 3 do 6 pakietów.

- M13 *Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami* - całe (tylko w odniesieniu do zrealizowanych płatności)

Limit środków: ogółem **2 820,9 mln** euro, w tym EFRROW **1 902,3 mln** euro, w tym środki EIO **295,0 mln** euro

Środki zakontraktowane (EFRROW): **91%**

Środki wypłacone (EFRROW) wraz z płatnościami zaliczkowymi: **98%**

Wyższy procent środków wypłaconych od zakontraktowanych wynika z wypłaty zaliczek. Zaliczki dla kampanii 2023 wypłacane były również dla beneficjentów, którzy w momencie wypłaty zaliczek nie mieli wydanych decyzji o przyznaniu płatności.

W ramach działania, obejmującego wsparcie z tytułu gospodarowania na obszarach górskich (ONW typ górski), obszarach innych niż górskie charakteryzujących się znaczącymi ograniczeniami naturalnymi (ONW z ograniczeniami naturalnymi strefy I i II) oraz innych obszarach charakteryzujących się szczególnymi ograniczeniami (ONW typ specyficzny strefy I i II), zostało zakończone 9 kampanii naboru wniosków. W wyniku nowelizacji rozporządzenia wykonawczego w 2019 roku zmianie uległy strefy, do których przyznawane są płatności ONW. Dla obszarów, które na skutek nowych kryteriów delimitacji utraciły status ONW typ nizinny przewidziano możliwość zastosowania w latach 2019-2020 wsparcia przejściowego. Wsparcie to dotyczyło tylko obszarów, które dotychczas były kwalifikowane jako ONW typ nizinny strefa I albo II.

Do dnia 31 grudnia 2023 r. w ramach przeprowadzonych kampanii złożono łącznie 7 139 878 wniosków, w tym:

- kampania 2015 – 748 379,
- kampania 2016 – 751 748,
- kampania 2017 – 751 030,
- kampania 2018 – 748 937,
- kampania 2019 – 881 918,
- kampania 2020 – 876 717,
- kampania 2021 – 805 706,

- kampania 2022 – 794 882 (nabór finansowany ze środków EIO),
- kampania 2023 – 779 752.

Do końca 2023 r. w ramach przeprowadzonych kampanii wydano łącznie 6 445 193 decyzje o przyznaniu płatności na kwotę 11 295,2 mln zł (z czego w ramach środków EIO, w przypadku których beneficjenci otrzymują 100% płatności ze środków UE, 772 075 decyzji na kwotę 1 388,7 mln zł), w tym:

- kampania 2015 – 740 234 decyzje na kwotę 1 311,5 mln zł,
- kampania 2016 – 746 253 decyzje na kwotę 1 319,7 mln zł,
- kampania 2017 – 745 170 decyzji na kwotę 1 317,4 mln zł,
- kampania 2018 – 737 744 decyzje na kwotę 1 315,3 mln zł,
- kampania 2019 – 861 400 decyzji na kwotę 1 536,0 mln zł,
- kampania 2020 – 856 467 decyzji na kwotę 1 499,3 mln zł,
- kampania 2021 – 781 086 decyzji na kwotę 1 399,5 mln zł,
- kampania 2022 – 772 075 decyzji na kwotę 1 388,7 mln zł,
- kampania 2023 – 203 955 decyzji na kwotę 203,7 mln zł.

Dodatkowo w ciężar budżetu działania przeszło 809 wniosków złożonych w kampanii 2014 (w ramach PROW 2007-2013), przewidzianych do sfinansowania z budżetu PROW 2014-2020, dla których wydano 809 decyzji o przyznaniu płatności ONW na kwotę 4,0 mln zł.

W 2023 roku po raz kolejny realizowane były wypłaty płatności zaliczkowych w ramach płatności ONW. W ramach kampanii 2023 płatności zaliczkowe wypłacane były w okresie od 16 października do 30 listopada 2023 r., w wysokości do 85% należnej płatności. Realizacja płatności końcowych rozpoczęła się od 1 grudnia 2023 roku.

Do końca 2023 r. łączna kwota zrealizowanych płatności (wraz z płatnościami zaliczkowymi, łącznie ze środkami EIO) w ramach działania M13 oraz z tytułu zobowiązań z PROW 2007-2013 wyniosła 12 241,0 mln zł, w tym w ramach środków EIO 1 394,1 mln zł (w roku 2023 r. wypłacono 1 347,8 mln zł). Kwota ta została przekazana dla 1 096 267 beneficjentów.

Wyższa kwota zrealizowanych płatności od kwot wydanych decyzji wynika m.in. z wypłaty zaliczek wypłacanych również beneficjentom, którzy w momencie wypłaty zaliczek nie mieli wydanych decyzji o przyznaniu płatności. Dodatkowo środki wypłacone uwzględniają wszystkie zrealizowane płatności, w tym kwoty podlegające windykacji, kwoty dobrowolnych zwrotów oraz kwoty wypłacone w wyniku rozstrzygnięć odwołań z lat poprzednich, które są realizowane z budżetu PROW 2014-2020, dla których nie zostały wydane decyzje w ramach PROW 2014-2020.

Do dnia 31 grudnia 2023 r. kwota zrealizowanych płatności końcowych (bez uwzględnienia płatności dla gospodarstw, dla których w ramach wniosków złożonych w kampanii 2023 wypłacono wyłącznie płatności zaliczkowe) wyniosła 11 264,1 mln zł i została przekazana dla 1 079 291 beneficjentów.

Na podstawie wydanych decyzji wsparciem objęta została powierzchnia 9,48 mln ha użytków rolnych (w przypadku przeniesienia posiadania gruntów rolnych przez beneficjenta na rzecz drugiego beneficjenta powierzchnia została wykazana dwukrotnie). Pomoc finansowa w 85% została skierowana do gospodarstw położonych na ONW z ograniczeniami naturalnymi, prawie 11% wypłaconych kwot trafiło do gospodarstw

zakwalifikowanych jako ONW typu specyficznego, a pozostałe 4% przekazano gospodarstwom znajdującym się na gruntach wyznaczonych jako ONW typ górski.

Od początku okresu programowania do końca 2023 wypłacona kwota wsparcia na gospodarstwo (dla wszystkich typów powierzchni zakwalifikowanych do obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami) wyniosła średnio 10 432 zł, natomiast średnia jednorazowa płatność na hektar wyniosła 192 zł.

Cel szczegółowy 4B. *Poprawa gospodarki wodnej, w tym nawożenia i stosowania pestycydów*

Wskaźnik celu: *Procent gruntów rolnych w ramach umów o zarządzanie dotyczących poprawy gospodarki wodnej* - realizowany jest przez wsparcie w ramach wybranych pakietów działania M10.

- zaplanowana wartość docelowa: 10,81% (co odpowiada powierzchni 1,562 mln ha);
- wartość osiągnięta w 2023 r.: 5,86% (co odpowiada powierzchni 0,846 mln ha);
- cel został zrealizowany w 54%.

Działania / poddziałania realizujące cel 4B

- M01 *Transfer wiedzy i działalność informacyjna* – wybrane operacje w ramach poddziałań 1.1 i 1.2

Realizacja działania została opisana przy celu 1A.

- M04 *Inwestycje w środki trwałe* - poddziałanie 4.1, typ operacji *Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych* (od grudnia 2018 r.) / *Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN* (do grudnia 2018 r.)

Limit środków: ogółem **127,3 mln** euro, w tym EFRROW **111,0 mln** euro, w tym środki EIO **42 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **70%**

Środki wypłacone EFRROW: **48%**

W ramach tego typu operacji zostało przeprowadzonych 7 naborów wniosków o przyznanie pomocy, w tym dwa w 2023 roku.

W ramach pierwszego naboru o pomoc mogły się ubiegać gospodarstwa położone na obszarach, które w 2012 r. po raz pierwszy zostały wyznaczone jako obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia azotem ze źródeł rolniczych i dla których zostały wprowadzone programy działań mające na celu ograniczenie

odpływu azotu ze źródeł rolniczych na lata 2012-2016. Ze względu na wygaśnięcie tych programów oraz nowe regulacje zawarte w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. - *Prawo wodne*, został opracowany i wdrożony, obowiązujący na terenie całego kraju, jeden program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu.

Łącznie w ramach 7 naborów złożono 10 970 wniosków, w tym w ramach dwóch naborów z 2023 r. - 3 135 wniosków.

Spośród wszystkich wniosków, 3 711 (34%) zostało odrzuconych lub wycofanych.

Głównymi przyczynami odrzuceń wniosków były:

- brak ostatecznego pozwolenia (np. pozwolenia na budowę), zezwolenia lub innych dokumentów, których uzyskanie było wymagane przez odrębne przepisy do realizacji inwestycji objętych operacją, a także dokumentów potwierdzających spełnienie określonych w przepisach warunków realizacji inwestycji objętych operacją,
- niepoprawne określenie i wydzielenie kosztów kwalifikowalnych,
- błędnie wyliczona wielkość stada (niezgodna ze stanem wynikającym w Systemie Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt).

Podpisano 5 072 umowy na kwotę 421,8 mln zł.

Do końca okresu sprawozdawczego zakończono realizację 3 625 operacji i z tego tytułu zrealizowano płatności na łączną kwotę 271,1 mln zł (z czego na kwotę 10,4 mln zł ze środków EIO, w przypadku których 100% płatności realizowane jest ze środków UE), w tym w 2023 r. w kwocie 51,6 mln zł.

Największą część wspieranych gospodarstw stanowiły te o powierzchni 20-50 ha (49% operacji).

Beneficjenci w ramach zakończonych operacji wybudowali, przebudowali lub zakupili m. in.:

- zbiorniki na gnojówkę i gnojowicę o objętości 220 tys. m³,

- płyty obornikowe o powierzchni 109,6 tys. m².

Ponadto zakupiono ponad 2,7 tys maszyn do nawożenia.

- M04 - poddziałanie 4.3 *Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa* - typ operacji *Zarządzanie zasobami wodnymi*

Limit środków: ogółem **117,0 mln** euro, w tym EFRROW **74,5 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **0%**

Instrument wsparcia został wprowadzony do Programu w ramach zmiany strategicznej z 2021 r. W 2022 r. weszły w życie przepisy wykonawcze dotyczące jego wdrażania. W latach 2022-23 działał zespół opiniodawczo-doradczy, którego zadaniem było zaopiniowanie operacji możliwych do realizacji pod kątem wpływu na środowisko. W 2022 r. wprowadzone zostały także zmiany PROW 2014-2020, dzięki którym możliwe było wskazanie nowego beneficjenta oraz zakresu realizowanych operacji.

Nabory wniosków były przeprowadzane począwszy od października 2023 r., oddzielnie w poszczególnych województwach i odrębnie dla dwóch rodzajów operacji:

- budowy / przebudowy zbiorników retencyjnych, realizowanych przez gminy,
- budowy / remontu urządzeń wodnych lub budowli hydrotechnicznych, realizowanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Do końca 2023 r. złożono 301 wniosków, w tym:

- 277 wniosków gmin na kwotę 118,6 mln zł,
- 24 wnioski PGW Wody Polskie na kwotę 152,7 mln zł.

Spośród wszystkich złożonych wniosków, 5 zostało odrzuconych lub wycofanych przez wnioskodawców.

Do końca okresu sprawozdawczego nie podpisano umów o przyznanie pomocy.

- M10 *Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne* (wybrane pakiety)

Cel 4B realizowany jest przez następujące pakiety:

- pakiet 1 *Rolnictwo zrównoważone* PROW 2014-2020 i PROW 2007-2013,
- pakiet 2 *Ochrona gleb i wód* PROW 2014-2020 i pakiet 8 *Ochrona gleb i wód* PROW 2007-2013,
- pakiet 4 *Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000* PROW 2014-2020 i pakiet 5 *Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000* PROW 2007-2013,
- pakiet 5 *Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000* PROW 2014-2020 i pakiet 4 *Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000* PROW 2007-2013,
- pakiet 8 *Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk* PROW 2014-2020,
- pakiet 9 *Retencjonowanie wody* PROW 2014-2020,
- pakiet 3 *Ekstensywne trwałe użytki zielone* PROW 2007-2013,
- pakiet 9 *Strefy buforowe* PROW 2007-2013.

Realizacja działania i ww. pakietów została opisana przy celu szczegółowym 4A.

Cel szczegółowy 4C. Zapobieganie erozji gleby i poprawa gospodarowania glebą

Wskaźniki celu:

- *Procent gruntów rolnych w ramach umów o zarządzanie dotyczących poprawy gospodarowania glebą i/lub zapobiegania erozji gleby* - realizowany jest przez wsparcie w ramach wybranych pakietów działania M10 i całe działanie M11.

- zaplanowana wartość docelowa: 14,05% (co odpowiada powierzchni 2,03 mln ha);
- wartość osiągnięta w 2023 r.: 7,4% (co odpowiada powierzchni 1,069 mln ha);
- cel został zrealizowany w 53%.

- *Procent lasów/innych zalesionych obszarów w ramach umów o zarządzanie wspierających różnorodność biologiczną* - realizowany jest przez wsparcie w ramach poddziałania 8.5.

- zaplanowana wartość docelowa: 0,17% (co odpowiada powierzchni 15,44 tys. ha);
- wartość osiągnięta w 2023 r.: 0,11% (co odpowiada powierzchni 9,96 tys. ha);
- cel został zrealizowany w 65%.

Działania realizujące cel 4C

- M08 *Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów – poddziałanie 8.5 Inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska*

Realizacja poddziałania została opisana przy celu szczegółowym 4A.

- M10 *Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne* (wybrane pakiety)

Cel 4C realizowany jest przez następujące pakiety:

- pakiet 1 *Rolnictwo zrównoważone* PROW 2014-2020 i PROW 2007-2013,
- pakiet 2 *Ochrona gleb i wód* PROW 2014-2020 i pakiet 8 *Ochrona gleb i wód* PROW 2007-2013,
- pakiet 4 *Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000* PROW 2014-2020 i pakiet 5 *Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000* PROW 2007-2013,
- pakiet 5 *Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000* PROW 2014-2020 i pakiet 4 *Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000* PROW 2007-

2013,

- pakiet 8 *Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk* PROW 2014-2020,
- pakiet 9 *Retencjonowanie wody* PROW 2014-2020,
- pakiet 3 *Ekstensywne trwałe użytki zielone* PROW 2007-2013,
- pakiet 9 *Strefy buforowe* PROW 2007-2013.

Realizacja działania i ww. pakietów została opisana przy celu szczegółowym 4A.

- M11 *Rolnictwo ekologiczne* (całe działanie)

Limit środków: ogółem **849,1 mln** euro, w tym EFRROW **540,3 mln** euro

Środki zakontraktowane do końca 2023 r. łącznie z zobowiązaniami z poprzednich okresów programowania (EFRROW): **96%**

Środki wypłacone, łącznie z zobowiązaniami z poprzednich okresów programowania (EFRROW): **78%**

W ramach działania zakończono 9 kampanii naboru wniosków, w ramach których na dzień 31 grudnia 2023 r. złożono łącznie 166 056 wniosków, w tym w ramach kampanii:

- 2015 – 4 366 wniosków nowych PROW 2014-2020 oraz 17 726 wniosków kontynuacyjnych PROW 2007-2013,
- 2016 – 3 588 nowych, 3 979 kontynuacyjnych z 2014-2020, 12 992 kontynuacyjne z 2007-2013,
- 2017 – 4 143 nowe, 7 052 kontynuacyjne z 2014-2020, 7 341 kontynuacyjnych z 2007-2013,
- 2018 – 3 812 nowych, 10 602 kontynuacyjne z 2014-2020, 2 720 kontynuacyjnych z 2007-2013,
- 2019 – 3 104 nowe, 13 602 kontynuacyjne z 2014-2020,
- 2020 – 3 686 nowych, 13 016 kontynuacyjnych z 2014-2020,
- 2021 – 4 709 nowych, 13 472 kontynuacyjne z 2014-2020,
- 2022 – 4 883 nowe, 14 740 kontynuacyjnych z 2014-2020,
- 2023 – 16 523 kontynuacyjne PROW 2014-2020.

Do 31 grudnia 2023 r. łącznie wydano 145 222 decyzje przyznające płatności ekologiczne na kwotę 2 937,8 mln zł, w tym:

- 105 262 decyzje na kwotę 2 382,2 mln zł w ramach zobowiązań podjętych w PROW 2014-2020;
- 39 960 decyzji na kwotę 555,6 mln zł w ramach zobowiązań kontynuacyjnych z PROW 2007-2013.

Do końca okresu sprawozdawczego łączna kwota zrealizowanych płatności wyniosła 2 951,6 mln zł (w tym w 2023 r. wypłacono kwotę 255,2 mln zł) i została przekazana 34 130 beneficjentom.

Wyższa kwota zrealizowanych płatności od wydanych decyzji spowodowana jest tym, że środki wypłacone

uwzględniają wszystkie zrealizowane płatności, w tym kwoty podlegające windykacji, kwoty dobrowolnych zwrotów oraz kwoty wypłacone w wyniku rozstrzygnięć odwołań z lat poprzednich, które są realizowane z budżetu PROW 2014-2020, dla których nie zostały wydane decyzje w ramach PROW 2014-2020.

Do dnia 31 grudnia 2023 r. kwota zrealizowanych płatności końcowych wyniosła 2 938,2 mln zł i została przekazana dla 34 120 beneficjentów.

Łącznie na podstawie wydanych decyzji przyznających płatności ekologiczne wsparciem objęta została powierzchnia 1,18 mln ha użytków rolnych (jest to suma powierzchni objętej wsparciem wynikająca z realizacji poszczególnych pakietów działania; powierzchnie mogą się powtarzać ze względu na: (i) możliwość realizacji w danym roku na danej powierzchni pakietu w okresie konwersji, a w kolejnym roku pakietu po okresie konwersji, (ii) możliwość realizacji na tej samej powierzchni różnych pakietów w poszczególnych latach - w przypadku zobowiązań obejmujących pakiety z uprawami na gruntach ornych); wielkość fizycznego obszaru objętego wsparciem (bez podwójnego liczenia) wyniosła 797 606 ha.

Do dnia 31 grudnia 2023 r. w ramach:

- upraw rolniczych (PROW 2014-2020: pakiet 1 i 7 oraz PROW 2007-2013: wariant 2.1 i 2.2) zrealizowano płatności na kwotę 1 754,7 mln zł dla 28 308 gospodarstw, a wsparciem objęto powierzchnię 567,1 tys. ha,
- upraw warzywnych (PROW 2014-2020: pakiet 2 i 8 oraz PROW 2007-2013: wariant 2.5 i 2.6) wypłacono 272,8 mln zł dla 10 953 gospodarstw, wsparto powierzchnię 92,2 tys. ha,
- upraw zielarskich (PROW 2014-2020: pakiet 3 i 9 oraz PROW 2007-2013: wariant 2.7 i 2.8) wypłacono 151,1 mln zł dla 2 157 gospodarstw, wsparto powierzchnię 46,7 tys. ha,
- podstawowych upraw sadowniczych i jagodowych (PROW 2014-2020: wariant 4.1.1, 4.1.2, 10.1.1 i 10.1.2 oraz PROW 2007-2013: wariant 2.9 i 2.10) wypłacono 214,6 mln zł dla 6 724 gospodarstw, wsparto powierzchnię 41,5 tys. ha,
- ekstensywnych upraw sadowniczych (PROW 2014-2020: wariant 4.2 i 10.2 i PROW 2007-2013: wariant 2.11. i 2.12) wypłacono 22,8 mln zł dla 1 204 gospodarstw, wsparto powierzchnię 5,9 tys. ha,
- upraw paszowych na gruntach ornych (PROW 2014-2020: pakiet 5 i 11) wypłacono 389,9 mln zł dla 10 943 gospodarstw, wsparto powierzchnię 147,8 tys. ha,
- trwałych użytków zielonych (PROW 2014-2020: pakiet 6 i 12 oraz PROW 2007-2013: wariant 2.3 i 2.4) wypłacono 132,3 mln zł dla 12 397 gospodarstw, wsparto powierzchnię 82,8 tys. ha.

Spśród płatności zrealizowanych w ramach poszczególnych pakietów, najwyższy odsetek kwoty zrealizowanych końcowych płatności ekologicznych (60%) dotyczył wsparcia upraw rolniczych.

PRIORYTET 5. Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu (P5)

(w tym cele szczegółowe 5C 5E)

Limit środków: ogółem **334,7 mln euro**, w tym EFRROW **213,0 mln euro**

Środki zakontraktowane do końca 2023 r. łącznie z zobowiązaniami z poprzednich okresów programowania (EFRROW): **80%**

Środki wypłacone, łącznie z zobowiązaniami z poprzednich okresów programowania (EFRROW): **58%**

Wskaźnik celu: *Grunty rolne i leśne objęte umowami o zarządzanie przyczyniającymi się do pochłaniania CO₂ i ochrony pochłaniaczy CO₂ (ha) (cel szczegółowy 5E) + Grunty rolne objęte umowami o zarządzanie w celu redukcji emisji gazów cieplarnianych lub amoniaku (ha) (cel szczegółowy 5D) + Grunty nawadniane, na których wprowadza się bardziej efektywne systemy nawadniające (ha) (cel szczegółowy 5A)* - realizowany jest przez poddziałanie 8.1.

- zaplanowana wartość docelowa: 5 100 ha;
- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 4 722 ha;
- cel został zrealizowany w 93%.

Cel szczegółowy 5C. Ułatwianie dostaw i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, produktów ubocznych, odpadów i pozostałości oraz innych surowców nieżywnościowych dla celów biogospodarki

Limit środków: ogółem **80 mln** euro, w tym EFRROW **50,9 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **16%**

Wskaźnik celu: *Calkowita suma inwestycji na rzecz wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych*

- zaplanowana wartość docelowa: 160 mln euro
- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 28,5 tys. euro (wartość obliczona na podstawie inwestycji poniesionych w obszarze f *Zielona energia w gospodarstwie rolnym w ramach Modernizacji gospodarstw rolnych*)
- cel został zrealizowany w 0,02% (w 2023 r. zrealizowano pierwszą płatność dla obszaru f).

Działania / poddziałania realizujące cel 5C

- M04 *Inwestycje w środki trwałe* - poddziałanie 4.1 - typ operacji *Modernizacja gospodarstw rolnych* - obszar f: *Zielona energia w gospodarstwie rolnym*

Obszar f *Zielona energia w gospodarstwie rolnym* został wprowadzony do Programu w 2022 roku.

W pierwszym kwartale 2023 r. przeprowadzono pierwszy nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach tego zakresu. Złożono w nim 3 016 wniosków.

Spośród wszystkich wniosków, 1 872 zostały odrzucone lub wycofane. Głównymi powodami odrzuceń były: brak uzyskania minimalnej liczby punktów oraz brak mapy z naniesieniem planowanych do zakupu urządzeń i budynków.

Do końca okresu sprawozdawczego zawarto 667 umów o przyznanie pomocy na kwotę 56,3 mln zł.

Zrealizowano jedną płatność na kwotę 63,7 tys. zł.

Cel szczegółowy 5E. Promowanie ochrony pochłaniaczy dwutlenku węgla oraz pochłaniania dwutlenku węgla w rolnictwie i leśnictwie

Limit środków: ogółem **254,7 mln** euro, w tym EFRROW **162,1 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW (przewidziane do wypłaty do końca 2025 r.), łącznie z zobowiązaniami z poprzednich okresów programowania: **100%**

Środki wypłacone, łącznie z zobowiązaniami z poprzednich okresów programowania (EFRROW), wraz z płatnościami zaliczkowymi: **76%**

Wskaźnik celu: *Procent gruntów rolnych i leśnych objętych umowami o zarządzanie przyczyniającymi się do pochłaniania dwutlenku węgla i ochrony węgla* - realizowany jest przez poddziałanie 8.1.

- zaplanowana wartość docelowa: 0,02% (co odpowiada powierzchni 5 100 ha);
- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 0,0199% (co odpowiada powierzchni 4 722 ha);
- cel został zrealizowany w 93%.

Działanie realizujące cel 5E

- M08 *Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów – poddziałanie 8.1 Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych*

Do dnia 31 grudnia 2023 r. w ramach poddziałania *Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych* zakończono 9 kampanii naboru wniosków (w tym 8 kampanii o przyznanie wsparcia na zalesienia), w ramach których złożono:

- 5 223 wnioski o przyznanie wsparcia na zalesienie,
- 337 wniosków o przyznanie pierwszej premii pielęgnacyjnej do gruntów z sukcesją naturalną, na których, zgodnie z planem zalesienia, nie jest wymagane wykonanie zalesienia,
- 23 204 wnioski kontynuacyjne o przyznanie premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej, w tym w kampanii 2023 - 3 865 wniosków,
- 94 wnioski o przyznanie wsparcia na zadrzewienie,
- 203 077 wniosków o wypłatę pomocy/płatności na zalesianie w ramach zobowiązań kontynuacyjnych z PROW 2004-2006 i PROW 2007-2013, w tym w kampanii 2023 - 20 711 wniosków.

Wydano 3 871 decyzji (dotyczą tylko nowych wniosków o wsparcie na zalesienie w ramach PROW 2014-

2020) w sprawie przyznania wsparcia na zalesienie.

Ponadto zostało wydanych 57 decyzji w sprawie przyznania pomocy na zalesienie dla wniosków złożonych w PROW 2007-2013 w kampanii 2014 roku, sfinansowanych z budżetu PROW 2014-2020.

Dodatkowo, do końca 2023 r. wydano 19 340 decyzji o przyznaniu premii pielęgnacyjnej i zalesieniowej PROW 2014-2020.

Na podstawie wydanych decyzji oraz wniosków o płatność (kontynuacyjnych) do końca 2023 r. zrealizowano płatności na kwotę 855,0 mln zł dla 18 513 beneficjentów, w tym w ramach zobowiązań:

- PROW 2014-2020 wypłacono 99,1 mln zł dla 2 843 beneficjentów,
- PROW 2007-2013 wypłacono 356,0 mln zł dla 9 432 beneficjentów,
- PROW 2004-2006 wypłacono 399,9 mln zł dla 7 842 beneficjentów.

Kwota zrealizowanych płatności końcowych wyniosła 853,7 mln zł i została przekazana dla 18 512 beneficjentów.

Do dnia 31 grudnia 2023 r. z budżetu PROW 2014-2020 wsparciem objęto grunty o powierzchni 77 686 ha, w tym w ramach:

- zobowiązań PROW 2004-2006 – 50% (38 703 ha),
- zobowiązań PROW 2007-2013 – 44% (34 188 ha),
- zobowiązań PROW 2014-2020 – 6% (4 795 ha).

Zgodnie z informacjami zawartymi w złożonych wnioskach, podział upraw leśnych założonych w ramach PROW 2004-2006, PROW 2007-2013 i PROW 2014-2020 przedstawiał się następująco:

- uprawy mieszane – 62%,
- uprawy iglaste (z ponad 75% udziałem gatunków iglastych) – 26%,
- uprawy liściaste (z ponad 75% udziałem gatunków liściastych) – 12%.

W zakresie zalesień wykonanych w ramach PROW 2004-2006, PROW 2007-2013 i PROW 2014-2020 najwięcej gruntów zostało zalesionych w 2006 r. (21% ogólnej powierzchni zalesionej - 16 739 ha) i w 2007 r. (18% ogólnej powierzchni - 14 578 ha).

PRIORYTET 6. PROMOWANIE WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO, ZMNIEJSZANIA UBÓSTWA ORAZ ROZWOJU GOSPODARCZEGO NA OBSZARACH WIEJSKICH

(w tym cele szczegółowe 6A 6B)

Limit środków: ogółem **3 914,3 mln euro**, w tym EFRROW **2 663,9 mln euro***

Środki zakontraktowane EFRROW: **99%***

Środki wypłacone EFRROW: **62%***

Cel szczegółowy 6A. Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy

Limit środków: ogółem **699,5 mln** euro, w tym EFRROW **445,1 mln** euro*

Środki zakontraktowane EFRROW: **100%***

Środki wypłacone EFRROW: **80%***

Wskaźnik celu: *Miejsca pracy stworzone w ramach projektów objętych wsparciem*

- zaplanowana wartość docelowa: 25 654 (wartość obliczona jako planowane efekty wdrażania poddziałania 6.2 *Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich*)
- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 8 280
- cel został zrealizowany w 32% (wartości osiągnięte są mierzone na etapie zakończonych operacji).

Działanie / poddziałanie realizujące cel 6A

- M06 - poddziałanie 6.2 *Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej)*

W ramach poddziałania zostało przeprowadzonych 8 naborów wniosków. W 2023 r. nie przeprowadzano naborów.

Łącznie w ramach poddziałania złożono 31 826 wniosków.

W procesie weryfikacji odrzucono lub wycofano 11 652 wnioski.

Do dnia 31 grudnia 2023 r. wydano 18 165 decyzji przyznających pomoc na kwotę 3 183,6 mln zł.

Do końca okresu sprawozdawczego zrealizowano płatności z tytułu dofinansowania 17 037 operacji na łączną kwotę 2 539,4 mln zł (w tym w 2023 r. na kwotę 818,4 mln zł).

Płatności końcowe zostały zrealizowane w ramach 5 673 operacji, na łączną kwotę 890,8 mln zł.

W ramach zakończonych operacji utworzono 8 280 miejsc pracy, w tym 5 673 w formie samozatrudnienia oraz 2 607 etatów utworzonych dla pracowników najemnych.

Pomoc otrzymana przez beneficjentów została przeznaczona m.in. na zakup m.in.:

- 20,8 tys. maszyn i urządzeń,

- 2,8 tys. pojazdów.

Cel szczegółowy 6B. Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich

Limit środków: ogółem **3 214,9 mln** euro, w tym EFRROW **2 218,9 mln** euro*

Środki zakontraktowane EFRROW: **98%***

Środki wypłacone EFRROW: **59%***

Wskaźniki celu:

- *Procent ludności wiejskiej objętej strategiami lokalnego rozwoju*

- zaplanowana wartość docelowa: 72,65% (wartość obliczona na podstawie liczby osób zamieszkujących obszar objęty lokalnymi strategiami rozwoju - 20,13 mln osób)
- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 72,65%
- cel został zrealizowany w 100%.

- *Procent ludności wiejskiej korzystającej z ulepszonych usług / infrastruktury*

- zaplanowana wartość docelowa: 24,1% (wartość obliczona na podstawie planowanej liczby osób korzystających z efektów wdrażania działania M07 *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich* - 6,68 mln)
- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 17,8%
- cel został zrealizowany w 74%.

- *Miejsca pracy stworzone w ramach projektów objętych wsparciem (LEADER)*

- zaplanowana wartość docelowa: 14 420
- wartość osiągnięta do końca 2023 r.: 17 520
- cel został zrealizowany w 121% (wartości osiągnięte są mierzone na etapie zakończonych operacji).

Działania / poddziałania realizujące cel 6B

- M07 *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich* - poddziałanie 7.2 *Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury (...)*
- Typ operacji *Budowa lub modernizacja dróg lokalnych*

Nabory wniosków o przyznanie pomocy zostały przeprowadzane oddzielnie w poszczególnych województwach. Na przełomie 2022 i 2023 r. przeprowadzono 4 nabory dla województw: kujawsko-

pomorskiego, opolskiego, podkarpackiego oraz zachodniopomorskiego.

Łącznie do końca 2023 r. po 4 nabory zostały przeprowadzone w 2 województwach. W pozostałych województwach zorganizowano po 2 lub 3 nabory.

Łącznie złożono 6 338 wniosków o przyznanie pomocy.

Podpisano 2 994 umowy na kwotę 2 674,3 mln zł ze środków EFRROW, a łączna kwota środków kwalifikowalnych, wraz z środkami własnymi, wyniosła 4 202,9 mln zł.

Łącznie 3 339 wniosków zostało odrzuconych lub wycofanych. Głównymi przyczynami odrzuceń były: niewystarczająca alokacja środków w ramach limitów wojewódzkich funkcjonujących we wcześniejszym okresie, nieuzyskanie minimalnej wymaganej liczby punktów oraz nieusunięcie przez wnioskodawców braków we wnioskach.

Do końca okresu sprawozdawczego zrealizowano płatności z tytułu dofinansowania 2 343 operacji na łączną kwotę 1 439,7 mln zł ze środków EFRROW, w tym w 2023 r. - 97,8 mln zł. Łączna kwota poniesionych wydatków publicznych, wraz z środkami własnymi beneficjentów, wyniosła 2 262,6 mln zł.

Zakończono realizację 2 338 operacji, z tytułu których przekazano pomoc w kwocie 1 437,9 mln zł ze środków unijnych. W ramach zakończonych operacji:

- wybudowano drogi o długości 261 km,
- zmodernizowano drogi o długości 3,4 tys. km.

Pomoc na operacje związane z budową lub modernizacją dróg lokalnych została przekazana 1 256 różnym jednostkom samorządowym, w tym 1 068 gminom i 188 powiatom. Całkowita wartość zakończonych operacji wyniosła 2 458,1 mln zł. Operacje zostały w większości zrealizowane na obszarze gmin wiejskich (stanowiły one 71% łącznej liczby gmin objętych realizacją operacji).

- Typ operacji *Gospodarka wodno-ściekowa*

Limit środków - limit łączny dla całego działania M7 w zakresie celu 6B;

w tym limit środków EIO dla *Gospodarki wodno-ściekowej* - **476,4** mln euro

Nabory wniosków o przyznanie pomocy zostały przeprowadzane oddzielnie w poszczególnych województwach. W 2023 r. nie przeprowadzano naborów.

Łącznie do 31 grudnia 2023 r. po 4 nabory zostały przeprowadzone w 3 województwach, a po 3 nabory wniosków w pozostałych 13 województwach.

Łącznie złożono 4 423 wnioski. Z tej liczby, 1 374 zostały odrzucone lub wycofane. Główną przyczyną odrzuceń było nieusunięcie braków we wnioskach we wskazanych terminach.

Podpisano 2 415 umów (łącznie z środkami EIO) na kwotę 3 880,2 mln zł środków EFRROW, a łączna

kwota środków kwalifikowalnych, wraz z środkami własnymi, wyniosła 4 990,7 mln zł.

W ramach puli środków EIO, w przypadku której beneficjenci otrzymują 100% refundacji kosztów, zawarto 635 umów na kwotę 1 937,5 mln zł.

Do końca 2023 r. zrealizowano płatności z tytułu dofinansowania 1 788 operacji na łączną kwotę 1 802,7 mln zł ze środków EFRROW, w tym w 2023 r. - 381,5 mln zł. Łączna kwota poniesionych wydatków publicznych, wraz z środkami własnymi, wyniosła 2 800,0 mln zł.

W tej kwocie zawierają się również płatności dokonane ze środków EIO dla 47 beneficjentów na kwotę 57,9 mln zł.

Zakończono realizację 1 684 operacji, z tytułu których przekazano pomoc w kwocie 1 745,9 mln zł ze środków EFRROW.

W ramach zakończonych operacji wybudowano lub wyremontowano m.in.:

- 3,7 tys. km systemów kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych,
- 2,6 tys. km zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę,
- 18,3 tys. przydomowych oczyszczalni ścieków,
- 422 stacje uzdatniania wody,
- 232 oczyszczalnie ścieków.

Pomoc na operacje związane z gospodarką wodno-ściekową została przekazana 1 267 jednostkom samorządowym, w tym 1 099 gminom i 163 spółkom jednostek samorządu terytorialnego. Operacje zostały w większości zrealizowane na obszarze gmin wiejskich (74% łącznej liczby gmin objętych realizacją operacji).

- M07 - poddziałanie 7.4 - typ operacji *Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej*

Nabory wniosków o przyznanie pomocy zostały przeprowadzane oddzielnie w poszczególnych województwach, z wyjątkiem województw: podlaskiego i śląskiego, w których ten typ operacji nie jest realizowany. Najwięcej naborów odbyło się w województwie kujawko-pomorskim - 5.

W 2023 r. przeprowadzono jeden nabór - w województwie świętokrzyskim.

Łącznie złożono 1 538 wniosków o przyznanie pomocy.

Podpisano 851 umów na kwotę 336,6 mln zł ze środków EFRROW, a kwota łączna środków kwalifikowalnych, wraz z środkami własnymi beneficjentów, wyniosła 529,0 mln zł. Jednocześnie 593 wnioski zostały odrzucone lub wycofane.

Do końca 2023 r. zrealizowano płatności tytułem dofinansowania 744 operacji na łączną kwotę 278,1 mln zł ze środków EFRROW (w tym w 2023 r. - 40,9 mln zł). Kwota łączna środków kwalifikowalnych, wraz z

środkami beneficjentów, wyniosła 437,1 mln zł.

Zakończono realizację 729 operacji, wspartych łączną kwotą 275,1 mln zł (środki EFRROW).

Efektom realizacji ww. operacji było m.in. wybudowanie, przebudowanie lub wyposażenie 682 świetlic i domów kultury, odnowienie 180 centrów miejscowości oraz wybudowanie lub przebudowanie łącznie 16 bibliotek.

- M07 - poddziałanie 7.6 *Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości(...)* (Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego)

Nabory wniosków zostały przeprowadzone w 2018 r. oddzielnie w poszczególnych województwach, z wyjątkiem województw: lubelskiego, łódzkiego, śląskiego i świętokrzyskiego. W roku sprawozdawczym nie przeprowadzano naborów.

Łącznie złożono 103 wnioski o przyznanie pomocy (23 z nich zostały odrzucone lub wycofane).

Podpisano 75 umów na kwotę środków EFRROW wynoszącą 27,9 mln zł (kwota łączna środków kwalifikowalnych, wraz z środkami własnymi, wyniosła 43,8 mln zł).

Zrealizowano płatności w ramach 75 operacji na łączną kwotę 27,1 mln zł ze środków EFRROW (2023 r. - brak płatności). Kwota łączna środków kwalifikowalnych, wraz z środkami własnymi, wyniosła 42,6 mln zł. Wszystkie 75 realizowanych operacji zostało zakończonych.

Efektom realizacji ww. operacji było m.in. odnowienie lub poprawa stanu 83 zabytkowych obiektów budowlanych, służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego.

- M19 *Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER*

Limit środków: ogółem **964,7 mln** euro, w tym EFRROW **613,8 mln** euro

Środki zakontraktowane EFRROW: **98%**

Środki wypłacone EFRROW: **82%**

Umowy o warunkach i sposobie realizacji lokalnych strategii rozwoju lokalnego kierowanych przez społeczność (umowy ramowe) w zakresie strategii realizowanych przez PROW 2014-2020 są obecnie realizowane przez 291 LGD (w 2019 r. jedna umowa została rozwiązana).

LGD realizują strategię na łącznym obszarze 2 234 gmin zamieszkałym przez około 20,1 mln ludzi.

- Poddziałanie 19.1 *Wsparcie przygotowawcze*

Pierwsza seria naborów wniosków o przyznanie pomocy została przeprowadzona we wszystkich województwach w lipcu 2015 r. Łącznie LGD złożyły 301 wniosków o przyznanie pomocy. Podpisano 298 umów na kwotę 37,1 mln zł.

W ramach naboru z 2015 r. zrealizowano płatności na kwotę 37,2 mln zł dla 299 LGD. Środki te zostały przeznaczone na koszty związane z bieżącą obsługą lokalnej społeczności przez poszczególne LGD w początkowym okresie wdrażania Programu (do dnia ogłoszenia konkursów na wybór strategii rozwoju lokalnego).

W 2022 r. we wszystkich województwach przeprowadzono kolejne nabory wniosków, tym razem dotyczące wsparcia na przygotowanie lokalnych strategii rozwoju na okres 2023-2027. Złożono 319 wniosków przyznanie pomocy i podpisano 309 umów na łączną kwotę 22,9 mln zł.

Do końca 2023 r. w ramach drugiego naboru zrealizowano płatności dla 310 LGD na łączną kwotę 22,2 mln zł (w tym w 2023 r. – 17,6 mln zł).

Płatności końcowe zostały przekazane na rzecz 297 grup.

- Poddziałanie 19.2 *Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju)*

Pierwsze nabory wniosków o przyznanie pomocy zostały uruchomione przez LGD w 2016 r. (terminy naborów ustalane są odrębnie przez każdą LGD). Do końca 2023 r. LGD przekazały do samorządów województw 51 769 złożonych wniosków.

Podpisano 29 071 umów na kwotę 3 294,8 mln zł.

Jednocześnie 19 025 wniosków zostało odrzuconych lub wycofanych.

Do końca 2023 r. zrealizowano płatności z tytułu dofinansowania 27 609 operacji na łączną kwotę 2 855,5 mln zł (w tym w 2023 r. w kwocie 488,4 mln zł).

Zakończono realizację 23 823 operacji na łączną kwotę wsparcia 2 627,3 mln zł, w tym:

- 22 372 operacji realizowane przez podmioty inne niż LGD,

- 1 114 projektów grantowych,

- 337 projektów własnych LGD.

Wśród operacji zrealizowanych przez podmioty inne niż LGD najczęściej dotyczyło podejmowania działalności gospodarczej - 10,7 tys. operacji; budowy lub przebudowy infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej - 5,6 tys. operacji, a także rozwijania działalności gospodarczej - 3,65 tys. operacji. Natomiast spośród projektów grantowych i projektów własnych LGD najczęściej dotyczyło wzmocnienia kapitału społecznego (odpowiednio - 447 i 175 operacji).

W ramach zakończonych operacji beneficjenci m. in.:

- utworzyli lub rozwinęli 14,3 tys. przedsiębiorstw,
- utworzyli 17,5 tys. miejsc pracy,
- wybudowali lub zmodernizowali:
- 9,3 tys. obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (głównie obiektów sportowych i rekreacyjnych),
- 269 km dróg gminnych i powiatowych,
- ponad 1 tys. km ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych,
- poddali pracom konserwatorskim lub restauratorskim 907 zabytków,
- przeprowadzili 6,4 tys. szkoleń, w których uczestniczyło ponad 100 tys. osób.

Ponadto w ramach zobowiązań z PROW 2007-2013 zrealizowano płatności końcowe tytułem dofinansowania 63 operacji na łączną kwotę 5,0 mln zł.

- Poddziałanie 19.3 *Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania (Wdrażanie projektów współpracy)*

Nabór wniosków o przyznanie pomocy rozpoczął się w 2016 r. i miał charakter ciągły - nabór dotyczący przygotowania projektów współpracy trwał do marca 2022 r., a nabór dotyczący realizacji projektów zakończył się 31 grudnia 2022 r.

Łącznie złożono 404 wnioski. Spośród wszystkich złożonych wniosków, 79 zostało odrzuconych lub wycofanych.

Podpisano 317 umów na kwotę 187,8 mln zł, w tym: 275 umów dotyczących realizacji projektów współpracy, 10 dotyczących przygotowania projektów oraz 32 łączące ich przygotowanie i realizację.

Do końca 2023 r. zrealizowano płatności z tytułu dofinansowania 312 operacji na łączną kwotę 128,2 mln zł (w tym w 2023 r. - 48,8 mln zł).

Płatności końcowe zrealizowano w ramach 200 operacji wspartych łączną kwotą 80,6 mln zł (173 dotyczące realizacji projektów, 10 - ich przygotowania i 17 łączących przygotowanie i realizację projektu).

W ramach zrealizowanych projektów współpracy wybudowano lub przebudowano 721 obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, wsparto 85 podmiotów działających w sferze kultury w zakresie wyposażenia mającego na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego, przeprowadzono 589 szkoleń dla 8,1 tys. osób, zorganizowano 537 wydarzeń/impres, wybudowano 641 km ścieżek rowerowych oraz wydano 245 publikacji.

Ponadto w ramach zobowiązań z PROW 2007-2013 zrealizowano płatności końcowe z tytułu dofinansowania 4 operacji na łączną kwotę 970 tys. zł.

- Poddziałanie 19.4 *Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji*

Nabory wniosków zostały przeprowadzone w 2016 r. we wszystkich województwach. Kolejne dwie LGD złożyły wnioski po rozdysponowaniu w 2017 r. dodatkowych środków finansowych. Łącznie podpisano 273 umowy na kwotę 142,5 mln euro (w przeliczeniu około 631 mln zł) ze wszystkimi LGD, które złożyły wnioski o przyznanie pomocy.

W ramach poddziałania zrealizowano płatności (łącznie z zaliczkami) tytułem dofinansowania 274 operacji, na łączną kwotę 594,5 mln zł, w tym w 2023 r. na kwotę 60,6 mln zł. Do końca okresu sprawozdawczego zrealizowano płatności etapowe w oparciu o stawki ryczałtowe na rzecz 273 LGD.

W ramach działań aktywizujących społeczności zorganizowano m. in. 13,5 tys. spotkań i wydarzeń adresowanych do mieszkańców. Ponadto przedstawiciele LGD uczestniczyli w 1,6 tys. różnego rodzaju konferencji, targów lub prezentacji promujących obszary, na których działają. Grupy udzieliły także indywidualnego wsparcia doradczego w zakresie ubiegania się o pomoc na realizację LSR na rzecz blisko 125 tys. podmiotów, spośród których 22,3 tys. zawarło potem umowy o przyznanie pomocy.

INSTRUMENT FINANSOWY W FORMIE FUNDUSZU GWARANCJI ROLNYCH W RAMACH PROW 2014-2020

Limit środków przeznaczonych na instrument finansowy – ogółem **119 mln** euro, w tym EFRROW **75,7 mln** euro

Środki wypłacone EFRROW: **99%**

Na mocy zawartej w dniu 30 lipca 2019 r. umowy o finansowaniu pomiędzy Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi a Bankiem Gospodarstwa Krajowego został utworzony Fundusz Gwarancji Rolnych finansowany ze środków PROW 2014-2020. Celem jego powołania i funkcjonowania jest wsparcie gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego (MŚP) w dostępie do finansowania. Jest on realizowany poprzez udzielanie przez BGK (za pośrednictwem banków kredytujących):

- gwarancji stanowiących zabezpieczenie do 80% kwoty niespłaconego kapitału kredytu inwestycyjnego lub obrotowego, udzielonego przez bank kredytujący;
- dopłat do oprocentowania kredytów obrotowych (instrument wprowadzony w 2020 roku).

W 2020 roku rozszerzono zakres wsparcia udzielany z Funduszu Gwarancji Rolnych. Nowe warunki umożliwiły m.in. objęcie gwarancją kredytu obrotowego bez konieczności powiązania z inwestycją wspieraną z EFRROW, a także otrzymanie dopłaty do oprocentowania kredytu obrotowego. Jednocześnie

zwiększono kwotę przeznaczoną na realizację instrumentu finansowego do 68,6 mln euro.

W 2022 r. wprowadzono zmianę polegającą na zwiększeniu dopłat do oprocentowania z 2% do 5%. Kwota przeznaczona na realizację instrumentu finansowego została ponownie zwiększona do 119 mln euro.

Kredyty z gwarancją FGR mogą być udzielane na finansowanie operacji w ramach dwóch poddziałań PROW 2014-2020:

- 4.1 *Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych - typ operacji Modernizacja gospodarstw rolnych - Priorytet 2 / cel 2A;*
- 4.2 *Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój - typ operacji Przetwórstwo i marketing produktów rolnych - Priorytet 3 / cel 3A.*

Do dnia 31 grudnia 2023 r. ARiMR zrealizowała na rzecz BGK płatności na łączną kwotę 545 mln zł, w tym w 2023 roku płatności w kwocie 116,9 mln zł.

Do końca 2023 r. banki kredytujące wsparły 10 631 ostatecznych odbiorców, udzielając 14 574 kredytów na łączną kwotę 2 707,3 mln zł, dla których Bank Gospodarstwa Krajowego udzielił z FGR gwarancji oraz dopłat do oprocentowania.

TABELA DOTYCZĄCA REALIZACJI ZAŁOŻONYCH CELÓW

Cel szczegółowy	Wskaźnik celu	Stan realizacji celu
1A	<i>Procent wydatków w ramach artykułów 14, 15 i 35 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 w odniesieniu do ogółu wydatków poniesionych w ramach PROW 2014-2020</i>	44%
1B	<i>Łączna liczba operacji współpracy otrzymujących wsparcie w ramach działania dotyczącego współpracy (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013) (grupy, sieci/klastry, projekty pilotażowe...)</i>	181%
1C	<i>Łączna liczba uczestników szkolenia na podstawie art. 14 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013</i>	17%**
2A	<i>Procent gospodarstw rolnych otrzymujących wsparcie z programu rozwoju obszarów wiejskich na inwestycje związane z restrukturyzacją lub modernizacją</i>	102%
2B	<i>Procent gospodarstw rolnych korzystających z planów rozwoju działalności gospodarczej/ inwestycji dla młodych rolników otrzymujących wsparcie z programu rozwoju obszarów wiejskich</i>	101%
3A	<i>Procent gospodarstw rolnych otrzymujących wsparcie w ramach systemów jakości, rynków lokalnych i krótkich cykli dostaw oraz grup / organizacji producentów</i>	100%
3B	<i>Procent gospodarstw rolnych uczestniczących w systemach zarządzania ryzykiem</i>	73%
4	<i>Grunty rolne objęte umowami o zarządzanie przyczyniającymi się do poprawy różnorodności biologicznej (ha) (cel szczegółowy 4A) + poprawy gospodarki wodnej (ha) (cel szczegółowy 4B) + poprawy gospodarowania glebą i/zapobieganiu erozji</i>	53%

	<i>gleby (ha) (cel szczegółowy 4C)</i>	
4A	<i>Procent gruntów rolnych w ramach umów o zarządzanie wspierających różnorodność biologiczną lub krajobrazu</i>	54%
4A	<i>Procent lasów/innych zalesionych obszarów w ramach umów o zarządzanie wspierających różnorodność biologiczną</i>	65%
4B	<i>Procent gruntów rolnych w ramach umów o zarządzanie dotyczących poprawy gospodarki wodnej</i>	54%
4C	<i>Procent gruntów rolnych w ramach umów o zarządzanie dotyczących poprawy gospodarowania glebą i/lub zapobiegania erozji gleby</i>	53%
4C	<i>Procent lasów/innych zalesionych obszarów w ramach umów o zarządzanie wspierających różnorodność biologiczną</i>	65%
5	<i>Grunty rolne i leśne objęte umowami o zarządzanie przyczyniającymi się do pochłaniania CO2 i ochrony pochłaniaczy CO2 (ha) (cel szczegółowy 5E) + Grunty rolne objęte umowami o zarządzanie w celu redukcji emisji gazów cieplarnianych lub amoniaku (ha) (cel szczegółowy 5D) + Grunty nawadniane, na których wprowadza się bardziej efektywne systemy nawadniające (ha) (cel szczegółowy 5A)</i>	93%
5C	<i>Całkowita suma inwestycji na rzecz wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych</i>	0,02%
5E	<i>Procent gruntów rolnych i leśnych objętych umowami o zarządzanie przyczyniającymi się do pochłaniania dwutlenku węgla i ochrony węgla</i>	93%
6A	<i>Miejsca pracy stworzone w ramach projektów objętych wsparciem</i>	32%**
6B	<i>Procent ludności wiejskiej objętej strategiami lokalnego rozwoju</i>	100%
6B	<i>Procent ludności wiejskiej korzystającej z ulepszonych usług / infrastruktury</i>	74%
6B	<i>Miejsca pracy stworzone w ramach projektów objętych wsparciem (LEADER)</i>	121%* *

* ewentualne minimalne różnice w porównaniu do limitów wynikających z rozdziału 10 Programu wynikają z zastosowania przewidzianego przez Komisję Europejską mechanizmu elastyczności

** wskaźnik ze względu na swoją specyfikę jest mierzony na etapie operacji zakończonych

Informacja dla KE dotycząca ostrzeżeń wygenerowanych przez system SFC w zakresie niezgodności danych:

1. W ramach działania M13 łączna wartość *Całkowitych przewidzianych wydatków publicznych* (tabela A) w sekcji 11 jest niższa od łącznej wartości całkowitych wydatków publicznych wykazanych w tabeli B, co wynika m.in. z wypłaty zaliczek (zaliczki wypłacane były również dla beneficjentów, którzy nie mieli jeszcze wydanych decyzji o przyznaniu płatności), a także z różnic kursowych. Rozbieżność w działaniach M08 i M10 wynika z różnic kursowych pomiędzy tabelą A (kursy odnoszące się do zobowiązań) a tabelą B (kursy, po jakich dokonano płatności).

2. Strona polska potwierdza wartości wskaźników T9, T10, T12, T19. Pomiar wskaźników jest dokonywany

dla danego roku sprawozdawczego, w związku z czym wartości mogą być niższe niż w poprzednim sprawozdaniu.

3. W ramach poddziałania M06.1 wartość wybranych operacji wykazana w tabeli D (26 587) jest niższa niż liczba beneficjentów otrzymujących wsparcie wykazana w tabeli B1 (26 971) z uwagi na to, że w ramach tabeli B1 uwzględniane są wszystkie operacje, w ramach których zrealizowano przynajmniej jedną płatność, zaś w przypadku, gdy w ramach operacji została rozwiązana umowa bądź unieważniona decyzja, liczba decyzji wskazywana w tabeli D zostaje odpowiednio pomniejszona.

4. Strona polska potwierdza wartość wskaźnika T2. Łączna liczba operacji współpracy otrzymujących wsparcie w ramach działania M16 przekroczyła wartość planowaną do osiągnięcia. Związane jest to z rozszerzeniem zakresu wsparcia w ramach działania M16 o krótkie łańcuchy dostaw, gdzie złożono wnioski na dużo niższą kwotę wsparcia niż średnio zakładano na operację.

5. Strona polska potwierdza wartość wskaźnika T4 i T5. Liczba gospodarstw rolnych otrzymujących wsparcie z programu rozwoju obszarów wiejskich na inwestycje związane z restrukturyzacją lub modernizacją (cel szczegółowy 2A) oraz liczba gospodarstw rolnych korzystających z planów rozwoju działalności gospodarczej/inwestycji dla młodych rolników otrzymujących wsparcie z programu rozwoju obszarów wiejskich (cel szczegółowy 2B) przekroczyły wartości planowane do osiągnięcia.

6. Spadek wydatków ze środków publicznych ramach poddziałania M19.3 na przygotowanie wsparcia technicznego dla współpracy w tabeli B2.1 wynika z błędnego przyporządkowania kwot do typów operacji w sprawozdaniu rocznym za 2022 r. przez jeden z podmiotów wdrażających.

7. Spadek wartości danych w tabeli C2.3 dla liczby wspieranych działań/operacji przez instrumenty finansowe i wydatków ze środków publicznych ogółem w ramach IF wynika z uproszczonej, ankietowej metodologii zbierania danych o wielkości wspieranych gospodarstw - dane z ankiet dla próby kredytobiorców są następnie ekstrapolowane przez BGK.

8. Nieznaczny spadek wydatków ze środków publicznych ogółem i liczby wspieranych rolników w działaniu M21 wynika z korekt księgowych.

1.d) kluczowe informacje nt. postępów w realizacji celów pośrednich określonych w ramach wykonania w oparciu o tabelę F

Niniejsza sekcja ma zastosowanie tylko do rocznego sprawozdania z wdrażania/rocznych sprawozdań z wdrażania z 2016, 2017, 2018 r.

1.e) pozostałe elementy specyficzne dla PROW [fakultatywnie]

1.f) W stosownych przypadkach — wkład w strategię makroregionalną i strategię morską

Jak określono w rozporządzeniu (UE) nr 1303/2013 art. 27 ust. 3 dotyczący "Treści programów", art. 96 ust. 3 lit. e) dotyczący "Treści, przyjęcia i zmiany programów operacyjnych w ramach celu 'Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia'", art. 111 ust. 3 i art. 111 ust. 4 lit. d) dotyczący "Sprawozdań z wdrażania w ramach celu 'Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia'" oraz załącznik 1 sekcja 7.3 dotyczący "Wkładu głównych programów w strategię makroregionalną i strategię morską", program ten ma wkład w strategię makroregionalną lub strategię morską:

- Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego
- Strategia UE na rzecz regionu Dunaju (EUSDR)
- Strategia UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego (EUSAIR)
- Strategia UE na rzecz regionu alpejskiego (EUSALP)
- Strategia na rzecz regionu Oceanu Atlantyckiego (ATLSBS)

1.g) Kurs waluty stosowany przy przeliczaniu kwot w RSR (państwa niestosujące EUR)

Wydatki - n.d. (dokonano w eur)

Inne kwoty - kurs EBC 4,3355 zł/eur

Rozdz. 10: 4,6095; kredyty - kurs na dzień udzielenia

2. POSTĘPY W REALIZACJI PLANU EWALUACJI

2.a) opis wszelkich zmian wprowadzonych do planu ewaluacji w PROW w ciągu roku wraz z ich uzasadnieniem

W 2023 roku nie wprowadzono zmian w Planie Ewaluacji zawartym w rozdziale 9 Programu.

2.b) opis ewaluacji działań podjętych w ciągu roku (w związku z sekcją 3 planu ewaluacji)

W 2023 roku zrealizowane zostały następujące badania ewaluacyjne dotyczące PROW 2014-2020:

1. Ocena efektów wdrażania wybranych instrumentów wsparcia PROW 2014-2020 – Wykonawca Instytut Ekonomiki Gospodarki Żywnościowej – PIB
2. Metaewaluacja ewaluacji zewnętrznych (ex post) lokalnych strategii rozwoju realizowanych przez lokalne grupy działania - EGO - Evaluation for Government Organizations S.C.

Inne działania z zakresu ewaluacji i analiz PROW 2014-2020, podjęte w 2023 roku:

- bieżące monitorowanie i ocena wdrażania PROW - Ocena postępu we wdrażaniu poszczególnych instrumentów wsparcia, wydatkowania środków, realizacji wskaźników produktu i rezultatu – na podstawie danych przekazywanych przez ARiMR (sprawozdania tygodniowe, miesięczne i śródroczne)
- współpraca z instytutami badawczymi nadzorowanymi przez MRiRW w obszarze analiz i badań dotyczących PROW 2014-2020 oraz PS WPR na lata 2023-2027
- dalsza współpraca z ARiMR w zakresie możliwości pozyskiwania danych na potrzeby ewaluacji z baz danych ARiMR oraz hurtowni danych.
- udział w posiedzeniach Grupy Ekspertów ds. Monitorowania i Ewaluacji WPR
- udział w warsztatach dobrych praktyk oraz Evaluation Platform, organizowanych przez Evaluation Helpdesk

Działania związane z ewaluacją Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027:

- sporządzono Plan Ewaluacji PS WPR 2023-2027 – został on przyjęty przez Komitet Monitorujący uchwałą z dnia 21 sierpnia 2023 roku.
- zrealizowano badania dotyczące opracowania metod badawczych oraz wykorzystania dostępnych źródeł danych na potrzeby ewaluacji: *Wypracowanie metodyki ilościowego szacowania wpływu na klimat i środowisko planowanych do finansowania maszyn urządzeń w ramach interwencji realizujących cel 4,5,6 PS WPR 2023-2027 oraz Poglębiona analiza możliwości wykorzystania na potrzeby ewaluacji ex post PROW 2014-2020 oraz PS WPR 2023-2027 prowadzonych przez Instytuty monitoringów/baz danych*
- w obszarze ewaluacji on going zrealizowano ponadto badanie dotyczące analizy charakterystyki wsparcia wybranych instrumentów PS WPR *Ocena wdrażania wybranych instrumentów wsparcia PS WPR 2023-2027*

2.c) opis działań podjętych w zakresie dostarczania danych i zarządzania nimi (w odniesieniu do sekcji 4 planu ewaluacji)

Instytucja zarządzająca opracowywała aktualizacje formularzy sprawozdań składanych przez podmioty wdrażające i ARiMR (działającą jako instytucję pośredniczącą), dostosowując je do zmian przepisów okołowdrożeniowych oraz zmian Programu.

IZ na bieżąco uczestniczyła w procesie opiniowania wzorów wniosków o przyznanie pomocy, umów oraz wzorów wniosków o płatność, pod kątem zabezpieczenia w ww. formularzach niezbędnych danych na potrzeby monitorowania i ewaluacji PROW 2014-2020 oraz ich spójności.

2.d) wykaz zakończonych ewaluacji, w tym odniesienia do tego, gdzie zostały opublikowane na stronie internetowej

Wydawca/redaktor	-
Autor/autorzy	Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB
Tytuł	Ocena efektów wdrażania wybranych instrumentów wsparcia PROW 2014-2020
Streszczenie	<p>Zakres badania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wybrane instrumenty wsparcia PROW 2014-2020; - analiza założeń programowych; - analiza stanu kontraktowania i wydatkowania środków z uwzględnieniem zróżnicowania wojewódzkiego; - analiza pod kątem rodzajów i celów realizowanych operacji, charakterystyk beneficjentów, efektów rzeczowych i rozkładu przestrzennego. <p>Metodologia: desk research; analiza danych zastanych, analiza przestrzenna, panel ekspertów.</p>
URL	https://www.gov.pl/web/rolnictwo/ewaluacja

Wydawca/redaktor	-
Autor/autorzy	EGO – Evaluation for Government Organizations S.C.
Tytuł	Metaewaluacja ewaluacji zewnętrznych (ex post) lokalnych strategii rozwoju realizowanych przez lokalne grupy działania
Streszczenie	<p>Cele badania:</p> <p>Podsumowanie wniosków i najważniejszych wyników z przeprowadzonych przez lokalne grupy działania ewaluacji ex post lokalnych strategii rozwoju.</p> <p>Ocena jakości przeprowadzonych przez LGD ocen ex post oraz identyfikacja dobrych praktyk z zakresu realizacji ewaluacji ex post LSR.</p> <p>Zakres badania:</p> <p>Metaewaluacja zrealizowanych przez LGD ewaluacji zewnętrznych (ex post) lokalnych strategii rozwoju, które LGD miały obowiązek przeprowadzić do końca 2022 roku, zgodnie z Wytycznymi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 10/1/2022</p> <p>Metodologia badania:</p> <p>Analiza danych zastanych; metaewaluacja 80 raportów z ewaluacji zewnętrznych lokalnych strategii rozwoju, badanie CAWI, wywiad on-line z</p>

	przedstawicielami LGD, panel ekspertów.
URL	https://www.gov.pl/web/rolnictwo/ewaluacja

2.e) streszczenie przeprowadzonych ewaluacji skupiające się na ustaleniach z ewaluacji

Prosimy podsumować ustalenia z ocen zakończonych w 2020 r. w podziale na cele WPR (lub, w stosownych przypadkach, priorytety PROW).

Sprawozdanie dotyczące pozytywnych lub negatywnych skutków/wpływu (w tym dowody potwierdzające). Proszę pamiętać o wskazaniu źródła ustaleń.

Ocena efektów wdrażania wybranych instrumentów wsparcia PROW 2014-2020

1.1 Przetwórstwo i marketing produktów rolnych:

Wyniki przeprowadzonych analiz wskazują, że poddziałanie 4.2 było w znacznej części dobrze zaprojektowane oraz odpowiadało na potrzeby większości beneficjentów.

Analiza przyjętych kryteriów wyboru operacji pozwala stwierdzić, że zdecydowana większość z nich powiązana była z celami szczegółowymi i celami przekrojowymi poddziałania, a zatem spełniała swoją funkcję.

Założenia budżetowe dla poddziałania oraz podział środków między województwa i beneficjentów były w przypadku naborów adresowanych do grupy MŚP generalnie trafne, skuteczne i efektywne.

Biorąc pod uwagę zaobserwowany w całym sektorze wzrost wartości dodanej oraz rosnącą sprzedaż, można wnioskować, że środki inwestycyjne PROW 2014-2020 pozytywnie wpłynęły na poprawę bieżącej pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw sektora.

Niektóre grupy beneficjentów nie były w dostatecznym stopniu przygotowane do wykorzystania pomocy z PROW (rolnicy, domownicy i małżonkowie rolników). Z kolei w grupach przygotowanych do odbioru wsparcia (MŚP), przewaga tradycyjnych modeli biznesowych, opartych na konwencjonalnych systemach produkcji rolniczej, oznacza, że nie wykorzystano w wystarczającym stopniu wszystkich możliwości i źródeł tworzenia nowej wartości dodanej w sektorze.

W niektórych gminach i województwach obserwowano wyższe zainteresowanie udziałem w poddziałaniu oraz wyższy poziom wykorzystania środków. Były to województwa, które charakteryzowały się największą produkcją rolną w kraju oraz długą tradycją w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego i wprowadzania produktów rolnych do obrotu.

Wymagania programowe skłoniły przedsiębiorstwa do podjęcia działań na rzecz integracji tradycyjnych metod koncentrujących się na rozwijaniu produkcji i przetwórstwa z inicjatywami związanymi ze zrównoważonym rozwojem. Jest to bez wątpienia korzystna zmiana, odzwierciedlająca rosnącą świadomość i gotowość firm do adaptowania nowoczesnych rozwiązań.

Założenia dotyczące realizacji celów przekrojowych dotyczących ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu poprzez rozwój współpracy przedsiębiorstw sektora z gospodarstwami ekologicznymi były słuszne, jednak ze względu na ograniczoną skalę takiej produkcji w Polsce, przyniosły tylko ograniczone efekty.

1.2 Modernizacja gospodarstw rolnych (obszar a,b,c,d)

Ze wsparcia korzystają przede wszystkim osoby fizyczne, zazwyczaj mężczyźni. Średni wiek beneficjenta to 36 lat, a jedynie 10% z nich jest w wieku starszym niż 51 lat.

Gospodarstwa beneficjentów należy określić jako stosunkowo duże – ze średnim poziomem powierzchni przekraczającym 44 ha – i względnie silne ekonomicznie, o średnim poziomie wielkości ekonomicznej na poziomie 56 000 euro.

Zauważa się silne zróżnicowanie regionalne położenia beneficjentów MGR z kilkoma wyraźnymi skupiskami, z których za najważniejsze uznać należy południową część województwa wielkopolskiego, styk województw podlaskiego, warmińsko-mazurskiego i mazowieckiego oraz region na południe od Warszawy w rejonie rzeki Pilicy. Poszczególne regiony charakteryzują się pewną odrębnością związaną z typem prowadzonej produkcji rolniczej oraz związaną z częstością korzystania z wybranych obszarów wsparcia.

Konstrukcja operacji MGR pozostaje spójna z założonymi celami. Wykazano, że realizacja MGR istotnie przyczynia się do znacznej poprawy warunków ekonomiczno-produkcyjnych, a efekty te są szczególnie wyraźnie widoczne w przypadku gospodarstw specjalizujących się w produkcji mleka krowiego.

Poziom zainteresowania wsparciem w ramach MGR, a także wyniki badań ekonomistów rolnych, jak i wyniki rozmów przeprowadzonych z producentami rolnymi, pozwalają stwierdzić, że sposób przygotowania operacji MGR odpowiada na potrzeby beneficjentów. Poziom zakontraktowania projektów zapewnia osiągnięcie wartości docelowych każdego z omawianych wskaźników produktu.

1.3 Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych

Wszystkie zmiany legislacyjne dokonane w odniesieniu do wsparcia producentów rolnych w ramach poddziałania 5.1 *Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze...* (obszar A) należy ocenić pozytywnie. Ustawodawca aktywnie reagował na zmiany zachodzące w kraju w zakresie rozprzestrzeniania się obszarów objętych ograniczeniami ASF.

Pośrednio można zaobserwować pozytywny efekt tego wsparcia, analizując zmianę w czasie liczby stad świń i pogłowie zwierząt objętych ogniskami choroby i ich spadki w latach 2021-2022.

Wsparcie spółek wodnych i związków spółek wodnych (obszar B poddziałania 5.1), również po dokonanych zmianach legislacyjnych należy ocenić pozytywnie.

Wątpliwości budzi poszerzenie zakresu wsparcia o działalności techniczno-operacyjne. Ten kierunek dotowania jest konkurencyjny w stosunku do subwencji stosowanych do podobnych lub takich samych działań wspieranych ze środków krajowych.

Z punktu widzenia ewaluacyjnego w ocenie autorów: warunki, kryteria oraz przedmiot dofinansowania w poddziałaniu 5.2 *Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej...* zostały prawidłowo określone.

Jednocześnie obok ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oraz obowiązkowych pozostałych ubezpieczeń majątkowych w rolnictwie realizacja tego poddziałania stanowiła dodatkowy instrument zwiększający bezpieczeństwo producentów rolnych.

1.4 Restrukturyzacja małych gospodarstw

Z badań wynika, że w trakcie funkcjonowania wsparcia zmniejszyła się liczba gospodarstw mniejszych

ekonomicznie, a wzrosła tych większych. Poza tym, z roku na rok poprawiała się ich konkurencyjność. Można więc stwierdzić, że działanie to miało uzasadnienie i przynajmniej częściowo spełniło swoje zadanie.

Ustalono też, iż spośród ekonomicznie małych gospodarstw rolnych te większe częściej niż te mniejsze korzystały ze wsparcia.

Opisywana interwencja uruchomiła zróżnicowaną aktywność posiadaczy małych gospodarstw. Większość, bo 55-65% beneficjentów analizowanego poddziałania nastawiła się na osiągnięcie minimalnego wymogu wielkości ekonomicznej swoich gospodarstw, co oznacza, że powiększyli gospodarstwa do wielkości nieco przekraczającej 10 lub 13 tys. euro SO. Jednak pozostali beneficjenci powiększyli wielkość ekonomiczną swoich gospodarstw wyraźnie ponad wymaganą minimalną granicę, w tym 0,5-1,2% beneficjentów – nawet kilkakrotnie.

Wykorzystane w analizie dane systemu FADN nie pozwalają odpowiedzieć precyzyjnie na pytanie o skuteczność omawianej interwencji w latach 2019-2021, czyli w okresie po uzyskaniu przez rozpatrywane 110 gospodarstw rolnych pierwszej raty wsparcia. Badania wykazały jednak, że średnio w objętych analizą jednostkach wzrostowi wielkości ekonomicznej towarzyszył wzrost powierzchni użytków rolnych gospodarstwa, a także to, że w gospodarstwach z produkcją zwierzęcą odnotowano wyraźny wzrost obsady zwierząt gospodarskich.

Przeprowadzone badania uwidocznily również, że średnio w objętych badaniami gospodarstwach ze zbiorowości Polskiego FADN, które w 2018 r. uzyskały pierwszą ratę wsparcia w ramach tego poddziałania, corocznie zwiększał się dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego, wzrastała też dochodowość ich aktywów ogółem oraz kapitału własnego.

Ustalono także, iż do końca 2022 r. w 27,3% gospodarstw, którym przyznano pomoc operacje, te zostały w pełni zakończone. Średnia wielkość ekonomiczna docelowo osiągnięta przez opisywane gospodarstwa wynosiła 15,7 tys. euro SO, natomiast średnia powierzchnia ogółem i powierzchnia użytków rolnych wynosiły odpowiednio 10,37 i 9,29 ha. W rezultacie zarówno uzyskana wielkość ekonomiczna, jak i powierzchnia gruntów rolnych była w nich większa niż to pierwotnie zaplanowano.

Z badań wynika też, że co najmniej prawie połowa beneficjentów z ww. gospodarstw uczestniczyła w różnorodnych szkoleniach, a 4,6% – skorzystało z usług doradczych.

2. Metaewaluacja ewaluacji zewnętrznych (ex post) Lokalnych Strategii Rozwoju realizowanych przez Lokalne Grupy Działania

Badane raporty ewaluacyjne wskazują, że prawie wszystkie LGD udzielały dotacji przedsiębiorstwom. Jednak tworzenie inkubatorów przetwórstwa i sieci współpracy było zdecydowanie mniej popularne.

W ramach ewaluacji nie badano jednak głębiej efektów tj. korzyści (lub też innych konsekwencji), jakie przedsiębiorcom lub osobom, które rozpoczęły działalność gospodarczą przyniósł udział w projektach. Nie analizowano też trwałości efektów.

Rekomendacje zawarte w raportach są ogólnikowe. Większość sugeruje kontynuację działań bez dokładnego określenia, jakie korekty lub zmiany są potrzebne. Brakuje sprecyzowanych rekomendacji dotyczących skutecznego wsparcia przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR.

Generalnie niemal wszystkie analizowane raporty ewaluacyjne wskazywały, że LGD realizowało działania skierowane do zidentyfikowanych grup defaworyzowanych. Jednak wsparcie tych grup było rozumiane nie

jako cel główny tych działań, ale jako dodatkowy, który premiowany był dodatkowymi punktami w ramach lokalnych kryteriów wyboru.

Turystyka i dziedzictwo kulturowe, chociaż ujmowane w ewaluacjach łącznie, w większości dotyczyły działań związanych z turystyką lub promocją regionu. Wskazuje to na potrzebę doprecyzowania, czym jest dziedzictwo kulturowe i rozdzielenia tego obszaru od kultury i sztuki.

Kapitał społeczny wskazywany był we wszystkich analizowanych raportach. Jednak należy podkreślić dużą trudność, jaką jest mierzenie kapitału społecznego w danej społeczności. Eksperti, biorący udział w panelu eksperckim, wskazywali, że w kontekście trudności badawczych warto koncentrować się na analizie efektów tzw. miękkich i danych jakościowych.

W analizowanych ewaluacjach sporo miejsca poświęcono sytuacji lokalnych organizacji pozarządowych, oraz barierom ich stabilnego funkcjonowania jakimi są wymogi formalne aplikowania o dotacje na realizację działań. Zwracano również uwagę na problem wypalenia i przeciążenia lokalnych liderów i społeczników.

Ocena funkcjonowania LGD pochodząca z raportów ewaluacyjnych ex-post jest bardzo wysoka.

W nielicznych raportach ewaluacyjnych podjęto próbę zdefiniowania wartości dodanej podejścia Leader.

Przeprowadzona analiza 80 raportów ewaluacyjnych wykazała, że większość z nich jest podobna pod względem zawartości i skupia się głównie na aspektach wdrożeniowych, przedstawianiu danych monitoringowych oraz opisaniu ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie LGD. Skupienie raportów na aspektach wdrożeniowych może wynikać z kilku przyczyn. Po pierwsze jest to mniej pracochłonne niż badanie efektów. Analiza efektów wymagałaby większego wysiłku (w tym obecności w terenie) i podejścia badawczego, dostosowanego do specyfiki poszczególnych typów projektów, realizowanych w ramach LSR. Po drugie przedstawiciele LGD mogli koncentrować się na kwestiach wdrożeniowych, nie doceniając konieczności badania efektów.

2.f) opis działań komunikacyjnych podjętych w celu opublikowania ustaleń z ewaluacji (w odniesieniu do sekcji 6 planu ewaluacji)

Należy odnieść się do planu ewaluacji, należy opisać wszelkie trudności napotkane w trakcie realizacji oraz przyjęte lub zaproponowane rozwiązania.

data/okres	22/05/2023
Tytuł działania w zakresie komunikacji/wydarzenia oraz temat dyskutowanych/rozpowszechnionych ustaleń z ewaluacji	Posiedzenie Komitetu Monitorującego PROW 2014-2020 – informacja na temat sprawozdania rocznego z realizacji PROW 2014-2020, w tym działań z zakresu ewaluacji
Łącznie organizator działania/wydarzenia	MRiRW
Wykorzystane kanały informacji/format	Posiedzenie on-line

Rodzaj odbiorców docelowych	Członkowie Komitetu Monitorującego PROW 2014-2020
Szacunkowa liczba zainteresowanych stron, z którymi się skontaktowano	60
URL	brak

data/okres	17/11/2023
Tytuł działania w zakresie komunikacji/wydarzenia oraz temat dyskutowanych/rozpowszechnionych ustaleń z ewaluacji	Seminarium IERiGŻ -PIB Modernizacja gospodarstw rolnych oraz Przywracanie potencjału produkcji rolnej - wybrane aspekty ewaluacji
Łącznie organizator działania/wydarzenia	Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Wykorzystane kanały informacji/format	Spotkanie online
Rodzaj odbiorców docelowych	Przedstawiciele środowiska naukowego, instytucji zarządzającej
Szacunkowa liczba zainteresowanych stron, z którymi się skontaktowano	30
URL	brak

data/okres	16/11/2023
Tytuł działania w zakresie komunikacji/wydarzenia oraz temat dyskutowanych/rozpowszechnionych ustaleń z ewaluacji	Seminarium IERiGŻ „Ewaluacja poddziałania 5.1 Inwestycje w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof”, realizowanego w ramach PROW 2014-2020
Łącznie organizator działania/wydarzenia	Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Wykorzystane kanały informacji/format	Spotkanie online
Rodzaj odbiorców docelowych	Przedstawiciele środowiska naukowego, instytucji zarządzającej,

	beneficjentów
Szacunkowa liczba zainteresowanych stron, z którymi się skontaktowano	30
URL	brak

2.g) opis działań następczych podjętych w następstwie ewaluacji (w odniesieniu do sekcji 6 planu ewaluacji)

Należy odnieść się do planu ewaluacji, należy opisać wszelkie trudności napotkane w trakcie realizacji oraz przyjęte lub zaproponowane rozwiązania.

Wynik mający znaczenie dla działań następczych (opisać i podać źródło w nawiasie).	(Metaewaluacja ewaluacji zewnętrznych (ex post) Lokalnych Strategii Rozwoju realizowanych przez Lokalne Grupy Działania) Ewaluacje ex-post na poziomie LGD powinny koncentrować się na analizie efektów (wybranych) projektów dla mieszkańców LGD oraz na zrozumieniu, w jaki sposób projekty doprowadziły do zmiany. Powinny zatem realizować podejście tzw. ewaluacji opartej na teorii (tj. odtwarzać założenia projektu oraz sprawdzać, co wydarzyło się w praktyce).
Działania następcze przeprowadzono.	Rekomendacja zostanie uwzględniona na etapie opracowywania zasad/dobrych praktyk ewaluacji przez LGDy lokalnych strategii rozwoju
Organ odpowiedzialny za działania następcze	Instytucja zarządzająca

Wynik mający znaczenie dla działań następczych (opisać i podać źródło w nawiasie).	(Metaewaluacja ewaluacji zewnętrznych (ex post) Lokalnych Strategii Rozwoju realizowanych przez Lokalne Grupy Działania) Potrzebne są działania, które zapewnią wysoką jakość ewaluacji na poziomie LGD, a także porównywalność wyników, umożliwiającą kumulację wiedzy (na poziomie całego kraju). W tym celu powinno zostać opracowane wspólne podejście metodyczne do ewaluacji LSR (jednak wypracowujące osobne, konkretne rozwiązania dla oceny poszczególnych typów projektów).
Działania następcze przeprowadzono.	Rekomendacja zostanie uwzględniona na etapie opracowywania zasad/dobrych praktyk ewaluacji przez LGDy lokalnych strategii rozwoju
Organ odpowiedzialny za działania następcze	Instytucja zarządzająca

Wynik mający znaczenie dla działań następczych (opisać i podać źródło w nawiasie).	(Metaewaluacja ewaluacji zewnętrznych (ex post) lokalnych strategii rozwoju realizowanych przez lokalne grupy działania) Powinna też powstać dodatkowa płaszczyzna do wymiany wiedzy pomiędzy przedstawicielami LGD i rozwijania ich kultury ewaluacyjnej. Mogą to być np. warsztaty refleksyjne prowadzone na poziomie województw, gdzie omawiane byłyby wyniki i doświadczenia z ewaluacji ex-post.
Działania następcze przeprowadzono.	Rekomendacja częściowo uwzględniona. W ramach Podkomitetu ws. Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność powstała Grupa robocza ds. monitorowania i sprawozdawczości, w ramach której planowana jest wymiana wiedzy i doświadczeń, również w zakresie ewaluacji lokalnych strategii rozwoju.

Organ odpowiedzialny za działania następcze	Instytucja zarządzająca
--	-------------------------

Wynik mający znaczenie dla działań następczych (opisać ustalenie i podać źródło w nawiasie).	(Ocena efektów wdrażania wybranych instrumentów wsparcia PROW 2014-2020 - Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzenie odpowiednich środków zapobiegawczych) Zaleca się poszerzenie potencjalnej grupy beneficjentów przez obniżenie wielkości stada świń jako warunku udzielenia pomocy.
Działania następcze przeprowadzono.	W wybranych instrumentach wsparcia PS WPR na lata 2023-2027 wprowadzono preferencyjne warunki dla rolników prowadzących chów lub hodowlę świń metodami ekologicznymi. Od 2024 r. pomoc jest przyznawana, jeżeli rolnik prowadzi chów lub hodowlę nie mniej niż 27 świń.
Organ odpowiedzialny za działania następcze	Instytucja zarządzająca

Wynik mający znaczenie dla działań następczych (opisać ustalenie i podać źródło w nawiasie).	(Ocena efektów wdrażania wybranych instrumentów wsparcia PROW 2014-2020 – Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych) W ocenie autorów należało rozważyć rozszerzenie listy potencjalnych kosztów kwalifikowalnych, zwłaszcza o paszociągi i urządzenia do załadunku i rozładunku paszy z silosów.
Działania następcze przeprowadzono.	Rekomendacja częściowo uwzględniona. W ramach wybranych działań inwestycyjnych PS WPR na lata 2023-2027 istnieje możliwość przedmiotowego wsparcia.
Organ odpowiedzialny za działania następcze	Instytucja zarządzająca

3. KWESTIE MAJĄCE WPLYW NA WYKONANIE PROGRAMU I PODJĘTE DZIAŁANIA

3.a) Opis kroków poczynionych w celu zapewnienia jakości i skuteczności realizacji programu

Instytucja zarządzająca, w ramach działań usprawniających realizację PROW 2014-2020, opracowała i przedstawiła w 2023 roku propozycje kolejnych zmian Programu.

Zmiany te dotyczyły:

- realokacji środków pomiędzy poszczególnymi działaniami – zmiany uwzględniały stan realizacji poszczególnych działań, w tym powstałe oszczędności w tych spośród nich, w których zakończono proces kontraktacji;
- w działaniu M11 *Rolnictwo ekologiczne* - obniżenia minimalnego poziomu obsady zwierząt wymaganego do ubiegania się o premię za prowadzenie zrównoważonej produkcji roślinno-zwierzęcej.

Propozycje te były następnie opiniowane i zatwierdzane przez Komitet Monitorujący PROW 2014-2020.

Instytucja zarządzająca opracowała również nowelizacje wybranych przepisów dotyczących wdrażania poszczególnych działań. Zmiany te dotyczyły instrumentów:

- *Modernizacja gospodarstw rolnych*,
- *Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych* (oba w ramach działania M04),
- *Gospodarka wodno-ściekowa*,
- *Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów* (oba w ramach działania M07).

W roku sprawozdawczym przeprowadzono kolejne nabory wniosków o przyznanie pomocy. Jednocześnie w dalszym ciągu monitorowano postęp obsługi wniosków w ramach instrumentów, dla których termin rozpatrywania upłynął bądź niebawem upłynie. Zgodnie z harmonogramem obsługi wniosków, ARiMR przekazywała IZ dane dotyczące obsługi tych wniosków w cyklach cotygodniowych. Obecnie nie odnotowuje się większych opóźnień w obsłudze wniosków. Są one rozpatrywane w terminach określonych przepisami rozporządzeń dla poszczególnych typów operacji oraz zgodnie z przyjętym harmonogramem.

W 2023 r. uruchomiono pierwsze nabory w *Zarządzaniu zasobami wodnymi* w ramach obu wspieranych zakresów inwestycji (budowy / przebudowy zbiorników retencyjnych oraz budowy / remontu urządzeń wodnych lub budowli hydrotechnicznych). Było to możliwe w pełnym zakresie po zmianach wprowadzonych w Programie, które umożliwiły wskazanie nowego rodzaju beneficjenta oraz zakresu realizowanych operacji, a także po zakończeniu działań zespołu opiniodawczo-doradczego, którego zadaniem było zaopiniowanie operacji możliwych do realizacji pod względem wpływu na środowisko.

W roku sprawozdawczym uruchomiono również nabory wniosków w ramach nowych instrumentów wsparcia, wprowadzonych do Programu w ostatnim kwartale 2022 r. – obszaru f *Zielona energia w gospodarstwie* w ramach *Modernizacji gospodarstw rolnych* oraz działania M22 *Nadzwyczajne tymczasowe wsparcie dla rolników i MŚP szczególnie dotkniętych wpływem rosyjskiej inwazji na Ukrainę*. W obu instrumentach nabory przeprowadzono w pierwszym kwartale 2023 r. Działanie M22 zostało w całości zrealizowane i rozliczone do końca 2023 roku. Z kolei w ramach obszaru f (MGR) w 2023 r. zawarto 667 umów. Proces rozpatrywania wniosków i kontraktacji był kontynuowany po zakończeniu roku

sprawozdawczego.

Instrumentem wsparcia PROW 2014-2020, który na koniec 2023 r. miał najniższy poziom kontraktacji środków, było działanie M17 *Zarządzanie ryzykiem*. Jest to zakres, w ramach którego pierwsze nabory wniosków zostały uruchomione pod koniec 2022 r. Łącznie przeprowadzono dotychczas trzy nabory - w tym dwa w roku sprawozdawczym. Kolejne dwa były planowane do przeprowadzenia w 2024 r. Przyczyną niskiego wykorzystania środków było mniejsze od zakładanego zainteresowanie ze strony producentów rolnych, które z kolei mogło w pewnym stopniu wynikać z ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej do ryzyka wystąpienia strat spowodowanych salmonellozą.

W 2023 roku odbyło się jedno posiedzenie Komitetu Monitorującego (w dniu 22 czerwca). Na posiedzeniu tym przyjęto uchwałę w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z wdrażania Programu za poprzedni rok.

Ponadto Komitet przyjął w trybie obiegowym uchwały dotyczące zmian PROW 2014-2020 (szczegółowo opisanych powyżej), a także uchwałę w sprawie określenia kryteriów wyboru operacji w ramach *Zarządzania zasobami wodnymi* (działanie M04, poddziałanie 4.3) w zakresie obu dostępnych obszarów wsparcia.

3.b) Skuteczne mechanizmy wykonawcze wysokiej jakości

uproszczone formy kosztów¹, wskaźnik zastępczy obliczony automatycznie

	Przydział finansowy PROW łącznie [EFRROW + EURI]	planowane objęcie uproszczoną formą kosztów w alokacji na PROW łącznie [%] ²	[%] wydatków w ramach uproszczonych opcji kosztów w łącznej alokacji na PROW (łącznie) ³
szczegółowe metody ustanowione zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy (art. 67 ust. 5 lit. e) RWP)	11 944 796 992,00	49,99	42,70

¹ Uproszczone formy kosztów należy rozumieć jako koszty jednostkowe/zryczałtowane stawki/kwoty ryczałtowe (art. 67 ust. 5) RWP, w tym szczegółowe metody EFRROW na podstawie lit. e) tego artykułu, takie jak kwoty ryczałtowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej, płatności zryczałtowane dla organizacji producentów oraz koszty jednostkowe związane z obszarem i zwierzętami.

² obliczone automatycznie z wersji programu działania 06, 09, 10, 11, 12, 13, 14, 15,18.

³ Obliczone automatycznie z deklaracji wydatków działania 06, 09, 10, 11, 12, 13, 14, 15,18

uproszczone formy kosztów, na podstawie konkretnych szczegółowych danych państw członkowskich [fakultatywne]

	Przydział finansowy PROW łącznie [EFRROW + EURI]	planowane objęcie uproszczoną formą kosztów w alokacji na PROW łącznie [%]	[%] wydatków w ramach uproszczonych opcji kosztów w łącznej alokacji na PROW (łącznie)
RWP łącznie art. 67 ust. 1 lit. b), c), d) + art. 67 ust. 5 lit. e)	11 944 796 992,00		
szczegółowe metody ustanowione zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy (art. 67 ust. 5 lit. e) RWP)	11 944 796 992,00		

zarządzanie elektroniczne dla beneficjentów [fakultatywne]

	[%] finansowanie EFRROW + EURI	odpowiednie operacje [%]
--	--------------------------------	--------------------------

wniosek o wsparcie		
wnioski o płatność		
kontrole i zgodność		
monitorowanie i składanie sprawozdań do IZ/AP		

Średnie terminy otrzymania płatności przez beneficjentów [fakultatywne]

[dni] W stosownych przypadkach, terminy płatności państw członkowskich na rzecz beneficjentów	[dni] Średni czas płatności na rzecz beneficjentów	Uwagi

4. KROKI PODEJMOWANE W CELU WDROŻENIA POMOCY TECHNICZNEJ I WYMOGÓW DOTYCZĄCYCH REKLAMOWANIA PROGRAMU

4.a) Podjęte działania i stan ich realizacji odnośnie do utworzenia krajowej sieci obszarów wiejskich i realizacji jej planu działania

4.a1) Podjęte działania i stan ich realizacji odnośnie do utworzenia krajowej sieci obszarów wiejskich (struktura zarządzania i jednostka wsparcia sieci)

W 2023 r. strukturę instytucjonalną Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich tworzyły następujące jednostki:

1. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi – jako instytucja zarządzająca;
2. Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie – jako jednostka centralna, realizująca główną część zadań KSOW na poziomie krajowym, oraz jednostka koordynująca realizację zadań KSOW polegających na wspieraniu innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich, wykonywanych w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR), w tym zadań polegających na współpracy w ramach sieci EPI;
3. samorządy województw – jako jednostki regionalne, realizujące zadania KSOW na poziomie województw;
4. wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego – jako jednostki realizujące w województwach zadania KSOW polegające na wspieraniu innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich, wspieraniu w zakresie gospodarki wodnej w ramach Lokalnych Partnerstw Wodnych, wykonywane w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR), w tym zadania polegające na współpracy w ramach sieci EPI.

Oprócz ww. podmiotów, zadania KSOW realizowały również, na poziomie:

1. województw – wojewódzkie grupy robocze ds. KSOW jako organy opiniodawczo-doradcze zarządów województw w zakresie funkcjonowania KSOW;
2. krajowym – Grupa Robocza ds. KSOW jako organ pomocniczy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie funkcjonowania KSOW.

Ponadto zadania KSOW w zakresie prowadzenia działań informacyjno-promocyjnych na temat PROW 2014-2020 w ramach planu komunikacyjnego realizowane były przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 16 samorządów województw, Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

Partnerstwo, stanowiące część KSOW, zostało zapewnione m.in. dzięki realizacji operacji przez partnerów KSOW w ramach dwuletniego planu operacyjnego na lata 2022–2023 po ogłoszeniu przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w 2022 r. dwóch konkursów dla partnerów KSOW na wybór operacji, które będą realizowane w 2023 r. na poziomie wojewódzkim oraz na poziomie krajowym.

Ponadto przedstawiciele partnerów uczestniczyli w pracach wojewódzkich grup roboczych ds. KSOW, Grupy Roboczej ds. KSOW i utworzonych przez nie grup tematycznych oraz w operacjach realizowanych przez jednostki tworzące strukturę instytucjonalną KSOW.

4.a2) Podjęte działania i stan ich realizacji odnośnie do realizacji planu działania

Realizacja działań KSOW narastająco do końca 2023 r.

W tabeli 1 przedstawiono zbiorcze zestawienie wydatków od początku realizacji *Planu działania KSOW na lata 2014-2020* do końca 2023 r., uwzględniające koszty związane z realizacją operacji i wsparciem funkcjonowania, w stosunku do limitów określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie określenia wysokości limitów środków dostępnych w ramach schematów pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2023 r. poz. 168), zwanym dalej rozporządzeniem o limitach, w podziale na poszczególne jednostki wdrażające. Do przeliczenia określonych w EURO wysokości limitów przyjęto średni kurs EURO NBP z okresu lipiec 2015 - grudzień 2023, czyli 4,4053. W przypadku pozycji 20 *Minister RiRW* oraz 38 *Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA* przyjęto średni kurs EURO NBP z lat 2016-2017 – 4,3030.

Ogółem w ramach schematu II pomocy technicznej PROW 2014-2020 do końca 2023 r. wydatkowano ponad 429 mln złotych, co stanowi ponad 81% ogólnego limitu przeznaczonego na ten schemat. W 2022 r. było to 67,5%.

W przypadku jednostek regionalnych KSOW wykorzystanie przyznanych limitów waha się od niewiele ponad 79% (w przypadku SW lubelskiego) do ponad 92% (SW kujawsko-pomorskiego). Średni poziom wykorzystania limitów wśród samorządów wynosi 85,1%.

W przypadku wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego (WODR) średnie wykorzystanie środków wynosi 82,9%, wahając się od 77,3% (podlaski ODR) do 88,6% (zachodniopomorski ODR).

Wsparcie funkcjonowania

Rozporządzenie o limitach określa maksymalny limit środków na wsparcie funkcjonowania w zależności od rodzaju jednostki wsparcia KSOW. W przypadku samorządów województw i MRiRW jest to 35% całkowitego limitu środków, w przypadku ośrodków doradztwa rolniczego (ODR) – 60%, a w przypadku FAPA było to 100%.

W tabeli 2 przedstawiono wykorzystanie środków na wsparcie struktury organizacyjnej, niezbędnej do zapewnienia funkcjonowania KSOW, w stosunku do limitów środków przeznaczonych na ten cel określonych w rozporządzeniu.

Do końca 2023 r. na wsparcie funkcjonowania KSOW wydatkowano ponad 151,2 mln złotych, co stanowi 35,2% wszystkich wydatkowanych środków w ramach KSOW.

Plan działania KSOW na lata 2014-2020

Okres sprawozdawczy obejmuje operacje zrealizowane w ramach pięciu dwuletnich planów operacyjnych KSOW, na lata 2014-2015, 2016-2017 i 2018-2019, 2020-2021 oraz 2022-2023.

W tabeli 3 przedstawiono podział na operacje zrealizowane przez partnerów KSOW i operacje własne poszczególnych jednostek wsparcia Sieci. W kolumnach „Kwota w PLN” uwzględniono również wydatkowane w roku 2023 kwoty w związku z realizacją operacji dwuletnich.

Do końca 2023 r. partnerzy KSOW zrealizowali 2 381 operacji na kwotę 102,5 mln zł, przy 3 250 operacjach własnych jednostek wdrażających na kwotę 175,3 mln zł.

W porównaniu do sprawozdania za rok 2022 liczba zrealizowanych operacji wzrosła o 619, a wydatkowana kwota zwiększyła się o ponad 49 mln zł.

W tabeli 4 przedstawiono wykorzystanie środków w podziale na działania KSOW. Dotychczas nie zrealizowano żadnych operacji w działaniu 1 *Rozpowszechnianie informacji na temat wyników monitoringu i oceny realizacji działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w perspektywie finansowej 2014-2020* i tylko 7 operacji w działaniu 7 *Współpraca z Europejską Siecią na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich*. Działania te są realizowane przez jednostki wsparcia Sieci głównie ze środków przeznaczonych na wsparcie funkcjonowania KSOW.

Realizacja działań 1, 2, 7 i 8 jest przeznaczona wyłącznie dla jednostek wsparcia Sieci, bez możliwości zgłaszania propozycji operacji przez partnerów KSOW. W działaniu 5 *Poszukiwanie Partnerów KSOW do współpracy w ramach Działania „Współpraca”*, o którym mowa w art. 3 ust.1 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy ostatni konkurs dla partnerów odbył się w 2019 r.

W przypadku operacji własnych zrealizowanych przez jednostki wsparcia Sieci najwięcej środków wykorzystano w ramach działania 2 *Działania na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla doradców i służb wspierających wdrażanie innowacji na obszarach wiejskich* oraz działania 8 *Plan komunikacyjny PROW 2014-2020*, odpowiednio 25,8% (964 zrealizowanych operacji) i 20,8% (851 operacje). Następne w kolejności jest działanie 6 *Ułatwianie wymiany wiedzy pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w rozwoju obszarów wiejskich oraz wymiana i rozpowszechnianie rezultatów działań na rzecz tego rozwoju* (18,6%). Na realizację operacji w ramach tych trzech działań przeznaczono prawie 2/3 wydatkowanych środków.

Najmniej środków, oprócz działań 1 i 7, przeznaczono na realizację operacji w ramach działania 4 *Szkolenia i działania na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla Lokalnych Grup Działania (LGD), w tym zapewnianie pomocy technicznej w zakresie współpracy międzyterytorialnej i międzynarodowej* oraz działania 11 *Aktywizacja mieszkańców wsi na rzecz podejmowania inicjatyw służących włączeniu społecznemu, w szczególności osób starszych, młodzieży, niepełnosprawnych, mniejszości narodowych i innych osób wykluczonych społecznie*. Na każde z tych działań przeznaczono poniżej 2% wszystkich wydatkowanych środków (70 zrealizowanych operacji w każdym z tych działań).

Na realizację operacji w zakresie działań podstawowych KSOW (działania 1-9), określonych w PROW 2014-2020 i w art. 54 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1305/2013, przeznaczono 80,6% wszystkich środków.

W przypadku operacji partnerów KSOW, tak jak w poprzednich latach, najwięcej środków przeznaczono na operacje zrealizowane w ramach działania 6 *Ułatwianie wymiany wiedzy pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w rozwoju obszarów wiejskich oraz wymiana i rozpowszechnianie rezultatów działań na rzecz tego rozwoju* – 40,7% wszystkich kosztów (844 zrealizowane operacje) i działania 13 *Promocja zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich* – 18,9% (539 operacji).

Najmniejszym zainteresowaniem wśród partnerów cieszyło się działanie 3 *Gromadzenie przykładów operacji realizujących poszczególne priorytety Programu*. W jego ramach zrealizowano 53 operacji na kwotę niewiele blisko 3 mln zł, co stanowi 2,3% całości kwoty wydatkowanej na operacje zrealizowane

przez partnerów.

Na operacje zrealizowane przez partnerów KSOW w zakresie działań podstawowych (działania 1-9) przeznaczono 62,25% wszystkich wydatkowanych środków.

Efekty realizacji działań Planu działania KSOW na lata 2014-2020 w ujęciu ilościowym

W ramach Planu działania KSOW na lata 2014-2020 w 2023 r. zrealizowano przedsięwzięcia skierowane do różnorodnych odbiorców, w szczególności mieszkańców obszarów wiejskich, rolników, doradców rolnych, przedsiębiorców sektora rolnego, jak również konsumentów produktów i usług oferowanych na polskiej wsi.

W ramach operacji zrealizowanych w 2023 r. zorganizowano:

- 704 szkoleń / warsztatów, w których uczestniczyło ponad 26 tys. osób;
- 168 krajowych i 19 zagranicznych wyjazdów studyjnych, w których udział wzięło odpowiednio 5,6 tys. oraz 510 uczestników;
- 173 konferencji, w których uczestniczyło ponad 17 tys. osób;
- 261 konkursów.

Jednostki wsparcia Sieci brały udział w 226 wydarzeniach masowych, takich jak targi, wystawy, dożynki, festyny, które odwiedziło łącznie ponad 1,0 mln osób.

Wydano 229 publikacji w formie papierowej i 73 w formie elektronicznej. Ukazały się 891 artykuły / wkładki w prasie i w internecie. Wyemitowano ponad 1,1 tys. audycji, programów, spotów w radio, telewizji i internecie.

Przedstawiciele KSOW i partnerzy uczestniczyli w 8 przedsięwzięciach zorganizowanych przez Europejską Sieć Wspólnej Polityki Rolnej lub we współpracy z Europejską Siecią WPR i KE, w tym w spotkaniu sieciującym w Polsce. Ponadto, umożliwiono kilkunastu przedstawicielom z Polski udział w pracach 6 grup tematycznych ENRD. Przedstawiciele jednostki centralnej KSOW uczestniczyli również w 10 spotkaniach Nordycko-Bałtyckiej Sieci Obszarów Wiejskich oraz w 10 spotkaniach klastra Europy Centralnej.

Strony internetowe prowadzone przez jednostki zaangażowane we wdrażanie KSOW były odwiedzane ponad 6,2 mln razy. Na koniec 2023 r. funkcjonowało 60 forów internetowych i kanałów mediów społecznościowych.

W punktach informacyjnych PROW 2014-2020 udzielono ponad 57 tys. konsultacji.

Tabela 1. Wydatki poniesione w ramach schematu II pomocy technicznej PROW 2014–2020

Lp.	Beneficjent	Wysokość limitów w EURO	Wysokość limitu w PLN	Całkowite wydatki w PLN	Procentowe wykorzystanie limitu
1	SW dolnośląskiego	2 399 952,00	10 572 508,55	8 509 134,74	80,48%
2	SW kujawsko-	2 548 558,00	11 227 162,56	10 418 555,68	92,80%

	pomorskiego				
3	SW lubelskiego	4 120 693,00	18 152 888,87	14 509 820,10	79,93%
4	SW lubuskiego	1 987 643,00	8 756 163,71	7 557 017,43	86,31%
5	SW łódzkiego	2 576 728,00	11 351 259,86	10 380 181,50	91,45%
6	SW małopolskiego	3 284 706,00	14 470 115,34	12 392 839,48	85,64%
7	SW mazowieckiego	6 187 428,00	27 257 476,57	24 377 772,05	89,44%
8	SW opolskiego	1 821 109,00	8 022 531,48	6 550 566,34	81,65%
9	SW podkarpackiego	3 849 349,00	16 957 537,15	14 394 815,28	84,89%
10	SW podlaskiego	3 058 931,00	13 475 508,73	11 781 864,99	87,43%
11	SW pomorskiego	2 366 944,00	10 427 098,40	8 641 273,54	82,87%
12	SW śląskiego	2 539 900,00	11 189 021,47	9 271 620,90	82,86%
13	SW świętokrzyskiego	2 349 710,00	10 351 177,46	8 504 301,01	82,16%
14	SW warmińsko-mazurskiego	2 915 181,00	12 842 246,86	10 634 823,22	82,81%
15	SW wielkopolskiego	3 387 858,00	14 924 530,85	12 042 082,55	80,69%
16	SW zachodniopomorskiego	2 367 938,00	10 431 477,27	9 322 239,13	89,37%
17	KOWR	299 363,00	1 318 783,82	803 860,68	60,95%
18	ARiMR	1 109 009,00	4 885 517,35	5 241 110,00	107,28%
19	MRiRW	24 425 960,00	107 603 681,59	84 316 459,44	78,36%
20	Minister RiRW[1]	364 348,00	1 567 789,44	1 558 424,11	99,40%
21	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	21 861 763,00	96 307 624,54	72 877 716,20	75,67%
22	Dolnośląski ODR	1 653 050,00	7 282 181,17	6 252 258,05	85,86%
23	Kujawsko-pomorski ODR	1 382 088,00	6 088 512,27	5 270 648,75	86,57%
24	Lubelski ODR	1 337 063,00	5 890 163,63	4 921 541,01	83,56%
25	Lubuski ODR	1 250 056,00	5 506 871,70	4 343 217,45	78,87%
26	Łódzki ODR	1 358 356,00	5 983 965,69	5 006 972,50	83,67%
27	Małopolski ODR	1 155 431,00	5 090 020,18	4 241 286,78	83,33%
28	Mazowiecki ODR	1 649 488,00	7 266 489,49	5 777 895,90	79,51%
29	Opolski ODR	1 233 513,00	5 433 994,82	4 620 270,07	85,03%
30	Podkarpacki ODR	1 539 656,00	6 782 646,58	5 829 724,96	85,95%
31	Podlaski ODR	1 213 281,00	5 344 866,79	4 133 168,61	77,33%
32	Pomorski ODR	1 491 256,00	6 569 430,06	5 460 918,36	83,13%
33	Śląski ODR	1 285 556,00	5 663 259,85	4 636 357,18	81,87%
34	Świętokrzyski ODR	1 235 688,00	5 443 576,35	4 293 445,58	78,87%
35	Warmińsko-Mazurski ODR	1 424 994,00	6 277 526,07	5 266 330,25	83,89%

36	Wielkopolski ODR	1 865 888,00	8 219 796,41	6 580 771,36	80,06%
37	Zachodniopomorski ODR	1 286 675,00	5 668 189,38	5 023 361,83	88,62%
38	Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA[2]	775 699,00	3 337 832,80	3 337 817,87	100,00%
	RAZEM	118 960 809,00	523 941 425,08	429 082 464,88	81,90%

[1] koszty funkcjonowania jednostki centralnej KSOW, konkursu dla partnerów KSOW w 2015 r. oraz operacja własna MRiRW

[2] koszty funkcjonowania jednostki centralnej KSOW w 2016 i 2017 r.

Tabela 2. Poniesione koszty na wsparcie funkcjonowania struktury KSOW w odniesieniu do limitów (w PLN)

Lp.	Beneficjent	Maksymalny limit środków na wsparcie funkcjonowania	Wydatki na wsparcie funkcjonowania	Procentowe wykorzystanie limitu
1	SW dolnośląskiego	3 700 377,99	2 413 019,12	65,21%
2	SW kujawsko-pomorskiego	3 929 506,90	2 694 435,47	68,57%
3	SW lubelskiego	6 353 511,11	3 286 830,62	51,73%
4	SW lubuskiego	3 064 657,30	1 763 607,34	57,55%
5	SW łódzkiego	3 972 940,95	3 488 540,31	87,81%
6	SW małopolskiego	5 064 540,37	3 295 399,20	65,07%
7	SW mazowieckiego	9 540 116,80	7 706 456,70	80,78%
8	SW opolskiego	2 807 886,02	2 001 122,44	71,27%
9	SW podkarpackiego	5 935 138,00	3 139 686,58	52,90%
10	SW podlaskiego	4 716 428,06	3 062 933,45	64,94%
11	SW pomorskiego	3 649 484,44	2 693 291,31	73,80%
12	SW śląskiego	3 916 157,51	3 156 273,23	80,60%
13	SW świętokrzyskiego	3 622 912,11	2 643 845,79	72,98%
14	SW warmińsko-mazurskiego	4 494 786,40	2 813 113,49	62,59%
15	SW wielkopolskiego	5 223 585,80	2 988 631,69	57,21%
16	SW zachodniopomorskiego	3 651 017,04	2 991 227,73	81,93%
17	MRiRW	37 661 288,56	33 400 285,18	88,69%
18	Minister RiRW[1]	-[2]	696 746,64	-

19	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	-[2]	29 197 873,33	-
20	Dolnośląski ODR	4 369 308,70	2 786 373,63	63,77%
21	Kujawsko-pomorski ODR	3 653 107,36	2 520 364,15	68,99%
22	Lubelski ODR	3 534 098,18	2 154 871,24	60,97%
23	Lubuski ODR	3 304 123,02	1 506 699,98	45,60%
24	Łódzki ODR	3 590 379,41	2 450 639,31	68,26%
25	Małopolski ODR	3 054 012,11	1 865 993,35	61,10%
26	Mazowiecki ODR	4 359 893,69	2 165 408,34	49,67%
27	Opolski ODR	3 260 396,89	1 777 246,22	54,51%
28	Podkarpacki ODR	4 069 587,95	1 848 858,47	45,43%
29	Podlaski ODR	3 206 920,07	1 735 716,20	54,12%
30	Pomorski ODR	3 941 658,03	2 929 440,63	74,32%
32	Śląski ODR	3 397 955,91	2 089 038,72	61,48%
33	Świętokrzyski ODR	3 266 145,81	1 698 325,70	52,00%
34	Warmińsko-Mazurski ODR	3 766 515,64	1 887 970,30	50,13%
35	Wielkopolski ODR	4 931 877,84	3 072 296,18	62,29%
36	Zachodniopomorski ODR	3 400 913,63	1 944 100,25	57,16%
37	Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA[3]	3 337 832,80	3 337 817,87	100,00%
	RAZEM		151 204 480,16	

[1] koszty na funkcjonowanie jednostki centralnej KSOW w 2015 r.

[2] w rozporządzeniu nie ograniczono limitu środków na funkcjonowanie

[3] koszty funkcjonowania jednostki centralnej KSOW w latach 2016-2017

Tabela 3. Operacje zrealizowane w ramach *Planu działania KSOW na lata 2014-2020*

	Operacje partnerów KSOW		Operacje własne		Razem	
	Liczba operacji	Kwota w PLN	Liczba operacji	Kwota w PLN	Liczba operacji	Kwota w PLN
SW dolnośląskiego	81	3 157 808,68	112	2 938 306,94	193	6 096 115,62
SW kujawsko-pomorskiego	103	3 605 889,80	142	4 118 230,41	245	7 724 120,21
SW lubelskiego	134	5 292 697,23	115	5 930 292,25	249	11 222 989,48
SW lubuskiego	148	3 061 773,31	125	2 731 636,78	273	5 793 410,09
SW łódzkiego	87	4 199 482,50	74	2 692 158,69	161	6 891 641,19

SW małopolskiego	110	393 519,12	63	2 703 921,16	173	9 097 440,28
SW mazowieckiego	229	7 583 604,95	169	9 087 710,40	398	16 671 315,35
SW opolskiego	94	2 366 769,01	90	2 182 674,89	184	4 549 443,90
SW podkarpackiego	187	6 200 777,17	104	5 054 351,53	291	11 255 128,70
SW podlaskiego	158	5 271 887,57	138	3 447 043,97	296	8 718 931,54
SW pomorskiego	126	3 904 153,24	80	2 043 828,99	206	5 947 982,23
SW śląskiego	120	3 931 032,28	64	2 184 315,39	184	6 115 347,67
SW świętokrzyskiego	111	3 805 169,95	79	2 055 285,27	190	5 860 455,22
SW warmińsko-mazurskiego	105	4 568 628,48	99	3 253 081,25	204	7 821 709,73
SW wielkopolskiego	215	5 181 954,59	120	3 871 496,27	335	9 053 450,86
SW zachodniopomorskiego	154	3 403 622,38	140	2 927 389,02	294	6 331 011,40
KOWR	0	0,00	8	803 860,68	8	803 860,68
ARiMR	0	0,00	26	5 241 110,00	26	5 241 110,00
MRiRW[1]	74	8 756 758,38	204	43 021 093,35	278	51 777 851,73
Centrum Doradztwa Rolniczego	107	20 130 023,73	173	23 549 819,14	280	43 679 842,87
Dolnośląski ODR	3	230 038,43	128	3 235 845,99	131	3 465 884,42
Kujawsko-pomorski ODR	2	52 134,90	54	2 698 149,70	56	2 750 284,60
Lubelski ODR	4	169 577,84	83	2 597 091,93	87	2 766 669,77
Lubuski ODR	1	126 350,00	78	2 710 167,47	79	2 836 517,47
Łódzki ODR	2	70 765,79	69	2 485 567,40	71	2 556 333,19
Małopolski ODR	3	147 282,80	43	2 228 010,63	46	2 375 293,43
Mazowiecki ODR	1	38 834,70	87	3 573 652,86	88	3 612 487,56
Opolski ODR	2	93 220,00	106	2 749 803,85	108	2 843 023,85
Podkarpacki ODR	2	151 153,00	47	3 829 713,49	49	3 980 866,49
Podlaski ODR	4	110 611,84	87	2 286 840,57	91	2 397 452,41
Pomorski ODR	2	45 399,35	50	2 486 078,38	52	2 531 477,73
Śląski ODR	2	73 673,14	65	2 473 645,32	67	2 547 318,46
Świętokrzyski ODR	3	125 225,83	55	2 469 894,05	58	2 595 119,88
Warmińsko-mazurski ODR	2	80 951,45	44	3 297 408,50	46	3 378 359,95
Wielkopolski ODR	5	195 399,88	66	3 313 075,30	71	3 508 475,18
Zachodniopomorski ODR	0	0,00	63	3 079 261,58	63	3 079 261,58
RAZEM	2 381	102 526 171,32	3 250	175 351 813,40	5 631	277 877 984,72

[1] w operacjach partnerów uwzględniono 11 operacji zrealizowanych w 2015 r. z budżetu Ministra RiRW na kwotę 853 246,57 zł.

Tabela 4. Operacje zrealizowane w ramach *Planu działania KSOW na lata 2014-2020* w podziale na poszczególne działania

Nr działania	Działanie	Liczba operacji	Kwota operacji w PLN
1	Rozpowszechnianie informacji na temat wyników monitoringu i oceny realizacji działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w perspektywie finansowej 2014-2020	0	0,00
2	Działania na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla doradców i służb wspierających wdrażanie innowacji na obszarach wiejskich	964	45 299 588,36
3	Gromadzenie przykładów operacji realizujących poszczególne priorytety Programu	151	8 803 684,12
4	Szkolenia i działania na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla Lokalnych Grup Działania (LGD), w tym zapewnianie pomocy technicznej w zakresie współpracy międzyterytorialnej i międzynarodowej	245	11 609 960,28
5	Poszukiwanie Partnerów KSOW do współpracy w ramach Działania „Współpraca”, o którym mowa w art. 3 ust.1 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy	340	15 698 901,82
6	Ułatwianie wymiany wiedzy pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w rozwoju obszarów wiejskich oraz wymiana i rozpowszechnianie rezultatów działań na rzecz tego rozwoju	1 133	74 350 981,98
7	Współpraca z Europejską Siecią na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	7	334 394,21
8	Plan komunikacyjny PROW 2014-2020	851	36 530 902,12
9	Wspieranie współpracy w sektorze rolnym i realizacji przez rolników wspólnych inwestycji	258	12 511 306,64
10	Organizacja i udział w targach, wystawach tematycznych na rzecz prezentacji osiągnięć i promocji polskiej wsi w kraju i za granicą	352	20 251 594,30
11	Aktywizacja mieszkańców wsi na rzecz podejmowania inicjatyw służących włączeniu społecznemu, w szczególności osób starszych, młodzieży, niepełnosprawnych, mniejszości narodowych i innych	395	12 571 681,91

	osób wykluczonych społecznie		
12	Identyfikacja, gromadzenie i upowszechnianie dobrych praktyk mających wpływ na rozwój obszarów wiejskich	129	9 093 490,03
13	Promocja zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich	806	30 821 498,95
	RAZEM	5 631	277 877 984,72

4.b) Kroki powzięte w celu rozpowszechnienia informacji o programie (art. 13 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 808/2014)

Podczas realizacji operacji objętych dwuletnim *Planem operacyjnym KSOW na lata 2022-2023* zapewniano upowszechnienie informacji o PROW 2014-2020, w tym o Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

Upowszechnianie informacji o PROW 2014-2020 było realizowane na podstawie rozporządzenia wykonawczego Komisji UE nr 808/2014 z dnia 17 lipca 2014 r., księgi wizualizacji znaku PROW 2014-2020 oraz strategii komunikacji PROW 2014-2020.

Podstawową formą przekazywania informacji były konferencje, warsztaty, szkolenia i spotkania informacyjne, podczas których dystrybuowano materiały informacyjno-promocyjne dotyczące Programu.

Utrzymywany był kontakt ze środkami masowego przekazu: telewizją, radiem, prasą - np. prowadzono emisję audycji radiowych w krajowych i regionalnych rozgłośniach radiowych oraz wątków na temat PROW 2014-2020 w programach telewizyjnych w krajowych stacjach.

Informacje dotyczące PROW 2014-2020 udzielane były podczas międzynarodowych, ogólnopolskich i lokalnych wydarzeń o charakterze rolniczym, targów, imprez plenerowych – w formie stoisk informacyjnych, podczas których dystrybuowano materiały informacyjne i promocyjne.

Wszystkie jednostki regionalne prowadziły strony internetowe poświęcone PROW 2014-2020. W serwisach można było znaleźć informacje dotyczące: aktualności, założeń programowych, legislacji krajowej i unijnej, ogłoszeń o naborach wniosków, informacji o procedurach wypełniania wniosków oraz informacji o szkoleniach z zakresu PROW 2014-2020. Na portalu www.ksow.pl oraz na kanałach KSOW w mediach społecznościowych zamieszczano zaproszenia i informacje o inicjatywach na terenie UE, dotyczących obszarów wiejskich, w tym też realizowanych w ramach Programu. Publikowano również przykłady projektów realizujących priorytety PROW, sfinansowanych ze środków Programu, a także opisy i relacje z działań realizowanych w ramach planu operacyjnego jednostki centralnej KSOW. Zamieszczane informacje przygotowywane były tak, by jednoznacznie wskazywać na źródło finansowania inicjatyw.

Działania informacyjne prowadzone były również poprzez kontakt bezpośredni w punktach informacyjnych PROW 2014-2020. Jednostki regionalne udzieliły w tych punktach w 2023 r. ponad 57 tysięcy konsultacji. Przykładowo w województwie lubelskim dotarcie do szerszej grupy odbiorców w celu zapewnienia upowszechniania Programu możliwe było dzięki ponownemu uruchomieniu mobilnego punktu informacyjnego. Udało się przekazać informacje około tysiącu osobom na temat Programu oraz przeprowadzić dystrybucję materiałów promocyjnych.

Zapewniano upowszechnienie informacji o Programie, w tym o KSOW, w sposób dostosowany do sposobu realizacji operacji. Do informowania i rozpowszechniania informacji o pomocy otrzymanej z EFRROW zgodnie z warunkami określonymi w księdze wizualizacji znaku PROW 2014-2020 zobowiązywano w umowach wykonawców poszczególnych zadań oraz partnerów KSOW w ramach realizowanych operacji. Dodatkowo, jednostki wdrażające zapewniały obowiązek informowania także we własnym zakresie, np. poprzez udostępnianie banerów / roll-upów / plakatów opatrzonych logotypami zgodnie z księgą

wizualizacji znaku PROW 2014-2020 i przekazywanie informacji ustnej w trakcie realizacji operacji np. konferencji, szkoleń, wyjazdów oraz zamieszczaniu informacji na portalu KSOW.

Sposób informowania o źródle finansowania i wkładzie finansowym UE był uzależniony od rodzaju operacji i różnorodności wykorzystywanych nośników, m.in.:

1. wydarzenia plenerowe (targi, wystawy, dożynki itp.) oznakowane poprzez ekspozycje roll-upów / banerów / plansz zawierających wymagane logotypy, ponadto informacje o wsparciu ze środków EFRROW były przekazywane przez pracowników obsługujących stoiska,
2. spotkania informacyjne / szkolenia / konferencje / warsztaty / wyjazdy oznakowane były zgodnie z wymogami, poprzez ekspozycję wymaganej wizualizacji w salach, oznakowanie prezentacji, list obecności oraz innych materiałów informacyjnych przeznaczonych dla uczestników,
3. audycje radiowe zawierały odwołanie słowne, audycje telewizyjne opatrzone były planszą z odpowiednimi logotypami i odwołaniem słownym,
4. materiały informacyjne / materiały informacyjno-promocyjne / roll-upy / artykuły prasowe oraz materiały informacyjne dotyczące poszczególnych operacji zawierały odpowiednie logotypy oraz slogan i odwołanie słowne,
5. materiały promocyjne zawierały odpowiednie logotypy oraz slogany.

Przy realizacji działań w zależności od rodzaju operacji i typu nośnika zamieszczano następujące informacje:

1. wymagane logotypy (tj. co najmniej UE, KSOW, PROW 2014-2020) oraz slogan *Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w obszary wiejskie*;
2. wymagane logotypy i odwołanie słowne: *Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w obszary wiejskie; Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi; Projekt/ audycja/ materiał/ publikacja opracowana przez; Projekt/ audycja/ publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.*

5. DZIAŁANIA PODJĘTE W CELU SPEŁNIENIA WARUNKÓW WSTĘPNYCH

Niniejsza sekcja ma zastosowanie tylko do rocznego sprawozdania z wdrażania/rocznych sprawozdań z wdrażania z 2015, 2016 r.

6. OPIS WYKONANIA PODPROGRAMÓW

Niniejsza sekcja ma zastosowanie tylko do rocznego sprawozdania z wdrażania/rocznych sprawozdań z wdrażania z 2016, 2018 r.

7. OCENA INFORMACJI I POSTĘPY POCZYNIONE NA DRODZE OSIĄGNIĘCIA CELÓW PROGRAMU

Niniejsza sekcja ma zastosowanie tylko do rocznego sprawozdania z wdrażania/rocznych sprawozdań z wdrażania z 2016, 2018 r.

8. REALIZACJA DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU UWZGLĘDNIENIE ZASAD OKREŚLONYCH W ART. 5, 7 I 8 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013

Niniejsza sekcja ma zastosowanie tylko do rocznego sprawozdania z wdrażania/rocznych sprawozdań z wdrażania z 2016, 2018 r.

9. POSTĘP OSIĄGNIĘTY W CELU ZAPEWNIENIA ZINTEGROWANEGO PODEJŚCIA DO KORZYSTANIA Z EFRROW I INNYCH UNIJNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Niniejsza sekcja ma zastosowanie tylko do rocznego sprawozdania z wdrażania/rocznych sprawozdań z wdrażania z 2018 r.

10. SPRAWOZDANIE Z WDRAŻANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH (ART. 46 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)

30A. Czy ocena ex ante została rozpoczęta?	Tak
30B. Czy ocena ex ante została ukończona?	Tak
30. Data ukończenia oceny ex ante	28-02-2019
31.1. Czy rozpoczęto już proces wyboru lub wyznaczenia?	Tak
13 A. Czy podpisano umowę o finansowaniu?	Tak
13. Data podpisania umowy o finansowaniu z podmiotem wdrażającym instrument finansowy	30-07-2019

Wykaz instrumentów finansowych

Nazwa instrumentu finansowego	Rodzaje instrumentów finansowych	Powiązany fundusz funduszy
Fundusz gwarancji rolnych	Specific fund	

I. Określenie programu i priorytetu lub środka, z których udzielane jest wsparcie z EFSI (art. 46 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)**1. Osie priorytetowe lub środki wspierające instrument finansowy, w tym fundusz funduszy, w ramach programu finansowanego z EFSI**

1.1 Odniesienia (numer i tytuł) do poszczególnych osi priorytetowych lub środków wspierających instrument finansowy w ramach programu finansowanego z EFSI	M04 - Inwestycje w środki trwałe (art. 17)
2. Nazwa funduszu (funduszy) EFSI wspierającego(-ych) instrument finansowy w ramach osi priorytetowej lub środka	EFRROW
3.01 Kwota środków z EFSI zaangażowana w umowie o finansowaniu w poszczególne cele szczegółowe, o których mowa w art. 5 rozp. 1305/2013 w podziale na środki	M04 / 2A: 22 715 910,00 M04 / 3A: 53 003 790,00 Total: 75 719 700,00
3.1. Kwota środków z EFSI przeznaczonych na ten cel tematyczny	T03: 75 719 700,00 Total: 75 719 700,00

4. Inne programy finansowane z EFSI, z których pochodzą wkłady do instrumentu finansowego

4.1. Numer CCI każdego innego programu finansowanego z EFSI, z którego pochodzą wkłady do instrumentu finansowego	
30. Data ukończenia oceny ex ante	2019-02-28

31. Wybór podmiotów wdrażających instrument finansowy

31.1. Czy rozpoczęto już proces wyboru lub wyznaczenia?	Tak
---	-----

II. Opis instrumentu finansowego i rozwiązania wdrożeniowe (art. 46 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

5. Nazwa instrumentu finansowego	Fundusz gwarancji rolnych
6. Oficjalny adres/miejsce prowadzenia działalności instrumentu finansowego (nazwa państwa i miasta)	

7. Rozwiązania wdrożeniowe

7.1. Instrumenty finansowe ustanowione na poziomie Unii, zarządzane bezpośrednio lub pośrednio przez Komisję, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, wspierane z wkładów pochodzących z programu finansowanego z EFSI	Nie
7.1.1. Nazwa instrumentu finansowego ustanowionego na poziomie Unii	
7.2. Instrument finansowy ustanowiony na poziomie	Powierzenie zadań wdrożeniowych przez

krajowym, regionalnym, transnarodowym lub transgranicznym, zarządzany przez instytucję zarządzającą lub na jej odpowiedzialność, o którym mowa w art. 38 ust. 1 lit. b), wspierany z wkładów pochodzących z programu finansowanego z EFSI na podstawie art. 38 ust. 4 lit. a), b), c) i d) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013	bezpośrednie udzielenie zamówienia
7.3. Instrument finansowy, o którym mowa w art. 38 ust. 1 lit. c), łączący wkład finansowy pochodzący od IZ z produktami finansowym EBI w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, zgodnie z art. 39a	
8. Rodzaj instrumentu finansowego	Poszczególne fundusze
8.1. Instrumenty specjalnie zaprojektowane (ang. tailor-made) lub instrumenty finansowe spełniające standardowe warunki, tj. gotowe instrumenty	Instrument specjalnie zaprojektowany
9. Rodzaj produktów zapewnianych przez instrument finansowy: pożyczki, mikropożyczki, gwarancje, inwestycje kapitałowe lub quasi-kapitałowe, inny produkt finansowy lub inne wsparcie połączone w ramach instrumentu finansowego zgodnie z art. 37 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013	
9.0.1. Pożyczki (\geq EUR 25 000)	Nie
9.0.2. Mikropożyczki ($<$ EUR 25 000 i udzielone mikroprzedsiębiorstwom) zgodnie z SEC/2011/1134 final	Nie
9.0.3. Gwarancje	Tak
9.0.4. Inwestycje kapitałowe	Nie
9.0.5. Inwestycja quasi-kapitałowa	Nie
9.0.6. Inne produkty finansowe	Nie
9.0.7. Inne wsparcie połączone z instrumentem finansowym	Tak
9.1. Opis innego produktu finansowego	
9.2. Inne wsparcie połączone w ramach instrumentu finansowego: dotacja, dotacja na spłatę odsetek, dotacja na opłaty gwarancyjne zgodnie z art. 37 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013	dotacja na spłatę odsetek od kredytu
10. Status prawny instrumentu finansowego zgodnie z art. 38 ust. 6 i art. 39a ust. 5 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 (dotyczy wyłącznie instrumentów finansowych, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. b) i c)): rachunek powierniczy otwarty w imieniu podmiotu wdrażającego oraz w imieniu instytucji zarządzającej lub oddzielny blok finansowy w ramach instytucji finansowej	Oddzielny blok finansowy
III. Określenie podmiotu wdrażającego instrument finansowy oraz, w stosownych przypadkach,	

podmiotu wdrażającego fundusz funduszy, o którym mowa w art. 38 ust. 1 lit. a), b) i c) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 (art. 46 ust. 2 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

11. Podmiot wdrażający instrument finansowy

11.1. Rodzaj podmiotu wdrażającego zgodnie z art. 38 ust. 4 i art. 39a ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013: istniejący lub nowo utworzony podmiot prawny zajmujący się wdrażaniem instrumentów finansowych; Europejski Bank Inwestycyjny; Europejski Fundusz Inwestycyjny; międzynarodowa instytucja finansowa, w której państwo członkowskie posiada akcje lub udziały; bank publiczny lub instytucja publiczna, ustanowione jako podmioty prawne prowadzące profesjonalną działalność finansową; podmiot prawa publicznego lub prywatnego; instytucja zarządzająca bezpośrednio podejmująca zadania wdrożeniowe (tylko w przypadku pożyczek i gwarancji)	Bank publiczny lub instytucja publiczna
11.1.1. Nazwa podmiotu wdrażającego instrument finansowy	Bank Gospodarstwa Krajowego
11.1.2. Oficjalny adres/miejsce prowadzenia działalności (nazwa państwa i miejscowości) podmiotu wdrażającego instrument finansowy	Polska, Warszawa
12. Procedura wyboru podmiotu wdrażającego instrument finansowy: udzielenie zamówienia publicznego; inna procedura	Bezpośrednie udzielenie zamówienia bankowi publicznemu lub instytucji publicznej
12.1. Opis innej procedury wyboru podmiotu wdrażającego instrument finansowy	
13. Data podpisania umowy o finansowaniu z podmiotem wdrażającym instrument finansowy	2019-07-30

IV. Łączna kwota wkładów z programu, w podziale na priorytety lub środki, wypłacona na rzecz instrumentu finansowego oraz poniesione koszty zarządzania lub uiszczono opłaty za zarządzanie (art. 46 ust. 2 lit. d) i e) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

14. Łączna kwota wkładów z programu zaangażowanych w ramach umowy o finansowaniu (w EUR)	M04: 119 000 000,00 Total: 119 000 000,00
14.1. w tym wkłady z EFSI (w EUR)	M04: 75 719 700,00 Total: 75 719 700,00
14.1.1. w tym EFRR (w EUR) (fakultatywnie)	
14.1.2. w tym Fundusz Spójności (w EUR) (fakultatywnie)	
14.1.3. w tym EFS (w EUR) (fakultatywnie)	
14.1.4. w tym EFRROW (w EUR) (fakultatywnie)	M04: 75 719 700,00 Total: 75 719 700,00

14.1.5. w tym EFMR (w EUR) (fakultatywnie)	
15. Łączna kwota wkładów z programu wypłaconych na rzecz instrumentu finansowego (w EUR)	M04: 118,231,315.50 Total: 118,231,315.50
15.1. w tym kwoty wkładów z EFSI (w EUR)	M04: 75,230,586.02 Total: 75,230,586.02
15.1.1. w tym EFRR (w EUR)	
15.1.2. w tym Fundusz Spójności (w EUR)	
15.1.3. w tym EFS (w EUR)	
15.1.4. w tym EFRROW (w EUR)	M04: 75 230 586,02 Total: 75 230 586,02
15.1.5. w tym EFMR (w EUR)	
15.2. w tym łączna kwota współfinansowania krajowego (w EUR)	M04: 43,000,729.48 Other: 0.00 Total: 43,000,729.48
15.2.1. w tym łączna kwota krajowego finansowania publicznego (w EUR)	M04: 43 000 729,48 Total: 43 000 729,48
15.2.2. w tym łączna kwota krajowego finansowania prywatnego (w EUR)	
16. Łączna kwota wkładów z programu wpłacanych na rzecz instrumentu finansowego w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (YEI) (w EUR)	
17. Łączna kwota kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie wypłacona z wkładów z programu (w EUR)	M04: 2 560 115,17 Total: 2 560 115,17
17.1. w tym wynagrodzenie podstawowe (w EUR)	M04: 859 291,21 Total: 859 291,21
17.2. w tym wynagrodzenie oparte na wynikach (w EUR)	M04: 1 700 823,96 Total: 1 700 823,96
18. Skapitalizowane koszty zarządzania lub opłat za zarządzanie zgodnie z art. 42 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 (dotyczy wyłącznie sprawozdania końcowego) (w EUR)	
19. Skapitalizowane dotacje na spłatę odsetek lub dotacje na opłaty gwarancyjne zgodnie z art. 42 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 (dotyczy wyłącznie sprawozdania końcowego) (w EUR)	
20. Kwota wkładów z programu przeznaczonych na inwestycje kontynuacyjne na rzecz ostatecznych odbiorców zgodnie z art. 42 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 (dotyczy wyłącznie sprawozdania końcowego) (w EUR)	

21. Wkłady w postaci gruntów lub nieruchomości w instrument finansowy zgodnie z art. 37 ust. 10 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 (dotyczy wyłącznie sprawozdania końcowego) (w EUR)	
V. Łączna kwota wsparcia wypłacona ostatecznym odbiorcom lub na wsparcie na rzecz ostatecznych odbiorców lub zaangażowanego przez instrument finansowy w ramach umów gwarancyjnych na inwestycje na rzecz ostatecznych odbiorców, w podziale na programy i priorytety lub środki EFSI (art. 46 ust. 2 lit. e) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	
22. Nazwa produktu finansowego oferowanego przez instrument finansowy	Fundusz gwarancji rolnych
22.1. Rodzaj produktu finansowego oferowanego przez instrument finansowy	Gwarancja
24. Łączna kwota wkładów z programu zaangażowanych w ramach tej pożyczki, umów gwarancyjnych, umów o produkty kapitałowe, quasi-kapitałowe lub inne produkty finansowe z ostatecznymi odbiorcami (w EUR)	M04: 120 611 596,99 Total: 120 611 596,99
24.1. w tym łączna kwota wkładów z EFSI (w EUR)	M04: 76 745 159,15 Total: 76 745 159,15
25. Łączna kwota wkładów z programu wypłacona ostatecznym odbiorcom w formie tej pożyczki, mikropożyczek, kapitału lub innych produktów lub w przypadku gwarancji przeznaczona na pożyczki wypłacone ostatecznym odbiorcom, według produktów (w EUR)	M04: 118 231 315,50 Total: 118 231 315,50
25.1. w tym łączna kwota wkładów z EFSI (w EUR)	M04: 75,230,586.02 Other: 0.00 Total: 75,230,586.02
25.1.1. w tym EFRR (w EUR)	
25.1.2. w tym Fundusz Spójności (w EUR)	
25.1.3. w tym EFS (w EUR)	
25.1.4. w tym EFRROW (w EUR)	M04: 75 230 586,02 Total: 75 230 586,02
25.1.5. w tym EFMR (w EUR)	
25.2. w tym łączna kwota krajowego współfinansowania publicznego (w EUR)	M04: 43 000 729,48 Total: 43 000 729,48
25.3. w tym łączna kwota krajowego współfinansowania prywatnego (w EUR)	
26. Łączna wartość pożyczek faktycznie wypłaconych ostatecznym odbiorcom w odniesieniu do podpisanych umów gwarancyjnych (EUR)	587 919 054,24
26.1. Całkowita wartość nowego finansowania dłużnego stworzonego przez inicjatywę na rzecz	

MŚP (art. 39 ust. 10 lit. b) RWP)	
27. Liczba umów pożyczki/umów gwarancyjnych/umów o produkty kapitałowe lub quasi-kapitałowe/umów o inne produkty finansowe podpisanych z ostatecznymi odbiorcami, według produktów	M04: 14 574,00 Total: 14 574
28. Liczba inwestycji w formie pożyczki/gwarancji/kapitału lub quasi-kapitału/innych produktów finansowych dokonanych u ostatecznych odbiorców, według produktów	M04: 14 574,00 Total: 14 574
29. Liczba odbiorców finansowych wspieranych za pomocą produktu finansowego	M04: 10,631.00 Total: 10631
29.1. w tym duże przedsiębiorstwa	
29.2. w tym MŚP	M04: 10 631,00 Total: 10 631
29.2.1. w tym mikroprzedsiębiorstwa	M04: 10 254,00 Total: 10 254
29.3. w tym osoby fizyczne	
29.4. w tym inny rodzaj wspieranych ostatecznych odbiorców	
29.4.1. opis innego rodzaju wspieranych ostatecznych odbiorców	
33. Łączna liczba gwarancji udzielonych i wykorzystanych w związku ze zwłoką w spłacie pożyczki	3
34. Łączna kwota przeznaczona na gwarancje udzielone i wykorzystane w związku ze zwłoką w spłacie pożyczki (w EUR)	68 857,86
39. Spodziewany i osiągnięty efekt dźwigni w odniesieniu do umowy o finansowaniu	
39.1. Spodziewany efekt dźwigni w przypadku gwarancji w odniesieniu do umowy o finansowaniu	4,35
39.2. Osiągnięty efekt dźwigni na koniec roku sprawozdawczego w przypadku gwarancji	7,65
39.3. Inwestycje uruchomione przez instrumenty finansowe EFSI dla gwarancji (fakultatywnie)	
VI. Funkcjonowanie instrumentu finansowego, w tym postęp w ustanawianiu i wyborze instytucji wdrażających instrument finansowy (w tym instytucji wdrażającej fundusz funduszy) (art. 46 ust. 2 lit. f) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	
32. Informacja o tym, czy instrument finansowy nadal funkcjonował na koniec roku sprawozdawczego	Tak
32.1. Jeżeli instrument finansowy nie funkcjonował	

na koniec roku sprawozdawczego, data likwidacji	
VII. Odsetki oraz inne zyski generowane ze wsparcia udzielanego z EFSI na rzecz instrumentu finansowego, zasoby programu zwrócone do instrumentów finansowych z inwestycji, zgodnie z art. 43 i 44, kwoty wykorzystane na zróżnicowane traktowanie, o którym mowa w art. 43a, oraz wartość inwestycji kapitałowych w odniesieniu do poprzednich lat (art. 46 ust. 2 lit. g) oraz i) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	
35. Odsetki oraz inne zyski generowane z płatności z EFSI na rzecz instrumentu finansowego (w EUR)	8 067 995,39
36. Kwoty zwrócone do instrumentu finansowego przypisane do wsparcia z EFSI do końca roku sprawozdawczego (w EUR)	18 653 668,88
36.1. w tym zwroty kapitału (w EUR)	18 653 668,88
36.2. w tym zyski oraz inne dochody (w EUR)	
37. Kwoty zasobów, które można przypisać EFSI, wykorzystane zgodnie z art. 44 i art. 43a	
37.1 w tym kwoty wypłacone na zróżnicowane traktowanie inwestorów działających zgodnie z zasadą gospodarki rynkowej, którzy zapewniają środki odpowiadające wsparciu z EFSI na rzecz instrumentu finansowego lub którzy współfinansują inwestycję na poziomie ostatecznych odbiorców (w EUR)	
37.2. w tym kwoty wypłacone na refundację poniesionych kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie instrumentem finansowym (w EUR)	
37.3 w tym kwoty na pokrycie w kwocie nominalnej straty wkładu EFSI na rzecz instrumentów finansowych wynikającej z ujemnych odsetek, jeżeli strata ta nastąpiła pomimo aktywnego zarządzania zasobami finansowymi przez podmioty wdrażające instrumenty finansowe (w EUR)	
VIII. Postępy w osiągnięciu spodziewanego efektu dźwigni z inwestycji dokonywanych w ramach instrumentu finansowego oraz wartość inwestycji i uczestnictwa (art. 46 ust. 2 lit. h) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	
38. Łączna kwota innych wkładów, poza EFSI, pozyskanych przez instrument finansowy (EUR)	
38.1. Łączna kwota innych wkładów, poza EFSI, zaangażowanych w ramach umowy o finansowaniu z podmiotem wdrażającym instrument finansowy (w EUR)	296 375 906,32
38.1 A. Wkłady w ramach produktu finansowego EBI zaangażowane w ramach umowy o finansowanie z podmiotem wdrażającym instrument finansowy (dotyczy wyłącznie instrumentów, o których mowa	

w art. 38 ust. 1 lit. c)) (w EUR)	
38.2. Łączna kwota innych wkładów, poza EFSI, wypłaconych na rzecz instrumentu finansowego (w EUR)	166 641 903,03
38.2.1. w tym wkłady publiczne (w EUR)	166 641 903,03
38.2.2. w tym wkłady prywatne (w EUR)	
38.2A. Wkład w ramach produktu finansowego EBI wypłacony na rzecz instrumentu finansowego (dotyczy wyłącznie instrumentów, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. c)) (w EUR)	
IX. Wkład instrumentu finansowego w osiągnięcie wskaźników danego priorytetu lub środka (art. 46 ust. 2 lit. j) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	
41. Wskaźnik produktu (kod i nazwa), w który wkład wnosi instrument finansowy	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem (M04)
41.1. Wartość docelowa wskaźnika produktu	119 000 000,00
41.2. Wartość osiągnięta przez instrument finansowy w odniesieniu do wartości docelowej wskaźnika produktu	120 611 596,99
41. Wskaźnik produktu (kod i nazwa), w który wkład wnosi instrument finansowy	O2 - Inwestycje ogółem (M04)
41.1. Wartość docelowa wskaźnika produktu	600 009 762,45
41.2. Wartość osiągnięta przez instrument finansowy w odniesieniu do wartości docelowej wskaźnika produktu	587 919 054,24
41. Wskaźnik produktu (kod i nazwa), w który wkład wnosi instrument finansowy	O3 - Liczba wspieranych działań/operacji (M04)
41.1. Wartość docelowa wskaźnika produktu	13 170,00
41.2. Wartość osiągnięta przez instrument finansowy w odniesieniu do wartości docelowej wskaźnika produktu	14 574,00
41. Wskaźnik produktu (kod i nazwa), w który wkład wnosi instrument finansowy	O4 - Liczba gospodarstw rolnych/beneficjentów otrzymujących wsparcie (M04)
41.1. Wartość docelowa wskaźnika produktu	11 590,00
41.2. Wartość osiągnięta przez instrument finansowy w odniesieniu do wartości docelowej wskaźnika produktu	8 873,00

11. TABELE SŁUŻĄCE KODOWANIU OGÓLNYCH I SPECYFICZNYCH DLA PROGRAMU WSKAŹNIKÓW ORAZ UJĘTYCH ILOŚCIOWO WARTOŚCI DOCELOWYCH

Zob. załącznik dotyczący monitorowania

Załącznik II

Szczegółowa tabela pokazująca poziom realizacji w podziale na cele szczegółowe, w tym wskaźniki produktu

Cel szczegółowy 1A							
FA/M	Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
1A	T1: procent wydatków w ramach artykułów 14, 15 i 35 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 w odniesieniu do ogółu wydatków poniesionych w ramach PROW (cel szczegółowy 1A)	2014-2023			0,77	43,65	1,76
		2014-2022			0,43	24,37	
		2014-2021			0,23	13,04	
		2014-2020			0,18	10,20	
		2014-2019			0,09	5,10	
		2014-2018					
		2014-2017					
		2014-2016					
		2014-2015					

Cel szczegółowy 1B							
FA/M	Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
1B	T2: łączna liczba operacji współpracy otrzymujących wsparcie w ramach działania dotyczącego współpracy (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013) (grupy, sieci/klastry, projekty pilotażowe...) (cel szczegółowy 1B)	2014-2023			395,00	181,19	218,00
		2014-2022			222,00	101,83	
		2014-2021			55,00	25,23	
		2014-2020			17,00	7,80	
		2014-2019			2,00	0,92	
		2014-2018					
		2014-2017					
		2014-2016					
		2014-2015					

Cel szczegółowy 1C

FA/M	Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
1C	T3: łączna liczba uczestników szkolenia na podstawie art. 14 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 (cel szczegółowy 1C)	2014-2023			35 553,00	16,79	211 810,00
		2014-2022			27 522,00	12,99	
		2014-2021			27 492,00	12,98	
		2014-2020			27 492,00	12,98	
		2014-2019			5 644,00	2,66	
		2014-2018					
		2014-2017					
		2014-2016					
		2014-2015					

Cel szczegółowy 2A

FA/M	Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
2A	T4: procent gospodarstw rolnych otrzymujących wsparcie z programu rozwoju obszarów wiejskich na inwestycje związane z restrukturyzacją lub modernizacją (cel szczegółowy 2A)	2014-2023	3,51	107,06	3,36	102,48	3,28
		2014-2022	3,37	102,79	2,85	86,93	
		2014-2021	2,82	86,01	2,26	68,93	
		2014-2020	2,07	63,14	1,59	48,50	
		2014-2019	1,90	57,95	0,94	28,67	
		2014-2018	0,99	30,20	0,62	18,91	
		2014-2017	0,93	28,37	0,13	3,97	
		2014-2016	0,19	5,80			
2014-2015							
FA/M	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
2A	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	4 754 038 401,93	94,07	3 657 216 517,99	72,37	5 053 542 384,00
M01	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	17 023 179,79	65,98	2 081 366,00	8,07	25 799 855,00
M01.1	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023			2 081 365,84	11,05	18 839 884,00
M01.1	O12 - Liczba uczestników szkoleń	2014-2023			13 117,00	12,53	104 669,00
M02	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	106 062 395,95	98,21	70 366 030,71	65,15	108 000 519,00
M02.1	O13 - Liczba beneficjentów, którzy skorzystali z usług doradczych	2014-2023			81 634,00	119,68	68 211,00
M04	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	2 600 987 250,80	95,03	2 090 809 958,69	76,39	2 736 900 986,00
M04	O2 - Inwestycje ogółem	2014-2023			4 028 010 110,48	75,77	5 316 175 160,00
M04.1	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023			1 891 234 533,13	81,74	2 313 802 298,00
M04.1	O4 - Liczba gospodarstw rolnych/beneficjentów otrzymujących	2014-2023			50 597,00	102,43	49 397,00

	wsparcie						
M04.3	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023			101 996 081,36	24,11	423 098 688,00
M06	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	1 527 391 037,85	91,13	1 196 620 556,95	71,40	1 676 027 253,00
M06	O2 - Inwestycje ogółem	2014-2023			1 196 620 556,95	51,41	2 327 605 046,00
M06.3	O4 - Liczba gospodarstw rolnych/beneficjentów otrzymujących wsparcie	2014-2023			73 658,00	97,66	75 423,00
M16	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	102 014 266,77	87,02	30 311 373,25	25,86	117 234 648,00
M21	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	267 105 117,96	100,06	267 027 232,39	100,03	266 943 558,00
M21	O4 - Liczba gospodarstw rolnych/beneficjentów otrzymujących wsparcie	2014-2023					180 000,00
M22	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	133 455 152,81	108,82			122 635 565,00
M22	O4 - Liczba gospodarstw rolnych/beneficjentów otrzymujących wsparcie	2014-2023					38 349,00

Cel szczegółowy 2B

FA/M	Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
2B	T5: procent gospodarstw rolnych korzystających z planów rozwoju działalności gospodarczej/inwestycji dla młodych rolników otrzymujących wsparcie z programu rozwoju obszarów wiejskich (cel szczegółowy 2B)	2014-2023	1,76	98,60	1,79	100,28	1,78
		2014-2022	1,79	100,28	1,67	93,56	
		2014-2021	1,73	96,92	1,43	80,12	
		2014-2020	1,24	69,47	1,14	63,87	
		2014-2019	0,91	50,98	0,78	43,70	
		2014-2018	0,64	35,86	0,58	32,49	
		2014-2017	0,59	33,05			
		2014-2016	0,38	21,29			
		2014-2015					
FA/M	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
2B	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	837 681 439,41	110,34	705 625 915,56	92,95	759 171 231,00
M06	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	837 681 439,41	110,34	705 625 915,56	92,95	759 171 231,00
M06	O2 - Inwestycje ogółem	2014-2023			705 625 915,56	92,95	759 171 231,00
M06.1	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023			705 625 915,56	92,95	759 171 231,00
M06.1	O4 - Liczba gospodarstw rolnych/beneficjentów otrzymujących wsparcie	2014-2023			26 971,00	100,29	26 892,00

Cel szczegółowy 3A

FA/M	Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
3A	T6: procent gospodarstw rolnych otrzymujących wsparcie w ramach systemów jakości, rynków lokalnych i krótkich cykli dostaw oraz grup/organizacji producentów (cel szczegółowy 3A)	2014-2023	1,75	154,99	1,13	100,08	1,13
		2014-2022	1,66	147,02	1,13	100,08	
		2014-2021	1,62	143,48	1,13	100,08	
		2014-2020	1,57	139,05	1,13	100,08	
		2014-2019	1,48	131,08	1,13	100,08	
		2014-2018	1,41	124,88	0,53	46,94	
		2014-2017	1,34	118,68	0,71	62,88	
		2014-2016	1,10	97,42	1,10	97,42	
		2014-2015					
FA/M	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
3A	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	1 558 095 019,56	113,53	1 043 440 576,72	76,03	1 372 449 906,00
M01	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	2 026 158,51	23,29	313 810,00	3,61	8 700 069,00
M01.1	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023			313 810,11	4,81	6 525 052,00
M01.1	O12 - Liczba uczestników szkoleń	2014-2023			0,00	0,00	36 251,00
M03	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	43 821 951,09	104,33	23 935 608,83	56,98	42 004 400,00
M03.1	O4 - Liczba gospodarstw rolnych/beneficjentów otrzymujących wsparcie	2014-2023			147,00	1,84	8 006,00
M04	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	941 891 057,34	127,57	528 224 399,08	71,54	738 330 975,00
M04	O2 - Inwestycje ogółem	2014-2023			1 032 115 696,66	65,46	1 576 661 950,00
M04.1	O3 - Liczba wspieranych działań/operacji	2014-2023			3 128,00	212,50	1 472,00
M04.2							
M07	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	82 734 137,29	130,81	53 350 670,45	84,35	63 248 582,00

M09	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	204 331 312,74	77,87	202 811 375,97	77,29	262 416 420,00
M09	O3 - Liczba wspieranych działań/operacji	2014-2023			392,00	28,12	1 394,00
M09	O9 - Liczba gospodarstw rolnych uczestniczących w systemach wsparcia	2014-2023			2 664,00	29,58	9 005,00
M14	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	218 607 542,72	103,44	210 636 977,03	99,67	211 340 000,00
M14	O4 - Liczba gospodarstw rolnych/beneficjentów otrzymujących wsparcie	2014-2023			36 599,00	73,20	50 000,00
M16	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	64 682 859,87	139,37	24 167 735,36	52,08	46 409 460,00

Cel szczegółowy 3B

FA/M	Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.	
3B	T7: procent gospodarstw rolnych uczestniczących w systemach zarządzania ryzykiem (cel szczegółowy 3B)	2014-2023			0,31	72,03	0,43	
		2014-2022			0,25	58,09		
		2014-2021			0,17	39,50		
		2014-2020			0,08	18,59		
		2014-2019			0,01	2,32		
		2014-2018						
		2014-2017						
		2014-2016						
	Liczba beneficjentów w ramach inwestycji zapobiegających zniszczeniu potencjału produkcji rolnej (-)	2014-2023				4 395,00	70,73	6 214,00
		2014-2022				3 860,00	62,12	
		2014-2021				2 676,00	43,06	
		2014-2020				1 282,00	20,63	
		2014-2019				257,00	4,14	
		2014-2018				61,00	0,98	
		2014-2017						
		2014-2016						
2014-2015								
FA/M	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.	
3B	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	108 137 557,28	87,71	76 630 720,00	62,16	123 286 056,00	
M01	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	0,00	0,00	0,00	0,00	2 899 882,00	
M01.1	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023			0,00	0,00	2 899 882,00	
M01.1	O12 - Liczba uczestników szkoleń	2014-2023			0,00	0,00	16 111,00	
M05	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	106 840 194,75	103,28	75 339 354,97	72,83	103 446 174,00	
M05.1	O4 - Liczba gospodarstw rolnych/beneficjentów otrzymujących wsparcie	2014-2023			4 194,00	70,33	5 963,00	

M17	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	1 297 362,53	7,66	1 291 365,03	7,62	16 940 000,00
M17.1	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023			1 291 365,03	15,25	8 470 000,00
M17.1	O4 - Liczba gospodarstw rolnych/beneficjentów otrzymujących wsparcie	2014-2023			536,00	102,88	521,00

Priorytet P4

FA/M	Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.	
P4	T13: procent gruntów leśnych w ramach umów o zarządzanie dotyczących poprawy gospodarowania glebą lub zapobiegania erozji gleby (cel szczegółowy 4C)	2014-2023			0,11	66,41	0,17	
		2014-2022			0,09	54,34		
		2014-2021			0,07	42,26		
		2014-2020			0,06	36,23		
		2014-2019						
		2014-2018						
		2014-2017						
		2014-2016						
		2014-2015						
	T8: procent lasów/innych zalesionych obszarów w ramach umów o zarządzanie wspierających różnorodność biologiczną (cel szczegółowy 4A)	2014-2023				0,11	66,41	0,17
		2014-2022				0,09	54,34	
		2014-2021				0,07	42,26	
		2014-2020				0,06	36,23	
		2014-2019						
		2014-2018						
		2014-2017						
		2014-2016						
		2014-2015						
	T12: procent gruntów rolnych w ramach umów o zarządzanie dotyczących poprawy gospodarowania glebą i/lub zapobiegania erozji gleby (cel szczegółowy 4C)	2014-2023				7,40	52,67	14,05
		2014-2022				7,86	55,95	
		2014-2021				9,43	67,12	
		2014-2020				10,69	76,09	
		2014-2019				9,70	69,04	
		2014-2018				11,71	83,35	
		2014-2017				13,76	97,94	
		2014-2016				11,65	82,92	
		2014-2015						
	T10: procent gruntów rolnych w ramach umów o zarządzanie dotyczących poprawy gospodarki wodnej (cel szczegółowy 4B)	2014-2023				5,86	54,19	10,81
2014-2022					5,82	53,82		
2014-2021					7,53	69,63		
2014-2020					7,93	73,33		
2014-2019					7,23	66,86		
2014-2018					9,25	85,54		
2014-2017					10,36	95,80		
2014-2016					8,72	80,63		

		2014-2015					
	T9: procent gruntów rolnych w ramach umów o zarządzanie wspierających różnorodność biologiczną lub krajobrazy (cel szczegółowy 4A)	2014-2023			5,91	54,14	10,92
		2014-2022			5,90	54,05	
		2014-2021			7,62	69,81	
		2014-2020			8,04	73,66	
		2014-2019			7,32	67,06	
		2014-2018			9,42	86,30	
		2014-2017			10,67	97,75	
		2014-2016			9,01	82,54	
		2014-2015					
FA/M		Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	
P4	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	4 995 995 228,72	84,12	5 179 513 902,77	87,21	5 938 925 025,00
M01	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	27 694 842,46	238,75	12 067 873,00	104,03	11 599 951,00
M01.1	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023			9 122 263,52	92,52	9 859 958,00
M01.1	O12 - Liczba uczestników szkoleń	2014-2023			22 436,00	40,96	54 779,00
M04	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	203 908 453,44	60,12	147 065 098,83	43,36	339 164 474,00
M04	O2 - Inwestycje ogółem	2014-2023			302 593 991,36	53,91	561 301 703,00
M08	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	2 015 381,15	67,18	2 010 413,12	67,01	3 000 000,00
M08.5	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023			2 010 413,12	67,01	3 000 000,00
M08.5	O3 - Liczba wspieranych działań/operacji	2014-2023			1 811,00	64,45	2 810,00
M08.5	O5 - Obszar całkowity (ha)	2014-2023			9 963,44	64,55	15 435,00
M10	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	1 561 479 026,63	81,53	1 599 243 249,17	83,50	1 915 164 058,00
M10.1	O5 - Obszar całkowity (ha)	2014-2023			846 529,61	54,17	1 562 850,00
M11	O1 - Wydatki ze	2014-2023	664 431 290,47	78,25	663 184 836,06	78,11	849 068 117,00

	środków publicznych ogółem						
M11.1	O5 - Obszar całkowity (ha)	2014-2023			62 370,27	42,92	145 329,00
M11.2	O5 - Obszar całkowity (ha)	2014-2023			166 899,15	51,83	321 997,00
M13	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	2 536 466 234,57	89,92	2 755 942 432,59	97,70	2 820 928 425,00
M13.1	O5 - Obszar całkowity (ha)	2014-2023			127 812,24	71,83	177 940,00
M13.2	O5 - Obszar całkowity (ha)	2014-2023			5 329 207,18	70,27	7 584 297,00
M13.3	O5 - Obszar całkowity (ha)	2014-2023			1 042 632,98	84,32	1 236 587,00

Cel szczegółowy 5C

FA/M	Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
5C	T16: Całkowita suma inwestycji na rzecz wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (w EUR) (cel szczegółowy 5C)	2014-2023	25 264 774,67	15,79	28 506,41	0,02	160 000 000,00
		2014-2022					
		2014-2021					
		2014-2020					
		2014-2019					
		2014-2018					
		2014-2017					
		2014-2016					
		2014-2015					
FA/M	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
5C	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	12 983 948,70	16,23	14 697,27	0,02	80 000 000,00
M04	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	12 983 948,70	16,23	14 697,27	0,02	80 000 000,00
M04	O2 - Inwestycje ogółem	2014-2023			28 506,41	0,02	160 000 000,00
M04.1 M04.3	O3 - Liczba wspieranych działań/operacji	2014-2023			1,00	0,04	2 600,00

Cel szczegółowy 5E

FA/M	Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
5E	T19: procent gruntów rolnych i leśnych objętych umowami o zarządzanie przyczyniającymi się do pochłaniania dwutlenku węgla i ochrony węgla (cel szczegółowy 5E)	2014-2023			0,02	93,20	0,02
		2014-2022			0,02	93,20	
		2014-2021			0,02	93,20	
		2014-2020			0,02	93,20	
		2014-2019			0,02	93,20	
		2014-2018			0,01	46,60	
		2014-2017			0,32	1 491,22	
		2014-2016			0,30	1 398,02	
		2014-2015			0,01	46,60	
FA/M	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
5E	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	188 783 211,49	74,12	197 602 267,10	77,59	254 689 060,00
M08	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	188 783 211,49	74,12	197 602 267,10	77,59	254 689 060,00
M08.1	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023			197 602 267,10	77,59	254 689 060,00
M08.1	O5 - Obszar całkowity (ha)	2014-2023			4 722,37	92,60	5 100,00

Cel szczegółowy 6A

FA/M	Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.
6A	T20: miejsca pracy stworzone w ramach projektów objętych wsparciem (cel szczegółowy 6A)	2014-2023			8 279,74	32,27	25 654,00
		2014-2022			3 587,28	13,98	
		2014-2021			1 606,43	6,26	
		2014-2020			656,00	2,56	
		2014-2019			320,00	1,25	
		2014-2018			130,00	0,51	
		2014-2017					
		2014-2016					
2014-2015							
FA/M	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.
6A	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	759 999 165,44	117,52	556 295 098,68	86,02	646 677 347,00
M06	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	759 999 165,44	117,52	556 295 098,68	86,02	646 677 347,00
M06	O2 - Inwestycje ogółem	2014-2023			556 295 098,68	86,02	646 677 347,00
M06.2 M06.4	O4 - Liczba gospodarstw rolnych/beneficjentów otrzymujących wsparcie	2014-2023			17 037,00	99,04	17 203,00

Cel szczegółowy 6B								
FA/M	Nazwa wskaźnika celu	Okres	Na podstawie zatwierdzonych (w stosownych przypadkach)	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Cel na 2025 r.	
6B	T23: miejsca pracy stworzone w ramach projektów objętych wsparciem (LEADER) (cel szczegółowy 6B)	2014-2023			17 520,00	121,50	14 420,00	
		2014-2022			14 654,95	101,63		
		2014-2021			12 240,00	84,88		
		2014-2020			9 622,00	66,73		
		2014-2019			6 499,00	45,07		
		2014-2018			3 089,00	21,42		
		2014-2017			278,00	1,93		
		2014-2016						
		2014-2015						
	T22: procent ludności wiejskiej korzystającej z ulepszonych usług/infrastruktur y (cel szczegółowy 6B)	2014-2023				17,82	73,94	24,10
		2014-2022				15,89	65,93	
		2014-2021				14,05	58,30	
		2014-2020				12,10	50,20	
		2014-2019				9,34	38,75	
		2014-2018				6,69	27,76	
		2014-2017				3,37	13,98	
		2014-2016				0,10	0,41	
		2014-2015						
	T21: procent ludności wiejskiej objętej strategiami lokalnego rozwoju (cel szczegółowy 6B)	2014-2023				72,65	99,99	72,65
		2014-2022				72,65	99,99	
		2014-2021				72,65	99,99	
		2014-2020				72,65	99,99	
		2014-2019				72,65	99,99	
		2014-2018				72,77	100,16	
		2014-2017				72,77	100,16	
		2014-2016				72,38	99,62	
		2014-2015						
FA/M	Wskaźnik produktu	Okres	Przeznaczone	Absorpcja (%)	Zrealizowane	Absorpcja (%)	Zaplanowane na 2023 r.	
6B	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	3 229 155 630,78	100,44	2 056 813 894,85	63,98	3 214 860 847,00	
M07	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	2 232 750 300,41	99,22	1 257 029 619,05	55,86	2 250 207 382,00	
M07.1 M07.2	O15 - Liczba ludności korzystającej z	2014-2023			4 937 286,00	73,95	6 676 402,00	

M07.4	ulepszonych usług / infrastruktury (w obszarze IT lub w innym obszarze)						
M07.5							
M07.6							
M07.7							
M07.8							
M07.2	O3 - Liczba wspieranych działań/operacji	2014-2023			4 131,00	56,23	7 346,00
M07.4	O3 - Liczba wspieranych działań/operacji	2014-2023			744,00	121,97	610,00
M07.6	O3 - Liczba wspieranych działań/operacji	2014-2023			75,00	68,81	109,00
M19	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023	996 405 330,37	103,29	799 784 275,80	82,91	964 653 465,00
M19	O18 - Liczba ludności na obszarze lokalnej grupy działania	2014-2023			20 126 298,00	100,00	20 126 294,00
M19	O19 - Liczba wybranych lokalnych grup działania	2014-2023			291,00	100,00	291,00
M19.1	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023			13 521 011,36	96,98	13 941 729,00
M19.2	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023			628 945 766,67	79,63	789 854 109,00
M19.3	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023			23 200 746,43	133,56	17 370 392,00
M19.4	O1 - Wydatki ze środków publicznych ogółem	2014-2023			134 116 751,34	93,47	143 487 235,00

Dokumenty

Tytuł dokumentu	Typ dokumentu	Data dokumentu	Lokalny nr referencyjny	Nr referencyjny Komisji	Liczba kontrolna	Pliki	Data wysłania	Wysłane przez
Streszczenie rocznego sprawozdania z wdrażania PROW 2014-2020 za 2023 rok	Streszczenie podawane do wiadomości publicznej	26-06-2024		Ares(2024)4661729	249566453	Streszczenie rocznego sprawozdania z wdrażania PROW 2014-2020 za 2023 rok	28-06-2024	nkretkmi
AIR Financial Annex 2014PL06RDNP001	Załącznik finansowy (System)	26-04-2024		Ares(2024)4661729	470507674	AIRfinancialAnnex2014PL06RDNP001_pl.pdf	28-06-2024	nkretkmi

